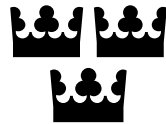

Rättsväsendet

4

Förslag till statens budget för 2016

Rättsväsendet

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Rättsväsendet	11
2.1	Utgiftsområdets omfattning	11
2.2	Utgiftsutveckling	12
2.3	Mål för utgiftsområdet	13
2.4	Politikens inriktning	13
2.4.1	Kunskap och samarbete för ökad effektivitet i rättsväsendet	14
2.4.2	Åtgärder för att utveckla rättsväsendets verksamheter	15
2.4.3	Samlade insatser för ett tryggare samhälle	18
2.4.4	Förstärkta åtgärder mot brott	21
2.5	Resultatredovisning	24
2.5.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	24
2.5.2	Bedömning av de övergripande målen för kriminalpolitiken	24
2.5.3	Samlad bedömning av flödet i rättskedjan	28
2.5.4	Brottsförebyggande arbete	34
2.5.5	Utredning och lagföring	38
2.5.6	Dömande verksamhet	43
2.5.7	Verkställighet av påföljd	45
2.5.8	Stöd till brottsoffer	49
2.5.9	Kompetensförsörjning inom rättsväsendet	55
2.6	Budgetförslag	57
2.6.1	1:1 Polismyndigheten	58
2.6.2	1:2 Säkerhetspolisen	59
2.6.3	1:3 Åklagarmyndigheten	60
2.6.4	1:4 Ekobrottsmyndigheten	61
2.6.5	1:5 Sveriges Domstolar	61
2.6.6	1:6 Kriminalvården	63
2.6.7	1:7 Brottsförebyggande rådet	64
2.6.8	1:8 Rättsmedicinalverket	65
2.6.9	1:9 Gentekniknämnden	66
2.6.10	1:10 Brottsoffermyndigheten	66
2.6.11	1:11 Ersättning för skador på grund av brott	67
2.6.12	1:12 Rättsliga biträden m.m.	67
2.6.13	1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	68
2.6.14	1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	68

2.6.15	1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete.....	69
2.6.16	1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnamnden	70
2.6.17	1:17 Domarnämnden.....	70
2.6.18	1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	71

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	9
Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet	12
Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2016–2019. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	13
Tabell 2.3 Ramnivå 2016 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet .	13
Tabell 2.4 Antal anmälda brott 2014 samt procentuell förändring sedan 2006 respektive 2013	26
Tabell 2.5 Andel utsatta för brott mot person år 2013	27
Tabell 2.6 Övergripande indikatorer över flödet i början av rättskedjan, 2012–2014	30
Tabell 2.7 Kostnadsutveckling 2012–2014.....	34
Tabell 2.8 Kostnadsutveckling 2012–2014.....	37
Tabell 2.9 Inkomna ärenden 2012–2014	39
Tabell 2.10 Kostnadsutveckling 2012–2014.....	42
Tabell 2.11 Uppfyllelse av verksamhetsmål: omloppstid i månader för avgjorda mål 2012–2014, 75:e percentilen.....	44
Tabell 2.12 Den totala målutvecklingen (exkl. migrationsmål) 2012–2014	44
Tabell 2.13 Kostnadsutveckling 2012–2014.....	44
Tabell 2.14 Kostnadsutveckling 2012–2014.....	48
Tabell 2.15 Kostnadsutveckling 2012–2014.....	52
Tabell 2.16 Utbetalad brottsskadeersättning fördelat på brottstyper	53
Tabell 2.17 Antal anställda inom rättsväsendet 2012–2014	55
Tabell 2.18 Andel sjukfrånvaro i förhållande till tillgänglig arbetstid inom rättsväsendet 2012–2014	56
Tabell 2.19 Utgiftsutveckling 2005–2015	57
Tabell 2.20 Anslagsutveckling 1:1 Polismyndigheten.....	58
Tabell 2.21 Offentligrättslig verksamhet.....	58
Tabell 2.22 Uppdragsverksamhet.....	58
Tabell 2.23 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:1 Polismyndigheten	59
Tabell 2.24 Anslagsutveckling 1:2 Säkerhetspolisen	59
Tabell 2.25 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:2 Säkerhetspolisen	59
Tabell 2.26 Anslagsutveckling 1:3 Åklagarmyndigheten.....	60
Tabell 2.27 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:3 Åklagarmyndigheten.....	61
Tabell 2.28 Anslagsutveckling 1:4 Ekobrottsmyndigheten.....	61
Tabell 2.29 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:4 Ekobrottsmyndigheten .	61
Tabell 2.30 Anslagsutveckling 1:5 Sveriges Domstolar	61
Tabell 2.31 Offentligrättslig verksamhet.....	62
Tabell 2.32 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:5 Sveriges Domstolar	63
Tabell 2.33 Anslagsutveckling 1:6 Kriminalvården	63
Tabell 2.34 Avgiftsbelagd verksamhet.....	63
Tabell 2.35 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:6 Kriminalvården	64
Tabell 2.36 Anslagsutveckling 1:7 Brottsförebyggande rådet	64

Tabell 2.37 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:7 Brottsförebyggande rådet	64
Tabell 2.38 Anslagsutveckling 1:8 Rättsmedicinalverket	65
Tabell 2.39 Uppdragsverksamhet. Rättsgenetik	65
Tabell 2.40 Uppdragsverksamhet. Rättskemi	65
Tabell 2.41 Uppdragsverksamhet. Rättsintyg	65
Tabell 2.42 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:8 Rättsmedicinalverket	65
Tabell 2.43 Anslagsutveckling 1:9 Gentekniknämnden	66
Tabell 2.44 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:9 Gentekniknämnden	66
Tabell 2.45 Anslagsutveckling 1:10 Brottsoffermyndigheten.....	66
Tabell 2.46 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:10 Brottsoffermyndigheten.....	66
Tabell 2.47 Anslagsutveckling 1:11 Ersättning för skador på grund av brott.....	67
Tabell 2.48 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:11 Ersättning för skador på grund av brott.....	67
Tabell 2.49 Anslagsutveckling 1:12 Rättsliga biträden m.m.	67
Tabell 2.50 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:12 Rättsliga biträden m.m.	68
Tabell 2.51 Anslagsutveckling 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	68
Tabell 2.52 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	68
Tabell 2.53 Anslagsutveckling 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	68
Tabell 2.54 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	69
Tabell 2.55 Anslagsutveckling 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	69
Tabell 2.56 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	70
Tabell 2.57 Anslagsutveckling 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.....	70
Tabell 2.58 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.....	70
Tabell 2.59 Anslagsutveckling 1:17 Domarnämnden	70
Tabell 2.60 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:17 Domarnämnden	71
Tabell 2.61 Anslagsutveckling 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet.....	71
Tabell 2.62 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet.....	71
Tabell 2.63 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet.....	72

Diagramförteckning

Diagram 2.1 Förtroendet för rättsväsendet 2006–2014	24
Diagram 2.2 Förtroendet för myndigheter i rättsväsendet, 2006–2014	25
Diagram 2.3 Indikatorer på otrygghetens utveckling, 2006–2014.....	25
Diagram 2.4 Indikatorer på mäns och kvinnors otrygghet 2014.....	26
Diagram 2.5 Andel kvinnor och män utsatta för brott mot person samt andel hushåll utsatta för brott mot egendom 2006–2013	27
Diagram 2.6 Andelen anmälda brott fördelat på ingripandebrott samt offerbrott med och utan interaktion.....	29
Diagram 2.7 Antal personupplärade brott samt antal anmälda brott 2006–2014.....	30
Diagram 2.8 Avgjorda brottmål i tingsrätt fördelat på domslut med påföljden böter och övriga domslut 2006–2014	32
Diagram 2.9 Utdömd straffmassa (i antal fängelseår) samt medelbelägning i anstalt	33
Diagram 2.10 Andel frigivna från fängelse som återfaller i brott inom ett år.....	33
Diagram 2.11 Utvecklingen av medelantal klienter i frivård och medelbelägning i anstalt 2010–2014	46
Diagram 2.12 Brott utsattas erfarenheter av polisens arbete, enligt NTU 2009–2014.....	50
Diagram 2.13 Brott utsattas erfarenheter av åklagare respektive bemötande i domstol, enligt NTU 2009–2014.....	51
Diagram 2.14 Inkomna och avgjorda ärenden	53
Diagram 2.15 Utbetalad brottsskadeersättning och intäkter av regress	54

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 200 000 000 kronor 2017-2022 (avsnitt 2.6.18),
2. för budgetåret 2016 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag

1:1	Polismyndigheten	21 560 567
1:2	Säkerhetspolisen	1 191 364
1:3	Åklagarmyndigheten	1 450 500
1:4	Ekobrottsmyndigheten	636 098
1:5	Sveriges Domstolar	5 415 185
1:6	Kriminalvården	8 120 000
1:7	Brottsförebyggande rådet	98 281
1:8	Rättsmedicinalverket	400 612
1:9	Gentekniknämnden	5 359
1:10	Brottsoffermyndigheten	40 011
1:11	Ersättning för skador på grund av brott	121 935
1:12	Rättsliga biträden m.m.	2 338 657
1:13	Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	39 981
1:14	Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	21 374
1:15	Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	22 157
1:16	Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	18 714
1:17	Domarnämnden	7 942
1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	85 000
Summa		41 573 737

2 Rättsväsendet

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Huvuddelen av resurserna inom utgiftsområdet avser kriminalpolitiskt inriktad verksamhet. I övrigt är rättsväsendets verksamhet inriktad på att avgöra rättsliga tvister mellan enskilda och mellan enskilda och det allmänna samt att handlägga olika typer av ärenden. Den kriminalpolitiskt inriktade verksamheten syftar till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, förebygga brott, utreda brott, se till att den som begått brott lagförs, verkställa påföljder och rättsliga anspråk samt ge stöd till dem som drabbats av brott. Utgiftsområdet innefattar myndigheter inom polisen och åklagarväsendet, Sveriges Domstolar samt Kriminalvården. Dessutom ingår Rättsmedicinalverket, Brottsförebyggande rådet (Brå), Brottsoffermyndigheten, Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten, Domarnämnden och Gentekniknämnden.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet
Miljoner kronor

	Utfall 2014	Budget 2015 ¹	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
1:1 Polismyndigheten	21 079	21 162	21 163	21 561	21 829	22 242	22 695
1:2 Säkerhetspolisen	1 106	1 142	1 140	1 191	1 206	1 259	1 285
1:3 Åklagarmyndigheten	1 310	1 396	1 344	1 451	1 470	1 500	1 532
1:4 Ekobrottsmyndigheten	582	609	588	636	637	646	657
1:5 Sveriges Domstolar	5 226	5 371	5 196	5 415	5 505	5 604	5 717
1:6 Kriminalvården	7 744	7 842	7 702	8 120	8 320	8 521	8 721
1:7 Brottsförebyggande rådet	89	97	96	98	99	101	103
1:8 Rättsmedicinalverket	362	371	380	401	405	412	420
1:9 Gentekniknämnden	5	5	5	5	5	6	6
1:10 Brottsoffermyndigheten	36	38	38	40	40	41	42
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	111	122	119	122	122	122	122
1:12 Rättsliga biträden m.m.	2 432	2 499	2 561	2 339	2 339	2 339	2 339
1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	67	80	81	40	40	40	40
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	12	20	14	21	22	24	24
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	7	7	7	22	22	22	22
1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	17	18	17	19	19	19	20
1:17 Domarnämnden	7	8	8	8	8	8	8
1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet		17	17	85	60	53	48
Totalt för utgiftsområde 4 Rättsväsendet	40 194	40 805	40 475	41 574	42 149	42 959	43 800

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Förändringar av anslagen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet redovisas under avsnitt 2.6 Budgetförslag.

**Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2016–2019.
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet**

Miljoner kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	40 758	40 758	40 758	40 758
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	672	1 132	1 843	2 640
Beslut	144	259	357	401
Överföring till/från andra utgifts- områden		0	1	1
Övrigt			0	0
Ny ramnivå	41 574	42 149	42 959	43 800

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

**Tabell 2.3 Ramnivå 2016 realekonomiskt fördelad.
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet**

Miljoner kronor

	2016
Transfereringar ¹	2 280
Verksamhetsutgifter ²	39 054
Investeringar ³	239
Summa ramnivå	41 573

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2014 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten t.ex. hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Mål för utgiftsområdet

Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet.

Målet för rättsväsendet är den enskildes rätts-säkerhet och rättstrygghet. Rätts-säkerhet innebär att rättsskipning och annan myndighetsutövning ska vara förutsebar och enhetlig samt bedrivs med hög kvalitet. Med rätts-trygghet avses att enskilda personer och andra rättssubjekt ska vara skyddade mot brottsliga angrepp på liv, hälsa, frihet, integritet och egendom.

Målen är beslutade av riksdagen (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:JuU1, rskr. 1997/98:87).

2.4 Politikens inriktning

Ett tryggare Sverige

Sverige ska vara ett tryggt land att leva i. Det bästa sättet att minska det lidande som brottslighet leder till är att förhindra att brott begås. Arbetet med att förebygga brott är därför högt prioriterat av regeringen. För att skapa ett tryggt samhälle krävs såväl en aktiv och inkluderande välfärdspolitik som ett strategiskt och målmedvetet brottsförebyggande arbete. De sociala klyftorna behöver minska och människor ges samma förutsättningar att leva ett bra liv. Det innebär också att personer som verkställer påföljd i anstalt eller frivård ska få hjälp och stöd som syftar till att förhindra återfall och bidra till återanpassning i samhället. Samtidigt behöver rättsväsendets arbete med att förebygga och beivra brott utvecklas kontinuerligt, med kunskap som grund. Verksamheterna, liksom lagstiftningen, måste anpassas efter de förändrade förutsättningar som teknikutvecklingen och den ökade globaliseringen medför. För regeringen är det centralt att fler brott förhindras och att fler brott klaras upp. Det gäller både vardagsbrott och brottslighet som utgör ett hot mot det demokratiska samhället, som grov organiserad brottslighet och terrorism. Samtidigt ska de personer som drabbas av brott få stöd och skydd.

Vissa grupper är särskilt utsatta för brott. Att ett stort antal personer, oftast kvinnor, varje år blir utsatta för brott av närstående är oacceptabelt. Skyddet mot våld, hot och sexualbrott ska stärkas. Även insatserna mot hatbrott och brott mot yrkesgrupper av särskild betydelse för demokratin behöver intensifieras.

I allt detta arbete är samverkan central, både inom och utom rättsväsendet.

Regeringens jämställdhetspolitiska mål

För regeringen är jämställdhet en grundstomme i strävan efter ett bättre samhälle. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att forma samhället och sina egna liv. Såväl kvinnor som män, flickor som pojkar, ska kunna leva trygga liv utan brottslighet. För att stärka jämställdheten har regeringen identifierat jämställdhetspolitiska mål inom olika utgiftsområden. För rättsväsendet är dessa mål att

andelen personer i befolkningen som blir offer för våld i nära relation ska minska, att rättsväsendets förmåga att ingripa mot hot och kränkningar på nätet ska stärkas, att uppläkningen av våldtäkter ska öka, att personer som utsatts för sexualbrott ska få adekvat professionellt stöd från målsägandebiträde tidigt i processen och att andelen kvinnor inom Polismyndigheten ska öka. På dessa områden har regeringen vidtagit eller kommer att vidta åtgärder för ökad jämställdhet. Regeringen kommer också noga följa utvecklingen på dessa områden.

2.4.1 Kunskap och samarbete för ökad effektivitet i rättsväsendet

En verksamhet byggd på kunskap

Regeringen ställer höga krav på att verksamheten inom rättsväsendet ska baseras på kunskap. Välutvecklade strukturer för uppföljning, utvärdering och omvärldsbevakning är grundläggande för det kunskapsbaserade arbetet. Därtill är det viktigt att myndigheterna har förmåga att omsätta och tillämpa kunskaperna i det praktiska arbetet. Det är även angeläget att medarbetarnas kompetens och kunskap tas tillvara och utgör en central del av utvecklingsarbetet. I detta sammanhang har även Brottsförebyggande rådet (Brå) en central roll som centrum för forsknings- och utvecklingsverksamhet inom rättsväsendet.

Förstärkt rättskedjerspektiv i brottmålshanteringen

Sedan flera år prioriterar myndigheterna målmedvetet ett långsiktigt arbete där de gemensamt och med ett tydligt rättskedjerspektiv utvecklar ett elektroniskt informationsutbyte i brottmålshanteringen. Genom detta kan handläggningstiderna kortas och kvaliteten i verksamheten öka. Det kommer också att ge bättre underlag för kunskap, analys och uppföljning inom rättskedjan. Arbetet genomförs med beaktande av den personliga integriteten.

På sikt kommer utvecklingen av informationsutbytet i rättskedjan tillsammans med det arbete som bedrivs med e-förvaltning att skapa

förutsättningar för e-tjänster som till exempel ger möjligheter för personer att kunna följa sitt ärende genom rättskedjan.

Sverige ligger, vid en internationell jämförelse, i framkant när det gäller elektroniskt informationsutbyte mellan myndigheter i brottmålshanteringen. Regeringen anser att arbetet med att digitalt sammanlänka rättskedjan är av stor betydelse och bör vara fortsatt prioriterat.

Ett utvecklat nationellt och internationellt samarbete

Rättsväsendets myndigheter behöver också stärka samverkan med myndigheter och aktörer utanför rättsväsendet, såsom kommuner, landsting, aktörer i det civila samhället och i näringslivet. Inte minst gäller det i arbetet för att förebygga brott, stödja brottsutsatta och förhindra återfall i brott. För att insatserna på dessa områden ska bli heltäckande och konsekventa ställs det stora krav på aktivt deltagande från olika samhällsaktörer och samverkan mellan dessa. I detta avseende bedömer regeringen att det finns en utvecklingspotential. Därför kommer regeringen att vidta åtgärder för att stärka samverkan, bl.a. gällande det brottsförebyggande arbetet (se avsnitt 2.4.3 Samlade insatser för ett tryggare samhälle).

Att samarbeta över nationsgränser behöver vara en naturlig del av vardagen för brottsutredare och annan personal inom rättsväsendet. Till stöd finns en mängd olika internationella rättsliga och operativa verktyg, kollegor i andra länder samt myndigheter och internationella organisationer såsom Eurojust, Europol, Frontex och Interpol.

Användande av flygpassageraruppgifter (PNR-data) i det brottsbekämpande arbetet är ett instrument på både nationell och internationell nivå för att bekämpa grov brottslighet. Bland annat är PNR-data ett viktigt instrument för Tullverkets narkotikabekämpning. Samtidigt kan insamlandet av sådana uppgifter vara känsligt ur integritetssynpunkt. Brottsbekämpande myndigheter i Sverige har rätt att ta del av PNR-uppgifter men det sker ingen systematisk lagring av uppgifterna i Sverige idag. Förhandlingar pågår nu om ett EU-direktiv som bland annat innehåller förslag för hur PNR-uppgifter ska lagras och tillgängliggöras för brottsbekämpande

myndigheter samt vilka villkor som ska uppställas för att tillgodose kravet på skydd för den personliga integriteten.

Informationsutbyte med andra länder i operativa ärenden blir också allt viktigare och ger nya möjligheter. Sverige är ett av många länder som är med i USA:s internationella program för avstående av visumkrav (Visa Waiver Program), vilket förutsätter att vissa krav uppfylls. I december 2011 undertecknades ett avtal om informationsutbyte som bl.a. rör utbyte av uppgifter om fingeravtryck. Avtalet kräver riksdagens godkännande och inom Regeringskansliet pågår arbete med att ta fram den lagstiftning som behövs för genomförandet av avtalet.

Regeringskansliet arbetar också med förslag till hur svensk polis i större utsträckning ska kunna ta hjälp från utländska brottsbekämpande myndigheter. Bland annat övervägs att polismän från våra grannländer ska kunna delta i gemensamma patruller på svenskt territorium i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt förebygga brott.

En väl utvecklad samverkan med internationella aktörer är även av betydelse när det gäller internationell civil krishantering och utvecklingsamarbete. Varje år deltar rättsväsendet i biståndsfinansierade insatser utomlands inom ramen för FN, EU och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) för att skapa rättssäkerhet och rättstrygghet i postkonfliktländer. Detta deltagande leder även till att skapa trygghet i Sverige. (Se även utg.omr. 5 Internationell samverkan, avsnitt 2.)

Den personliga integriteten måste säkras

Regeringen verkar för att säkra rättssäkerheten och den personliga integriteten. Regeringen har bl.a. gett en särskild utredare i uppdrag att överväga hur ett mer samlat integritetsskydd kan fungera inom en och samma myndighetsstruktur genom att tillsynen över behandling av personuppgifter samlas hos en myndighet. Vidare pågår inom ramen för en parlamentariskt sammansatt kommitté en kartläggning och analys av riskerna för otillbörliga integritetsintrång i samband med användningen av modern informationsteknik, också i ljuset av att fler privata aktörer samlar in information om konsumenter.

2.4.2 Åtgärder för att utveckla rättsväsendets verksamheter

En polisverksamhet under utveckling

Den 1 januari 2015 ombildades Rikspolisstyrelsen, Statens kriminaltekniska laboratorium och de 21 polismyndigheterna till en nationell myndighet: Polismyndigheten. Arbetet med att fullt ut genomföra reformen kommer att prägla den nya myndigheten de närmaste åren. Polismyndigheten ska löpande hålla Regeringskansliet underrättat om det fortsatta genomförandearbetet.

Syftet med reformen är att skapa bättre förutsättningar för ett förbättrat verksamhetsresultat och en högre kvalitet i polisens arbete genom tydligare ledning och styrning, ökad flexibilitet, större enhetlighet och starkare lokal förankring. Samtidigt som vissa funktioner måste centraliseras i den nya Polismyndigheten är ett av regeringens mål med reformen att verksamheten ska bedrivas närmare medborgarna och i samverkan med lokalsamhället. Lokalpolisområdena utgör kärnan i den nya myndigheten och ska stärka samverkan med lokalsamhället bl.a. genom en fortsatt utveckling av lokala samverkansöverenskommelser.

Till Polismyndighetens huvuduppgifter hör att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att bekämpa brott. Myndigheten har dock med tiden tillförts en mängd uppgifter som i mindre utsträckning har anknytning till dessa huvuduppgifter. Inom Regeringskansliet bereds förslag om att föra över vissa resurskrävande uppgifter, som lika väl eller bättre skulle kunna utföras av en annan huvudman, från Polismyndigheten. Det handlar om t.ex. omhändertagande av misskötta eller övergivna djur och att ge handräckning till andra myndigheter.

En omvärld i ständig förändring och utveckling ställer ökade krav och förväntningar på Polismyndigheten och dess anställda. Regeringen förväntar sig såväl en ekonomi i balans som förbättrade verksamhetsresultat. Enligt regeringens mening är det viktigt med såväl utbildade polismän som civilanställda för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter. Regeringen anser därför att verksamhetens behov ska styra sammansättningen av såväl de anställdas kompetenser som antalet anställda inom den nya myndigheten och att

Polismyndigheten själv ska förfoga över vilken kompetens som ska rekryteras. Regeringen kommer noga att följa utvecklingen i detta avseende.

Polismyndighetens legitimitet och allmänhetens förtroende för den påverkas av hur väl de anställda vid myndigheten avspeglar befolkningens sammansättning. Polismyndigheten måste, enligt regeringens mening, bli väsentligt bättre på att attrahera kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Jämställdhet och mångfald i myndigheten utgör en viktig del av Polismyndighetens samlade förmåga att lösa sitt uppdrag. Att andelen kvinnor ska bli fler inom Polismyndigheten är också ett av regeringens jämställdhetsmål.

För att säkerställa att Polismyndigheten har den kompetens som krävs för att utföra sitt uppdrag behövs en utbildning med tydlig förankring i vetenskap och beprövad erfarenhet. Regeringen har därför tillsatt en utredning som ska föreslå hur den grundläggande polisutbildningen kan omformas till en högskoleutbildning. Uppdraget ska slutredovisas i april 2016.

Polismyndighetens, Säkerhetspolisens och Kriminalvårdens respektive uppdrag innebär långtgående befogenheter som kan påverka enskildas liv. Det är därför viktigt att det finns en noggrann tillsyn av att reglerna för verksamheten efterlevs. Polisorganisationskommittén föreslog i juni 2015 att en ny myndighet ska bildas för tillsyn över polisen och Kriminalvården. Förslaget remissbehandlas nu.

Vidareutvecklat arbete med utredning och lagföring

Regeringen anser att myndigheternas arbete med utredning och lagföring är ett fortsatt angeläget område att vidareutveckla och förbättra. Det är av stor vikt att verksamheterna har en långsiktigt hållbar resurs- och kompetensförsörjning och att det finns effektiva processer för ärendehantering. Inte minst är ansvarsfördelningen och samarbetet mellan polis och åklagare av avgörande betydelse för att resurserna och kompetensen ska användas på bästa sätt.

Regeringen anser att det finns behov av fördjupad kunskap om olika förhållanden som kan tänkas ha påverkat rättsväsendets resultatutveckling avseende utredning och lagföring det

senaste decenniet, särskilt med tanke på de senaste årens resultatförsämringar. Vid sidan av den löpande uppföljning och analys som myndigheterna själva måste utveckla och utföra har Brå därför i uppdrag att närmare analysera hur olika faktorer kan ha påverkat resultatutvecklingen över tid. Brå ska kartlägga användningen av förundersökningsbegränsning och dess påverkan på utvecklingen av personupplärade brott, undersöka om de anmälda brotten har blivit mer svårupplärade över tid samt analysera om och i så fall hur domstolarnas krav på bevisning i brottmål har förändrats. I uppdraget ingår även att göra en samlad bedömning av resultatutvecklingen avseende utredning och lagföring.

Under senare år har rättsväsendet ställts inför en allt större utmaning när det gäller att hantera stora förundersökningar och brottmål. Det finns också en del som tyder på att viss typ av brottslighet har blivit svårare att utreda och lagföra. Framför allt vid allvarlig brottslighet med många inblandade personer krävs ofta så stora utredningsinsatser och så omfattande bevisning att brottmålsprocesserna riskerar att bli mycket utdragna. Regeringen avser att se över hur hanteringen av stora mål med omfattande bevisning skulle kunna effektiviseras med bevarade krav på rättssäkerhet.

Minskad användning av häktning och restriktioner

Häktning och möjligheten att använda restriktioner är viktiga verktyg för att polis och åklagare effektivt ska kunna utreda och beivra brott. Det har emellertid riktats återkommande internationell och nationell kritik mot häktnings- och restriktionsanvändningen i Sverige. Långa häktningstider, särskilt i kombination med isolering, innebär stora påfrestningar för den häktade. Regeringen avser att vidta åtgärder för att minska användningen av häktning och restriktioner samt för att motverka den isolering som detta många gånger leder till. Ökad kunskap på detta område är en viktig grund för att skapa förutsättningar för väl underbyggda beslut. Regeringen har därför gett Brå i uppdrag att genomföra en kartläggning av situationen i häkte, i syfte att ge ökad kunskap om användningen av häktning och restriktioner samt tillämpningen av isoleringsbrytande åt-

gärder. Uppdraget ska redovisas i januari 2017. Regeringen har även tillsatt en utredning som bl.a. ska se över behovet av fler alternativ till häktning. Utredningen ska särskilt fokusera på frågor som leder till en minskad häktnings- och restriktionsanvändning för barn och ungdomar. Utredningen ska vara klar i augusti 2016. Regeringen har dessutom gett Statskontoret i uppdrag att utreda om och i så fall hur hanteringen av forensiska undersökningar kan förändras i syfte att bidra till kortare häktningstider. Uppdraget ska redovisas i februari 2016.

Förbättrade domstolsprocesser

Verksamheten vid landets domstolar ska vara rättssäker och effektiv. Det är viktigt att domstolarna har goda förutsättningar att kunna avgöra mål och ärenden inom rimlig tid. Regeringen avser att i en proposition lämna ett antal förslag som syftar till att domstolarnas handläggning av mål och ärenden i större utsträckning ska kunna anpassas till förhållandena i det enskilda fallet.

Även i övrigt finns det anledning att fortsätta reformeringen av domstolsprocessen. I betänkandet Brottmålsprocessen (SOU 2013:17) finns ett antal förslag som bl.a. syftar till att processen i högre grad ska kunna anpassas till vad det enskilda målet kräver. Betänkandet har kompletterats med ytterligare underlag angående de praktiska, organisatoriska och ekonomiska konsekvenserna som behövs för ett ställningstagande om förslagen i vissa angivna delar i betänkandet ska genomföras. Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Vad gäller nämndemän har en reform nyligen genomförts för att stärka nämndemännens lämplighet och behörighet för uppdraget. Statskontoret har på uppdrag av regeringen analyserat Nämndemannautredningens (SOU 2013:49) förslag om en s.k. fri kvot och funnit att det bl.a. finns en risk för att nämndemäns lämplighet inte kan garanteras med ett sådant system. Statskontoret anser också att en fri kvot sannolikt inte skulle förändra nämndemannakårens ålderssammansättning i någon större utsträckning. Regeringen avser inte att genomföra Nämndemannautredningens förslag om en fri kvot. Däremot har regeringen tagit initiativ för att bredda rekryteringen bl.a. genom

ett uppdrag till Domstolsverket. Uppdraget sträcker sig fram till 2019 och myndigheten ska genomföra kommunikationsinsatser gentemot nominerande och väljande organ och presumtiva nämndemän bland allmänheten i syfte att få till stånd en förnygring av nämndemannakåren och en bredare rekrytering utanför den partipolitiska kretsen. Regeringen avser inte att genomföra Nämndemannautredningens övriga förslag, bl.a. om nämndemäns medverkan i domstolarna.

Även domstolarnas hantering av tvistemål kan moderniseras ytterligare. Regeringen avser att i en proposition lämna förslag om att tingsrätten i större utsträckning ska kunna avgöra tvistemål med en domare om det med hänsyn till målets omfattning och svårighetsgrad är tillräckligt. På detta sätt får tingsrätterna möjligheter till en bättre och mer effektiv handläggning av tvistemål utan att kravet på rättssäkerhet åsidosätts.

En reformerad domstolsprövning är också nödvändig när det gäller de immaterialrättsliga, marknadsföringsrättsliga och konkurrensrättsliga målen och ärendena. Regeringen avser att föreslå att prövningen av dessa måltyper ska ske samlat i en särskild domstol i första och andra instans; Patent- och marknadsdomstolen respektive Patent- och marknadsöverdomstolen. Avsikten är att den nya domstolsordningen ska träda i kraft den 1 september 2016. Som en konsekvens av förslaget ska Marknadsdomstolen och Patentbesvärsträtten upphöra som myndigheter.

Förstärkta insatser mot återfall i brott

Kriminalvården har en viktig roll i det återfallsförebyggande arbetet för de individer som verkställer påföljd i anstalt eller frivård. För att Kriminalvårdens insatser ska få betydelse i ett längre perspektiv krävs dock att andra aktörer tar vid där Kriminalvårdens uppdrag slutar. Det handlar om andra myndigheter, kommuner och landsting men också om näringsliv och aktörer i det civila samhället. För att understryka vikten av att verkställigheter används till att samordna och fokusera insatser kring individerna har regeringen särskilt pekat ut återfallsförebyggande arbete och samverkan med andra aktörer som prioriterade områden i Kriminalvårdens verksamhet. Tiden i anstalt eller under övervakning ska inriktas på åtgärder som minskar risken för återfall.

Övergången från vistelse i anstalt till vistelse i frihet är en särskilt kritisk tidpunkt när det gäller risken för återfall. Ett väl fungerande arbete med utslussning är därför en central fråga när det kommer till det återfallsförebyggande arbetet. Det handlar såväl om att intagna får del av de i fängeselagen (2010:610) reglerade särskilda utslussningsåtgärderna som att planering av andra former av utslussning sker inom ramen för Kriminalvårdens verksamhet. Regeringen avser att under hösten återkomma med initiativ i frågan om utslussning.

2.4.3 Samlade insatser för ett tryggare samhälle

Ett utvecklat brottsförebyggande arbete

Orsakerna till brottslighet är många och mångfacetterade. Starkt bidragande är ofta social och ekonomisk utsatthet, såsom arbetslöshet och dåliga skolresultat. Generella välfärdssatsningar är därför en fundamental del av det brottsförebyggande arbetet. För regeringen är det centralt att arbeta för en jämnare fördelning av sociala och ekonomiska resurser och goda livsmöjligheter för alla människor. Särskilt viktigt är det att ge unga människor förutsättningar att skapa ett liv utan kriminalitet. För att nå framgång krävs insatser av aktörer även utanför rättsväsendet, såsom andra myndigheter, kommuner, landsting, frivilligorganisationer och näringslivet.

Förutom en inkluderande välfärdspolitik behövs även mer riktade åtgärder för att förebygga brott. Även om många viktiga insatser redan görs för att förebygga brott, anser regeringen att det finns stor potential att förbättra det brottsförebyggande arbetet. Ambitionen är att det ska finnas ett strukturerat brottsförebyggande arbete över hela landet. Arbetet behöver bedrivas på såväl lokal som regional och nationell nivå och inkludera ett brett spektrum av åtgärder. Utöver social prevention behöver arbetet omfatta situationella brottsförebyggande åtgärder som syftar till att minska sannolikheten att brott begås genom att göra brotten mindre lönsamma, mer riskabla eller svårare att utföra. Det är angeläget att de lokala samverkansöverenskommelserna mellan Polismyndigheten och kommunerna får ett större genomslag i praktiken. Det lokala arbetet

behöver riktas mot allt från barn och ungdomar som är på väg att utvecklas i negativ riktning till återfallskriminella och aktörer inom grov organiserad brottslighet.

För att stärka samverkan mellan olika aktörer och utveckla det lokala brottsförebyggande arbetet har regeringen gett Brå i uppdrag att lämna förslag på hur en förstärkt nationell stöd- och samordningsfunktion bör utformas på myndigheten. Regeringen avser också att knyta en nationell samordnare till myndigheten. Vidare avser regeringen även att se över behovet av ytterligare åtgärder för att stärka det brottsförebyggande arbetet på nationell nivå.

Grunden för en modern välfärdsstat som Sverige är ett samhälle som lägger stor vikt vid att välfärden ska komma alla till del. När reformer inom välfärdssektorn genomförts har det saknats tillräckliga kontroll- och tillsynsmekanismer för att stävja missbruk av systemen. Det har av allt att döma bidragit till att en i allt högre grad organiserad och systematisk kriminalitet kan kopplas till oseriösa företag där företaget används som ett brottsverktyg för att oriktigt tillskansa sig medel från det allmänna. Sådan brottslighet riskerar att kraftigt skada välfärden. Mot bakgrund av detta kommer regeringen att ge en utredare i uppdrag att göra en översyn av välfärdsstatens förmåga att stå emot organiserad och systematisk ekonomisk brottslighet. Syftet är att identifiera risker i välfärdssystemen och andra närliggande skattefinansierade och skattesubventionerade system, för att därigenom kunna säkerställa en korrekt användning av offentliga medel samt effektivt förebygga och beivra brottslighet av detta slag.

Nya åtgärder krävs mot den växande it-relaterade brottsligheten

Den it-relaterade brottsligheten fortsätter att öka. Det gäller både brott som begås av gärningspersoner som agerar på egen hand och brott som begås inom ramen för organiserad brottslighet. Europol förutspår i en analys av den framtida brottsligheten att de traditionella kriminella nätverken kommer att minska i omfattning, medan de virtuella kriminella nätverken kommer att bli fler.

Den tekniska utvecklingen och framväxten av internet har medfört att hot och andra former av

kränkningar av den personliga integriteten har tagit nya former. Många sådana brott begås i dag med hjälp av mobiltelefoner och internet. Inte sällan är det flickor och kvinnor som drabbas av dessa brott, genom att de t.ex. blir utsatta för grovt nedsättande kommentarer eller blir uthängda med bild. Regeringen har därför lyft fram arbetet med att stärka rättsväsendets förmåga att ingripa mot hot och kränkningar på nätet som ett jämställdhetsmål. Det omfattar såväl lagstiftningsåtgärder som rättsväsendets arbete.

För att kunna bekämpa hot och allvarliga kränkningar, såväl på internet som i övrigt, krävs att det straffrättsliga regelverket är anpassat efter den karaktär problemen har i dag. En särskild utredare har därför i uppdrag att göra en bred översyn av det straffrättsliga skyddet för den personliga integriteten, särskilt när det gäller hot och andra kränkningar.

Bedrägerier är en annan brottstyp som har ökat markant till följd av teknikutvecklingen. Under 2014 var drygt hälften av det totala antalet anmälda bedrägerier internetbedrägerier, datorbedrägerier eller fakturabedrägerier. Mot bakgrund av denna utveckling har en utredare föreslagit att ett nytt brott som tar sikte på systematiska fakturabedrägerier ska införas. Att använda andra personers identitetsuppgifter för att begå bedrägerier har också blivit allt vanligare. För att stärka skyddet för den som på detta sätt får sin identitet utnyttjad har vidare föreslagits att ett nytt brott som kriminaliserar olovlig användning av annans identitetsuppgifter ska införas. Utredningens förslag bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Den ökade it-användningen har också medfört ändrade förutsättningar för såväl säkerhetsskyddet som möjligheterna att upprätthålla säkerhet och integritet i samhällsviktig it-infrastruktur. På dessa områden har utredningar lämnat förslag till en ny säkerhetsskyddslag och till en nationell strategi för statens informations- och cybersäkerhet. Båda betänkandena har remissbehandlats och bereds nu i Regeringskansliet.

Intensifierade åtgärder mot grov organiserad brottslighet

Grov organiserad brottslighet utgör ett hot mot det demokratiska samhället och är en stor

utmaning. Att bekämpa den grova och organiserade brottsligheten är därför högt prioriterat och regeringens ambition är att arbetet mot denna brottslighet ska intensifieras. Under de senaste 20 åren har den organiserade brottsligheten blivit allt mer komplex och gränsöverskridande. Brotten som begås inom ramen för den grova organiserade brottsligheten är allvarliga, varierande och innehåller systemhotande inslag. Det handlar exempelvis om mord, narkotikabrott, vapenbrott, utpressning, bedrägerier och penningtvätt. Att nå ekonomisk vinning och makt är centrala drivkrafter.

I många socialt utsatta områden ökar antalet nätverk som ägnar sig åt grov organiserad brottslighet. Särskilt oroande är att unga personer rekryteras till de kriminella nätverken. Det gäller många gånger socialt utsatta ungdomar som saknar framtidstro. Dessa kriminella nätverk omfattas endast i begränsad utsträckning av det myndighetssammansatta arbetet mot grov organiserad brottslighet. Det är av stor vikt att motverka den negativa utvecklingen i dessa områden. Det är därför viktigt att rättsväsendets myndigheter och andra aktörer arbetar gemensamt mot den grova organiserade brottsligheten.

Den nationella myndighetssamverkan mot grov organiserad brottslighet som pågått under sex år inkluderar idag tolv myndigheter inom och utanför rättsväsendet. Samverkan är en nyckel i kampen mot den grova organiserade brottsligheten och det är regeringens avsikt att denna satsning ska fortsätta att utvecklas. En viktig del i arbetet är möjligheten för samverkande myndigheter att utbyta information med varandra. Lagstiftningen behöver vara utformad på ett sådant sätt att myndigheter ges så goda förutsättningar som möjligt att bekämpa grov organiserad brottslighet, samtidigt som berättigade krav på enskildas integritetsskydd upprätthålls. För att underlätta utbyte av information har det inom Regeringskansliet utarbetats ett förslag till en ny lag som innebär sekretesslättnader vid viss samverkan mot grov organiserad brottslighet. Förslaget har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Tillsammans med andra åtgärder utgör straffrätten ett viktigt led i samhällets brottsbekämpning. En särskild utredare har därför sett över om de straffrättsliga åtgärderna mot organiserad brottslighet kan skärpas. Ut-

redningen föreslår bl.a. att förstadier till flera brott som är vanligt förekommande i organiserad brottslighet ska göras straffbara och att personer med bestämmande inflytande i en sammanslutning i vissa fall ska kunna dömas för att ha underlåtit att hindra brott inom sammanslutningen. Utredningen föreslår också att det för ett antal brott ska anges nya omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om brottet är grovt. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

En utredare har sett över myndigheternas tillämpning av den sedan några år stärkta möjligheten att komma åt kriminellas brottsvinster genom att i vissa fall förverka brottsvinster från annan brottslig verksamhet än den som den tilltalade döms för (s.k. utvidgat förverkande). Utredarens förslag har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Vidare har regeringen gett Brå i uppdrag att genomföra en undersökning av omständigheterna och tillvägagångssätten för penningtvätt i Sverige. Resultatet av uppdraget ska kunna ligga till grund för överväganden och åtgärder för att stärka kontrollen och bekämpningen av penningtvätt.

En annan problematik är missbruk av pass, bl.a. av kriminella nätverk som t.ex. ägnar sig åt människosmuggling. För att komma tillrätta med den illegala användningen av svenska pass har en utredare föreslagit ett antal åtgärder. Dessa förslag har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.

En del av dem som dragits in i kriminella grupperingar vill egentligen bryta med det kriminella livet. Att sådana uppbrott är förenade med stora svårigheter och risker håller dock många kvar i kriminaliteten. För att underlätta uppbrott behöver samhället erbjuda både stöd och skydd till dem som vill lämna en kriminell livsstil. Varje avhoppad gängmedlem är, ur såväl ett ekonomiskt som mänskligt perspektiv, en stor vinst för samhället. Det finns organisationer som arbetar för att hjälpa personer bort från ett liv i kriminalitet. För att stödja dessa föreslår regeringen att särskilda medel avsätts i budgeten från vilka organisationerna kan ansöka om bidrag. Regeringen föreslår att Polismyndigheten ges möjlighet att lämna dessa bidrag. Därutöver har regeringen gett Brå i uppdrag att genomföra en nationell kartläggning av tillgången till stöd för avhoppare och lämna förslag

på hur avhopparverksamheten skulle kunna utvecklas. Uppdraget ska redovisas i maj 2016.

Ett strategiskt arbete mot terrorism

Terrorism är ett hot mot vår säkerhet och mot våra grundläggande fri- och rättigheter. Bekämpningen av terrorism måste därför ständigt vara en högt prioriterad fråga. Utgångspunkten i all terrorismbekämpning är att aktivt främja och skydda folkrätten inklusive de mänskliga rättigheterna och efterlevnaden av rättsstatens principer. Arbetet mot terrorism ska ske på ett transparent sätt och det ska finnas ett jämställdhetsperspektiv i arbetet.

Regeringen har presenterat en ny strategi mot terrorism som ska vara vägledande för det svenska arbetet mot terrorism, såväl nationellt som internationellt. Den ska vara inriktad för alla aktörer som kan bidra till terrorismbekämpningen och den sätter ansvar och samverkan i fokus. Strategin delar in arbetet i de tre områdena Förebygga, Förhindra och Försvåra, och har ett särskilt fokus på det förebyggande arbetet. Den behandlar också arbetet med att hantera konsekvenserna av ett terroristattentat om ett sådant ändå genomförs.

Säkerhetspolisen har huvudansvaret för att bekämpa terrorism. Andra myndigheter och aktörer har också viktiga roller och ett nära och väl fungerande samarbete mellan samtliga myndigheter och aktörer är nödvändigt. I samband med polisens omorganisation blev Säkerhetspolisen en fristående myndighet. Samarbetet mellan Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska fortsatt präglas av tydliga ansvarsförhållanden och ett väl utvecklat informationsutbyte i underrättelseverksamheten. Regeringen ser positivt på den pågående utvecklingen av samarbetet mellan polisen och Försvarmakten när det gäller att ge bistånd till polisen vid terrorismbekämpning.

Hotet från terrorism är gränsöverskridande och för att möta det behöver samarbetet över gränserna fortsätta. Sverige har också ett ansvar att motverka terrorism utanför landets gränser, och samarbetet inom EU och FN är centralt för terrorismbekämpningen. I många länder, liksom i Sverige, är det ett allvarligt problem att personer reser till konfliktområden för att ansluta sig till terroristgrupper och delta i eller få träning i terroristhandlingar. En del av dessa

personer återvänder sedan till Sverige. Fenomenet har ökat i omfattning de senaste åren och i september 2014 beslutade FN:s säkerhetsråd om en resolution om åtgärder mot det. Regeringen har låtit en särskild utredare analysera om Sverige lever upp till de krav på straffrättslig reglering som ställs i resolutionen, som kräver att det ska vara straffbart att resa utomlands i syfte att delta i terroristhandlingar eller terroristträning. Regeringen avser att återkomma med de lagförslag som bedöms lämpliga i detta avseende. Utredaren har även fått ett tilläggsuppdrag att bl.a. analysera behovet av ytterligare kriminalisering för att förebygga och förhindra att personer deltar i väpnad konflikt utomlands inom ramen för en terroristorganisation.

Spridandet av våldsbejakande budskap och terrorismpropaganda på internet behöver uppmärksammas. Tillgången till internet är samtidigt ett viktigt verktyg för att motverka anti-demokratiska och extremistiska tendenser. Öppna och demokratiska samhällen med fria informationsflöden har bättre förutsättningar att stå emot propaganda och vilseledande information. Barn och ungdomar behöver få tillgång till verktyg för att kritiskt kunna granska och ifrågasätta information. Samtidigt är det nödvändigt med en väl utvecklad förmåga att angripa den brottslighet som pågår på internet.

Att förebygga radikalering och rekrytering till terrorism är en svår utmaning som behöver involvera hela samhället såväl i Sverige som utomlands. För att motverka olika former av våldsbejakande extremism, inklusive terrorism, krävs ett tidigt arbete med grundläggande värderingar. Det är ett uppdrag som behöver omfatta hela samhället, alltifrån skolan till föreningsliv och olika organisationer. Regeringen tillsatte i juni 2014 en nationell samordnare med uppdrag att förbättra samverkan mellan myndigheter, kommuner och organisationer på nationell, regional och lokal nivå i arbetet för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Under 2015 har det beslutats om tilläggsdirektiv till samordnaren för att stärka dennes arbete. Uppdraget omfattar därigenom att förbättra stödet till bl.a. anhöriga. Uppdraget ska redovisas i juni 2016. Regeringen har också gett Kriminalvården i uppdrag att kartlägga metoder och arbetssätt för att förebygga våldsbejakande extremism bland myndighetens klienter. Liknande uppdrag har

även getts till myndigheter inom andra utgiftsområden. Uppdragen ska redovisas i maj 2016. Regeringens åtgärder för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism redovisas i utg.omr. 1 Rikets styrelse, avsnitt 9.

2.4.4 Förstärkta åtgärder mot brott

Brottsutsattas behov i fokus

Rättssystemet är i stor utsträckning beroende av att de som drabbas av brott har förtroende för rättsväsendet så att de anmäler brotten och medverkar i utredningarna. För att de drabbade ska kunna känna sig trygga att berätta vad de har varit med om och orka fullfölja rättsprocessen är det centralt att rättsväsendets myndigheter bemöter de drabbade med professionalism och empati. Brå har för närvarande i uppdrag att studera målsägandes medverkan i rättsprocessen med fokus på hur denna kan öka för att förbättra förutsättningarna att nå framgång i rättsprocessen. Uppdraget ska redovisas i april 2016.

Personer som har svårt att ta tillvara sina rättigheter kan vara särskilt sårbara om de utsätts för brott. Det kan t.ex. handla om unga eller äldre personer, personer med funktionsnedsättning och personer som inte behärskar svenska. Det är viktigt att rättsväsendets myndigheter har kunskap om vissa särskilda gruppers sårbarhet och behov samt att myndigheternas åtgärder utgår från och anpassas till detta.

Det civila samhällets organisationer utför ett mycket viktigt och angeläget arbete med att stödja dem som har drabbats av brott. Deras arbete utgör ett betydelsefullt komplement till myndigheters och kommuners verksamheter. Åtgärder har vidtagits och kommer att vidtas för att stödja denna typ av frivilligorganisationer, bl.a. genom kraftigt höjda statsbidrag till verksamheter som stödjer våldsutsatta kvinnor och barn. Regeringen förväntar sig även att de avgiftshöjningar till brottsofferfonden som trätt i kraft 2015 kommer att möjliggöra ytterligare förstärkningar av stödet till brottsdrabbade och vittnen.

Förstärkta insatser för att motverka våld, hot och förföljelse

Ett stort antal personer runtom i Sverige utsätts dagligen för våld, hot och förföljelse. Det handlar ofta om kvinnor som blir utsatta av män som de har eller har haft en nära relation med. Mäns våld mot kvinnor är ett av de yttersta uttrycken för ojämställdheten mellan män och kvinnor. Våldet ska upphöra. Att förebygga och motverka våld och andra övergrepp mot kvinnor är högt prioriterat av regeringen. Regeringen har satt upp tydliga mål om att andelen personer i befolkningen som blir offer för våld i nära relationer ska minska. Arbetet mot våld i nära relationer omfattar även hbtq-personers utsatthet. I detta arbete är förebyggande insatser centralt. Att påverka våldsutövarnas attityder och fortsatt sträva mot jämställdhet är grundläggande i arbetet. Det är också viktigt att samhället säkerställer att våldsutsatta får det skydd och stöd som de behöver. Ökat fokus bör också läggas på uppföljning och utvärdering inom området.

En nationell samordnare har haft i uppdrag att åstadkomma en kraftsamling för att motverka våld i nära relationer. Det betänkande som har lämnats av samordnaren innehåller en mängd förslag på olika områden. Två av förslagen har beröringspunkter med uppdrag som regeringen redan har beslutat. Dessa rör polisens medverkan när personer som utsatts för brott av närstående behöver hämta tillhörigheter i hemmet och inrättande av ett nationellt kunskapscentrum om våld och övergrepp mot barn. Övriga förslag i betänkandet bereds i Regeringskansliet.

Förbättrat skydd mot sexualbrott

Att mot sin vilja bli utsatt för sexuella handlingar får ofta långvariga negativa konsekvenser för den drabbade. För regeringen är det högt prioriterat att motverka sådana brott. Det är också en viktig del i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Regeringen anser att det finns behov av att stärka rättsväsendets insatser gällande dessa brott. Ökad upplärning av våldtäkter är därför ett av regeringens särskilt utpekade jämställdhetsmål. För att uppnå detta är det angeläget med fortsatta insatser för att förbättra såväl arbetssätt som bemötande. Även det straffrättsliga skyddet är en viktig del i arbetet mot

sexualbrott. 2014 års sexualbrottskommitté har i uppdrag att göra en översyn av våldtäktsbrottet och överväga bl.a. en samtyckesreglering och ett oaktshetsbrott avseende våldtäkt. En viktig del av uppdraget är också att granska rättsväsendets hantering av våldtäktsärenden. I princip alla sexualbrottsoffer har i dag rätt till ett målsägandebiträde men ibland sker förordnandet inte tillräckligt tidigt. Regeringen har därför gett 2014 års sexualbrottskommitté i uppdrag att även överväga åtgärder för att förbättra rutinerna kring förordnande av målsägandebiträden. Att personer som utsatts för sexualbrott får adekvat professionellt stöd från målsägandebiträde tidigt i processen är också ett viktigt jämställdhetsmål för regeringen. En annan fråga som kommittén ska se över är om det finns anledning att skärpa straffen för de allvarligaste fallen av våldtäkt. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2016.

Det är även mycket angeläget att skydda barn och ungdomar mot sexuella övergrepp. Lagstiftningen behöver anpassas efter rådande samhällsförhållanden. Att vuxna söker kontakt med barn i sexuella syften är inte någon ny företeelse. Genom den tekniska utvecklingen, internets expansion och den utbredda användningen av datorer, mobiltelefoner och surfplattor har emellertid möjligheterna till sådana kontakter ökat väsentligt. I syfte att förstärka det straffrättsliga skyddet för barn mot att utsättas för sexuella övergrepp vid ett fysiskt sammanträffande infördes 2009 brottet kontakt med barn i sexuellt syfte. Tillämpningsområdet för straffbestämmelsen har emellertid, enligt en utvärdering som Brå genomfört, visat sig vara mycket snävt och bestämmelsens praktiska betydelse har kommit att bli marginell. Mot denna bakgrund har en utredare i uppdrag att göra en översyn av straffbestämmelsen och bl.a. ta ställning till om straffansvaret är lämpligt utformat och överväga om straffskalan bör ändras. Uppdraget ska redovisas senast den 30 oktober 2015.

Den tekniska utvecklingen innebär också att vissa typer av övergrepp har tagit nya former. Att vuxna närmar sig barn i sexuella syften via internet kan, förutom risken för ett sammanträffande i verkligheten, även leda till att barn förmås att utföra olika handlingar av sexuell karaktär via t.ex. en webbkamera. 2014 års sexualbrottskommitté har därför även fått i uppdrag att analysera om det straffrättsliga

skyddet för vissa sexuella övergrepp som sker via internet är tillfredsställande.

Insatser mot människohandel

Människohandel är en allvarlig brottslighet där människor utnyttjas på ett hänsynslöst och cyniskt sätt. Under senare år har människohandel för andra exploateringssyften än sexuella ändamål blivit vanligare. Hit hör exploatering för tvångsarbete eller för annan verksamhet i en situation som innebär nödläge för den utsatte. Rättsväsendet behöver ägna uppmärksamhet åt utvecklingen när det gäller människohandel och brottslighet som förekommer i samband med människohandel. Regeringen har gett Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att fortsätta utveckla samverkan och samordningen mellan myndigheter, civilsamhälle och andra aktörer som bidrar till att bekämpa människohandeln.

Det pågår också utredningsarbete i syfte att säkerställa ett starkt straffrättsligt skydd mot människohandel. Trots att lagstiftningen skärptes så sent som 2010 är antalet fällande domar för sådana brott få. Mot denna bakgrund har en särskild utredare i uppdrag att bl.a. utvärdera människohandelsbrottet och överväga om ytterligare åtgärder bör vidtas för att öka det straffrättsliga skyddet mot människohandel. Uppdraget ska redovisas senast den 9 juni 2016. I utredarens uppdrag ingår också att utvärdera vilket genomslag straffskärpningen för köp av sexuell tjänst, som genomfördes 2011, har fått och om ytterligare förändringar av straffbestämmelsen bör göras. I januari 2015 fick utredaren ett tilläggsuppdrag att även analysera och ta ställning till om brottet köp av sexuell tjänst ska undantas från kravet på dubbel straffbarhet. Utredaren fick i juni 2015 ett tilläggsuppdrag att även se över straffskalorna för människohandel och koppleri, och ta ställning till om det finns behov av förändringar i dessa.

Åtgärder mot hatbrott och brott mot yrkesgrupper av särskild betydelse för demokratin

Det finns människor i vårt samhälle som lever med en ständig oro för att utsättas för brott på grund av vilka de är, hur de ser ut eller vad de tror på. Hatbrott handlar om bristande respekt för människors lika värde och kan aldrig accepteras i ett demokratiskt samhälle. Förutom den kränkning som den enskilda individen utsätts för kan hatbrott leda till rädsla och otrygghet hos andra människor som tillhör samma grupp. Regeringen lägger därför stor vikt vid arbetet för att motverka hatbrott.

I mars 2015 mottog regeringen Polismyndighetens redovisning av hur myndigheten avser att utveckla arbetet för att bekämpa hatbrott. Av den framgår bl.a. att det i de tre storstadsregionerna ska finnas särskilda hatbrottsgrupper och att övriga fyra polisregioner ska säkerställa att de har motsvarande förmåga. Den satsning som Polismyndigheten presenterat är ett steg i rätt riktning och har, med den nya nationella myndigheten, förutsättningar att genomföras på ett kraftfullt och samordnat sätt. Regeringen följer noga arbetet och kommer även att följa upp att satsningen får avsedd effekt. Åtgärder mot hatbrott kommer även att ingå i den nationella planen mot rasism och liknande former av fientlighet som regeringen kommer ta fram (se utg.omr. 13 Integration och jämställdhet, avsnitt 4). Det kan finnas behov av ytterligare åtgärder för att minska hatbrotten i Sverige.

Det är även angeläget att motverka brott mot yrkesgrupper av särskild betydelse för det demokratiska samhället, såsom hot och våld mot journalister och förtroendevalda. Polismyndigheten har därför planer på att utvidga uppdraget för de tre hatbrottsgrupperna så att det även kan omfatta bl.a. sådana brott. Vidare har Brå i uppdrag att genomföra en undersökning av omfattningen och utvecklingen av hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda under valåret 2014 (se utg.omr. 1 Rikets styrelse, avsnitt 9). Uppdraget ska redovisas i december 2015.

2.5 Resultatredovisning

Resultatredovisningen inleds med en uppföljning av de övergripande målen för kriminalpolitiken. Eftersom rättsväsendet består av en kedja av myndigheter beskrivs sedan hur det övergripande flödet i denna kedja har utvecklats under senare år. Därefter följer regeringen mer i detalj upp måluppfyllelsen under det senaste året inom respektive verksamhetsområde: brottsförebyggande verksamhet, utredning och lagföring, dömande verksamhet, verkställighet av påföljd samt stöd till brottsutsatta. Även kompetensförsörjningen inom rättsväsendet redovisas. I de fall mål har satts av regeringen redovisas dessa under respektive målområde.

2.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att bedöma måluppfyllelsen avseende målet för kriminalpolitiken används följande indikatorer:

- kvinnors och mäns utsatthet för brott enligt Nationella trygghetsundersökningen
- antal anmälda brott inom olika brottskategorier
- kvinnors och mäns upplevelse av trygghet enligt Nationella trygghetsundersökningen.

Bedömningen av brottslighetens utveckling kompletteras också med information från olika specialstudier.

När det gäller målet för rättsväsendet är den enskildes rättsäkerhet och rättstrygghet komplexa begrepp som är svåra att fånga på ett rättvist sätt i enstaka indikatorer. Såväl rättsäkerheten som rättstryggheten bygger på ett välutvecklat och välfungerande rättsväsende. Rättsäkerheten och rättstryggheten belyses således endast indirekt genom de indikatorer som mäter kvaliteten och effektiviteten i rättsväsendets olika delar. I grunden är också rättsäkerheten och rättstryggheten beroende av att människor har förtroende för rättsväsendet så att de väljer att anmäla brott, delta i brottsutredningar och ställa upp som vittnen. Eftersom människors förtroende är en viktig grundpelare för rättsväsendets verksamhet följs även utvecklingen av förtroendet genom följande indikator:

- kvinnors och mäns förtroende för rättsväsendet enligt Nationella trygghetsundersökningen.

Nationella trygghetsundersökningen (NTU) är en omfattande frågeundersökning som genomförs årligen sedan 2006. I undersökningen svarar varje år runt 12 000 slumpmässigt utvalda personer i befolkningen på frågor om utsatthet för brott, upplevelse av trygghet samt erfarenheter av och förtroende för rättsväsendet.

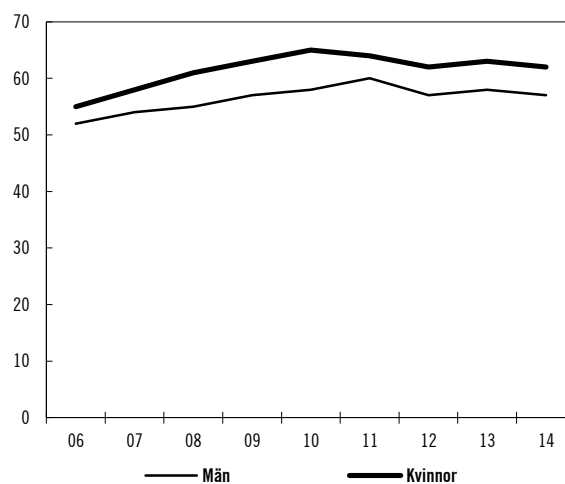
2.5.2 Bedömning av de övergripande målen för kriminalpolitiken

Stabilt förtroende för rättsväsendet

Enligt NTU har människors förtroende för rättsväsendet legat relativt konstant sedan 2010. Sedan dess har runt 60 procent av de tillfrågade i NTU uppgett att de har ganska eller mycket stort förtroende för rättsväsendet. När NTU påbörjades år 2006 var förtroendet däremot märkbart lägre. Kvinnor har överlag något större förtroende för rättsväsendet än män. Det är också något vanligare att yngre personer har stort förtroende för rättsväsendet än äldre.

Diagram 2.1 Förtroendet för rättsväsendet 2006–2014

Andel med mycket eller ganska stort förtroende

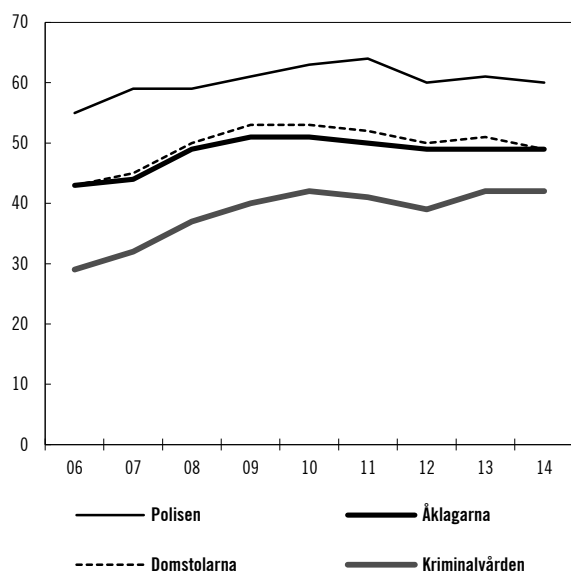

Källa: Nationella trygghetsundersökningen

Diagram 2.2 Förtroendet för myndigheter i rättsväsendet, 2006–2014

Andel med mycket eller ganska stort förtroende

Källa: Nationella trygghetsundersökningen

Nivån på förtroendet skiljer sig åt mellan olika myndigheter i rättsväsendet, vilket är naturligt eftersom myndigheterna har olika uppgifter och roller. Även om förtroendet för myndigheterna har legat relativt stabilt under senare år ligger nivån för samtliga myndigheter på en tydligt högre nivå än när undersökningen påbörjades 2006 (se diagram 2.2). Generellt har män något lägre förtroende än kvinnor för polisen och kriminalvården. Förtroendet för åklagarna och domstolarna skiljer sig däremot inte i någon större utsträckning mellan könen.

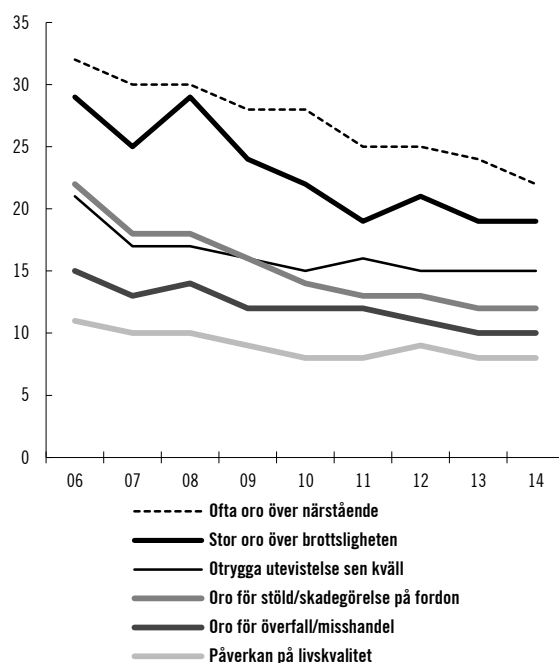
Tryggheten har ökat

Att öka tryggheten är ett viktigt kriminalpolitiskt mål som polisen och flera andra myndigheter i rättsväsendet bidrar till. NTU mäter flera olika aspekter av otrygghet, exempelvis upplevelsen av otrygghet vid utevistelse sen kväll i det egna bostadsområdet, oro

att själv drabbas av brott eller att någon närstående ska drabbas. Samtliga indikatorer på människors otrygghet uppvisar tydligt minskande trender sedan undersökningen påbörjades 2006 (se diagram 2.3). År 2014 ligger otryggheten på samma nivå som 2013, vilket är den lägsta nivån som noterats under perioden. Människors upplevelse av trygghet påverkas i stor utsträckning av förhållanden som ligger utanför rättsväsendets kontroll, exempelvis av mediernas rapportering kring enskilda händelser. Oavsett vad som ligger bakom utvecklingen är det positivt att människors otrygghet har minskat så tydligt sedan 2006.

Diagram 2.3 Indikatorer på otrygghetens utveckling, 2006–2014

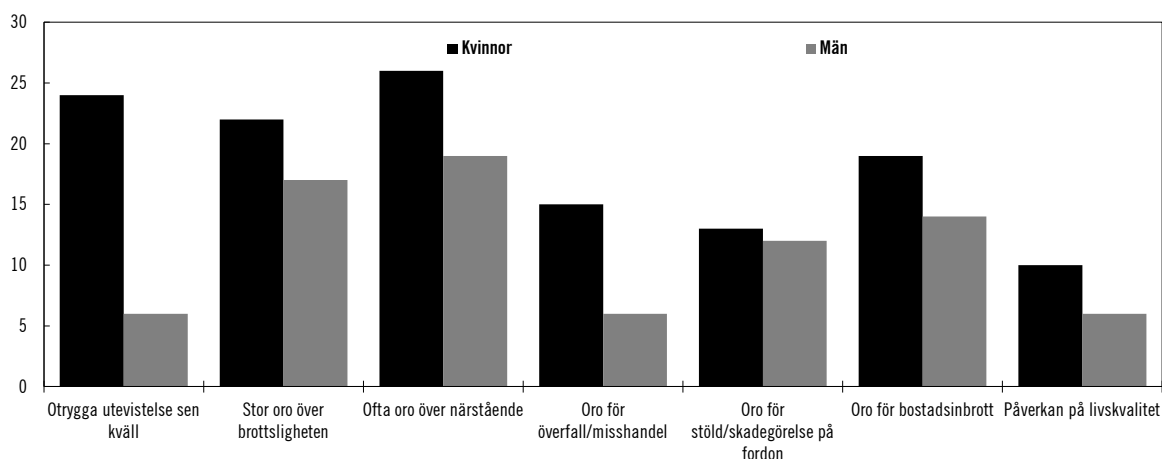
Andel otrygga/oroliga

Källa: Nationella trygghetsundersökningen

Diagram 2.4 Indikatorer på mäns och kvinnors otrygghet 2014

Andel otrygga/oroliga.

Källa: Nationella trygghetsundersökningen

Som framgår av diagram 2.4 upplever kvinnor överlag större otrygghet än män. Det gäller inte minst upplevelsen av otrygghet vid utevistelse en sen kväll i det egna bostadsområdet och oro för att bli utsatt för överfall eller misshandel. Trots att människors otrygghet har minskat tydligt sedan 2006 uppger nästan 25 procent av kvinnorna att de känner sig otrygga vid utevistelse en sen kväll i det egna bostadsområdet medan endast drygt 5 procent av männen uppger sådan otrygghet. Var tionde kvinna upplever att otryggheten är så påtaglig att den påverkar livskvaliteten. Bland männen är detta nästan hälften så vanligt. Det finns således skäl att särskilt uppmärksamma kvinnors otrygghet.

Brottsligheten relativt konstant över tid

Efter en tydlig ökning av antalet anmälda brott mellan 2006 och 2009 har nivån de senaste åren stabiliserats kring 1,4 miljoner anmälda brott årligen. År 2014 ökade antalet anmälda brott något vilket innebär att den högsta nivån någonsin uppnåddes. Detta ställer stora krav på rättsväsendets myndigheter.

Bedrägerier är den brottstyp där anmälningarna har ökat mest under senare år. Som framgår av tabell 2.4 Tabell 2.4 Antal anmälda brott 2014 samt procentuell förändring sedan 2006 respektive 2013 har antalet anmälda bedrägerier ökat med drygt 180 procent sedan 2006. Framförallt är det anmälningar av internetrelaterade bedrägerier som har ökat. Anmälda tillgreppsbrott, som är en antalsmässigt stor kategori, har däremot minskat över tid.

År 2014 noteras en uppgång i antalet anmälda fall av misshandel, vilket avviker från den nedåtgående trend som kunde skönjas under 2012 och 2013. Under dessa två år minskade antalet anmälda misshandelsbrott för första gången på många år. Minskningarna bestod framförallt av färre anmälningar gällande misshandel utomhus där gärningspersonen var obekant. Ökningen 2014 består däremot främst av fler anmälningar om misshandel där den utsatta är kvinna eller barn och gärningsmannen bekant. Även anmälningar avseende sexualbrott, som i huvudsak drabbar kvinnor, ökade under 2014, vilket är en fortsättning på en kontinuerlig ökning som pågått under flera decennier.

Tabell 2.4 Antal anmälda brott 2014 samt procentuell förändring sedan 2006 respektive 2013

	Antal anmälda brott 2014	Procentuell förändring sedan 2006	Procentuell förändring sedan 2013
Misshandel	83 324	+8%	+4%
Sexualbrott	20 326	+67%	+15%
Tillgrepp	540 226	-7%	+1%
Bedrägeri	144 204	+181%	+7%
Brott mot trafikbrottslagen	82 833	+6%	+13%
Brott mot narkotikastrafflagen	95 324	+43%	-1%
Samtliga brott	1 443 753	+18%	+3%

Källa: Officiell kriminalstatistik

Antalet anmälda brott är dock inte en tillförlitlig indikator på brottslighetens utveckling. Långt ifrån alla brott som begås anmäls och anmälningsbenägenheten kan variera över tid och mellan olika brottskategorier. Inom vissa områden påverkas också antalet anmälda brott

huvudsakligen av vilka resurser myndigheterna i rättsväsendet lägger på att upptäcka brott, exempelvis genom olika kontroller. Det gäller exempelvis för trafikbrott och narkotikabrott.

NTU är i vissa avseenden en mer relevant källa för att bedöma utvecklingen av sådan brottslighet som drabbar personer och hushåll. Exempelvis tyder utvecklingen avseende utsatthet för brott i NTU på att det ökade antalet anmälningar avseende våldsbrott i första hand beror på att fler brott anmäls och inte på att fler brott begås. NTU omfattar utvecklingen avseende människors upplevda utsatthet för ett flertal brottstyper, såväl brott mot personer: misshandel, sexualbrott, hot, trakasserier, bedrägerier och personrån, som brott mot hushåll: bostadsinbrott, bilstöld, stöld ur och från fordon och cykelstöld. Den senaste undersökningen avser utsatthet för brott under 2013.

Tabell 2.5 Andel utsatta för brott mot person år 2013

	Samtliga	Män	Kvinnor
Misshandel	2,3	2,7	1,9
Sexualbrott	1,3	0,2	2,4
Hot	4,5	3,6	5,3
Trakasserier	5,0	3,9	6,2
Bedrägeri	3,5	4,0	3,0
Personrån	0,7	0,8	0,7
Något brott mot person	12,7	11,6	13,9

Källa: Nationella trygghetsundersökningen.

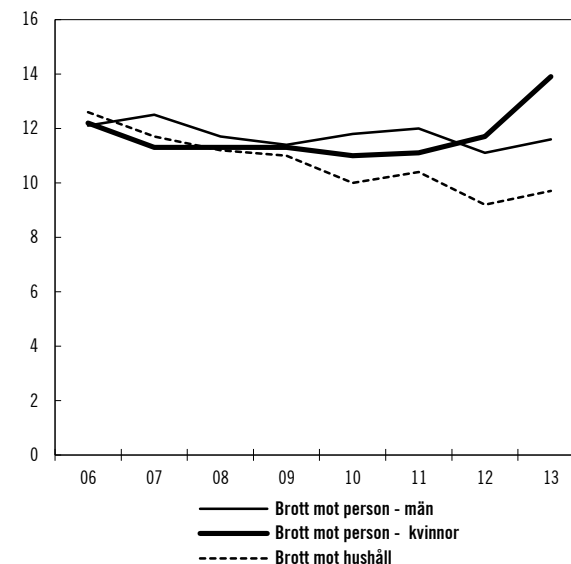
Som framgår av tabell 2.5 är trakasserier, hot och bedrägeri de vanligaste brotten mot person enligt NTU, både bland kvinnor och män. Män uppger i något större utsträckning att de har utsatts för misshandel medan kvinnor i större utsträckning uppger att de har utsatts för hot och trakasserier. Det är vidare nästan bara kvinnor, inte minst unga kvinnor, som uppger att de har utsatts för sexualbrott.

Enligt NTU har andelen brott mot hushåll minskat något sedan 2006, vilket beror på att de fordonsrelaterade brotten minskat. Andelen som uppger att de har utsatts för brott mot person har däremot legat relativt stabilt kring 12 procent för både kvinnor och män. Som framgår av diagram 2.5 uppger dock en större andel av kvinnorna att de har varit utsatta för brott mot person under 2013 (13,9 jämfört med 11,6 procent av männen). Om detta är en tillfällig avvikelse eller ett trendbrott är ännu inte möjligt att avgöra. Trakasserier och sexualbrott är de brottstyper där andelen kvinnor som uppger att

de har blivit utsatta har ökat mest jämfört med 2012 men ökningen finns inom samtliga efterfrågade brottstyper.

Diagram 2.5 Andel kvinnor och män utsatta för brott mot person* samt andel hushåll utsatta för brott mot egendom** 2006–2013

Andel utsatta för brott

* Misshandel, hot, trakasserier, sexualbrott, personrån och bedrägeri

** Bostadsinbrott, bilstöld, stöld ur och från fordon och cykelstöld

Källa: Nationella trygghetsundersökningen.

Ökningen av bedrägerier i anmälningsstatistiken återspeglas även i NTU, om än inte lika markant. Även i NTU uppges att en stor del av bedrägerierna begås via internet. Ungefär en tredjedel av de rapporterade bedrägerierna i NTU rör bank- och kontokortsbedrägerier.

NTU mäter även upplevd utsatthet för hatbrott. Andelen personer som uppgett att de blivit utsatta för hatbrott har legat relativt stabilt sedan undersökningen påbörjades. Hatbrott med främlingsfientliga motiv är vanligast. Enligt senaste NTU uppger 1,8 procent av de tillfrågade att de har utsatts för sådana brott under 2013.

Av NTU framgår att det är relativt vanligt att samma personer uppger att de utsatts för flera brott. Omkring en procent av de tillfrågade i NTU har drabbats av mer än hälften av de brott mot person som rapporteras om i undersökningen. Unga vuxna och ensamstående föräldrar är grupper som är särskilt utsatta.

Vissa grupper är sannolikt underrepresenterade i frågeundersökningar av detta slag. Det gäller inte minst särskilt utsatta grupper, som exempelvis missbrukare och hemlösa. NTU ger

således ingen fullständig bild av utsattheten i befolkningen.

Sammanfattningsvis tyder resultatet av NTU på att det sedan 2006 har skett en viss minskning avseende fordonsrelaterade brott samtidigt som brott mot person har legat relativt konstant över tid. Att en större andel kvinnor uppger att de utsatts för brott i den senaste undersökningen är oroväckande. Regeringen avser därför att följa den fortsatta utvecklingen noggrant.

Vissa typer av brott ingår inte i NTU. Det gäller exempelvis brott mot företag eller andra brott som inte är direkt riktade mot enskilda personer, som narkotika- och skattebrott. För dessa finns det inga tillförlitliga indikatorer på brottsutvecklingen. Det går inte heller, varken utifrån anmälningstatistiken eller NTU, att få en bild av omfattningen av organiserad brottslighet. Däremot går det utifrån andra källor att få en bild av förändrad aktivitet inom den organiserade brottsligheten. Enligt undersökningar från Brå och polisens lägesbild över den organiserade brottsligheten 2014-2015 framgår att ett omfattande systemutnyttjande av välfärds- och förmånssystemen har identifierats vilket innefattar bedrägerier med RUT- och ROT-bidrag, assistansersättning och sjukpenning. Det finns också vissa uppgifter som tyder på en ökad aktivitet inom den organiserade brottsligheten. Bland annat finns tecken på att allt fler blir skadade av skjutvapen. Det dödliga våldet inom ramen för kriminella konflikter har också ökat över tid. Detta är en utveckling som ställer rättsväsendet inför resurskrävande utmaningar.

Generellt visar dock det dödliga våldet ett annat mönster. Brottsförebyggande rådet genomför årligen en specialstudie över anmält dödligt våld. År 2014 konstaterades 87 fall av dödligt våld i Sverige, vilket är samma antal som 2013. I ett längre perspektiv uppvisar utvecklingen av det dödliga våldet en nedåtgående trend.

Att minska brottsligheten är ett centralt mål för kriminalpolitiken och de brottsbekämpande myndigheterna. Måluppfyllelsen i detta avseende är dock svår att bedöma. Brottslighetens utveckling påverkas även av många faktorer som ligger utanför kriminalpolitikens och rättsväsendets kontroll. Befolkningsutvecklingen, it-utvecklingen och globaliseringen är exempel på sådana externa faktorer som kan ha tydlig påverkan på brottsutvecklingen. Den förändrade

brottsligheten, med exempelvis allt fler brott som begås på internet och tecken på en ökad aktivitet hos den organiserade brottsligheten, ställer fortsatt höga krav på myndigheterna att utveckla sina arbetsätt.

2.5.3 Samlad bedömning av flödet i rättskedjan

Rättsväsendets breda och i många avseenden komplexa verksamhet är inte möjlig att på ett heltäckande sätt fånga i ett antal kvantitativa indikatorer. Även om sådana indikatorer inte ger någon fullständig bild tillför de relevant information som gör det möjligt att analysera hur verksamheterna har utvecklats inom vissa för rättsväsendet centrala områden.

En viktig del i bedömningen av rättsväsendets resultat är att följa upp hur de brott som anmäls hanteras i rättskedjans olika delar. I den samlade bedömning som redogörs för i detta avsnitt följs resultaten från anmälda brott via utredning och lagföring till verkställighet av utdömda påföljder. Andra delar av myndigheternas verksamhet som inte hör till denna process, exempelvis polisens brottsförebyggande verksamhet, myndigheternas information och bemötande av brottsoffer, domstolarnas hantering av tvistemål och verksamheten inom de allmänna förvaltningsdomstolarna, ingår således inte i denna samlade bedömning utan redogörs för under respektive verksamhetsområde.

Fler anmälda brott än någonsin tidigare

Som tidigare nämnts har antalet anmälda brott stabiliserats kring 1,4 miljoner brott de senaste åren. År 2014 anmäldes 1 443 700 brott vilket är tre procent fler brott än året innan och den högsta nivån någonsin. Bland annat fortsatte de anmälda bedrägerierna att öka under 2014.

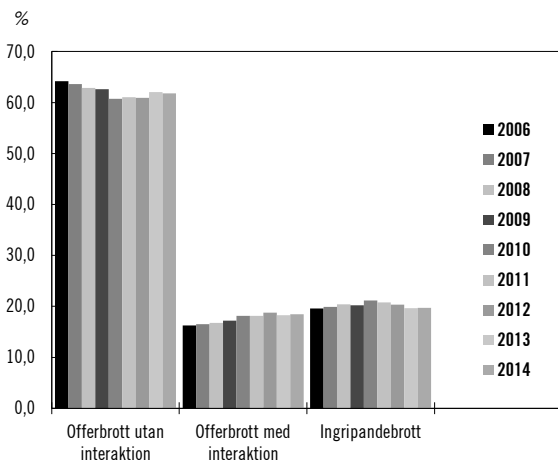
Rättsväsendets förutsättningar att hantera den anmälda brottsligheten är i stor utsträckning beroende av vilken typ av brott som anmäls. För att kunna tolka det övergripande utredningsresultatet är det därför nödvändigt att ha kunskap om karaktären på de anmälda brotten och eventuella förändringar som sker i det avseendet. Polismyndigheten har påpekat att den anmälda brottsligheten grovt kan delas in i tre

olika kategorier som innebär olika förutsättningar för utredningsarbetet:

- ingripandebrott som exempelvis trafik- och narkotikabrott, vilka generellt är förhållandevis enkla att klara upp
- brott mot person med interaktion mellan gärningspersonen och den brottsdrabbade, exempelvis hot och misshandel, vilka generellt bedöms medelsvåra att klara upp
- brott mot person utan interaktion som exempelvis skadegörelse, vilka överlag är relativt svåra att klara upp.

Som framgår av diagram 2.6 har andelen brott av dessa tre slag inte förändrats på något avgörande sätt sedan 2006 och de senaste åren är sammansättningen mycket stabil. I detta avseende finns det således inget som tyder på någon avgörande strukturförändring.

Diagram 2.6 Andelen anmälda brott fördelat på ingripandebrott samt offerbrott med och utan interaktion

Källa: Bygger på officiell kriminalstatistik

Även om det inte har skett några stora strukturförändringar avseende dessa tre kategorier kan förändringar ha skett inom de tre kategorierna. En mer detaljerad genomgång av den anmälda brottslighetens utveckling sedan 2006 visar att det finns flera trender som kan ha påverkat förutsättningarna för utredningsarbetet i olika riktningar. Som tidigare redovisats har exempelvis antalet bedrägerier, särskilt internetrelaterade sådana, ökat påtagligt vilket sannolikt har försvårat utredningsarbetet. Att det finns tecken på en ökad anmälningsbenägenhet avseende våldsbrott kan också ha inneburit att fler mindre allvarliga och mer svårupplösta våldsbrott anmäls. Att trafikbrotten, som är en

synnerligen lättupplösta brottskategori, efter 2008 minskade under flera år kan ha hållit ner den totala nivån på upplösligheten. En annan trend som istället kan ha förbättrat förutsättningarna över tid är att antalet tillgrepsbrott, som är en särskilt svårupplösta brottskategori, minskade tydligt fram till 2010. Polismyndighetens fokusering på narkotikabrott, som medfört en kraftig ökning av antalet relativt lättupplösta ingripandebrott i form av eget bruk och innehav av narkotika, är en annan trend som har bidragit till att öka antalet upplösta brott.

En del av de strukturförändringar som kan identifieras har således bidragit till fler svårupplösta brott medan andra bidragit till fler lättupplösta brott. Sammanfattningsvis finns det inget som tyder på att förändringarna har varit så pass påtagliga och ensidiga under de senaste åren att de har påverkat de grundläggande förutsättningarna för det totala utredningsresultatet.

Uppbromsning av flödet i början av rättskedjan

Med utgångspunkt från antalet anmälda brott används följande indikatorer för att bedöma flödet i början av rättskedjan:

- antal personer skäligen misstänkta för brott
- antal och andel ärenden redovisade från polis till åklagare inom olika brottskategorier
- antal inkomna brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten inom olika brottskategorier
- antal och andel personupplösta brott inom olika brottskategorier.

Dessa indikatorer hänger nära samman och överlappar i olika avseenden varandra. Som framgår av tabell 2.6 har såväl antalet skäligen misstänkta personer som antalet ärenden som polisen redovisat till åklagare och antalet inkomna brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten överlag minskat de senaste tre åren. Särskilt tydliga är minskningarna under 2013. I flera avseenden sker ytterligare minskningar under 2014 men dessa är betydligt mer begränsade. När antalet ärenden redovisade till åklagare år 2014 jämförs med 2012 är minskningarna dock påtagliga, såväl samman-

taget som för de flesta brottskategorier. Även antalet personuppklarade brott har minskat på ett liknande sätt. Med personuppklarade brott avses brott för vilka det har beslutats om åtal, meddelats åtalsunderlåtelse eller utfärdats strafföreläggande, det vill säga brott till vilka det har bundits en gärningsperson.

Tabell 2.6 Övergripande indikatorer över flödet i början av rättskedjan, 2012–2014

	2012	2013	2014
Antal personer skäligen misstänkta för brott	117 361	107 331	105 057
(procentuell förändring jämfört med föregående år)	(-3,8%)	(-8,5%)	(-2,1%)
Antal ärenden redovisade till åklagare	195 998	174 975	170 711
(procentuell förändring jämfört med föregående år)	(-6,5%)	(-10,7%)	(-2,4%)
Andel ärenden redovisade till åklagare av inkomna ärenden	16,0%	14,3%	13,6%
Inkomna brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten	495 766	460 748*	467 610
(procentuell förändring jämfört med föregående år)	(-5,3%)	(-7,1%)	(+1,5%)
Antal personuppklarade brott	234 162	211 465	209 366
(procentuell förändring jämfört med föregående år)	(-5,5%)	(-9,7%)	(-1,0%)
Antal personuppklarade brott - justerad**	230 762	211 465	208 316
(procentuell förändring jämfört med föregående år)	(-4,4%)	(-8,4%)	(-1,5%)
Andel personuppklarade brott***	16,7%	15,1%	14,5%

Källa: Polisens årsredovisning, Åklagarmyndighetens årsredovisning, Officiell kriminalstatistik samt information från Brå om stora ärenden.

* En mindre del av minskningen detta år beror på att misstankar avseende ekonomisk brottslighet har flyttats till Ekobrottsmyndigheten i samband med att de fick ett nationellt ansvar för ekobrottsbekämpningen den 1 juli 2013.

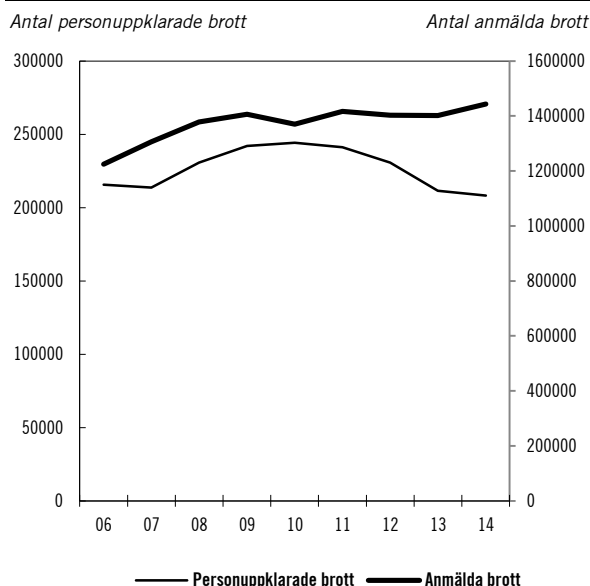
** År 2011, 2012 och 2014 har justerats för sammanlagt fyra enstaka ärenden som innehöll ett mycket stort antal brott och som därmed påverkar det totala resultatet.

*** Brå har genomfört en mindre förändring i definitionen av andelen personuppklarade brott från och med 2014. I detta sammanhang redovisas dock uppgifter som bygger på den tidigare definition för att få fullständig jämförbarhet med tidigare år.

I diagram 2.7 illustreras utvecklingen av antalet anmälda och personuppklarade brott sedan 2006. Som framgår av diagrammet ökade antalet personuppklarade brott tydligt fram till 2010 i samband med att de anmälda brotten ökade. Det handlade delvis om ökning av vissa typer av relativt lättuppklarade in- gripande brott som exempelvis snatterier och eget bruk och innehav av narkotika. Därefter minskar alltså antalet personuppklarade brott påtagligt trots att antalet anmälda brott ligger kvar på ungefär samma nivå. Andelen personuppklarade brott av anmälda brott har

således också minskat. År 2014 låg andelen personuppklarade brott på den lägsta nivån sedan 1999. Att andelen ärenden som polisen redovisar till åklagare har minskat på ett liknande sätt tyder på att minskningarna kan härledas redan i detta led.

Diagram 2.7 Antal personuppklarade brott* samt antal anmälda brott 2006–2014

Källa: Officiell kriminalstatistik samt information från Brå om stora ärenden
* Antalet personuppklarade brott har justerats för fyra enstaka ärenden som innehåller ett mycket stort antal brott. Sådana ärenden är mycket ovanliga och har utslutits för att utgången i enstaka ärenden inte ska påverka det totala resultatet.

Det är emellertid inte möjligt att värdera utredningsresultatet utifrån övergripande information av detta slag. Hur mycket resurser som krävs för ett ärende varierar stort mellan olika typer av ärenden. För att kunna bedöma de övergripande resultatet är det således angeläget att ta hänsyn till såväl eventuella förändringar i brottsstrukturen för anmälda brott som eventuella förändringar i vilka brott som prioriteras i utredningsarbetet. Som tidigare nämnts finns det inget som tyder på att den övergripande strukturen avseende anmälda brott har förändrats på något avgörande sätt. För att ytterligare kontrollera hur inflödet av anmälda brott påverkar förutsättningarna för det övergripande resultatet har ett förväntat uppklaringsresultat beräknats utifrån den volym och sammansättning av anmälda brott som varit aktuell under de senaste fyra kalenderåren (2011–2014). Denna analys visar att det utifrån den anmälda brottslighetens volym och struktur

hade varit förväntat att personuppläkning skulle ha legat stabilt under dessa år.¹ Inte heller en sådan mer detaljerad analys tyder således på att minskningarna i personuppläkningen kan förklaras med förändringar i inflödet av anmälda brott. Brå har också studerat orsaker till minskningen i personuppläkningen fram till och med 2013 (Varför gav fler poliser inte ökad personuppläkning? Brå-rapport 2014:17). Även Brå konstaterar att det inte finns något som tyder på att brottsstrukturen har förändrats på ett sådant sätt att förutsättningarna för utredningsarbetet har försvårats.

I bedömningen av utredningsresultatet har uppläkningen även analyserats närmare för olika brottskategorier. Utifrån det kan konstateras att resultatförsämringarna under de senaste åren gäller relativt genomgående för många olika brottsområden. Inga strukturella förändringar som tyder på att resultatförsämringarna skulle bero på att mindre allvarlig brottslighet har nedprioriterats till förmån för mer allvarlig brottslighet har kunnat identifieras i detta sammanhang.

En faktor som dock sannolikt har påverkat nedgången i antalet personuppläklade brott är en ökad användning av förundersökningsbegränsning. Förundersökningsbegränsning används för att effektivisera brottsbekämpningen genom att utredningsresurserna kan användas till de uppgifter som är mest angelägna. Tidigare var det enbart åklagare som kunde fatta beslut om förundersökningsbegränsning. Sedan 2013 har även polisen rätt att i vissa fall fatta sådana beslut. Brås särskilda studie av utvecklingen av personuppläkningen fram till och med 2013 tyder på att en ökad användning av förundersökningsbegränsning sannolikt har påverkat personuppläkningen i negativ riktning men att det skett i relativt begränsad omfattning. Under 2014 har dock antalet förundersökningsbegränsade ärenden ökat tydligt jämfört med 2013, vilket kan ha påverkat resultatet detta år. Brå har i uppdrag att närmare analysera vilken inverkan

användningen av förundersökningsbegränsning har haft för resultatutvecklingen.

Det försämrade uppläkningsresultatet behöver också ses i ljuset av att brottsligheten i ett längre perspektiv har förändrat karaktär. Att det finns tecken på att brottsligheten över tid har blivit allt mer komplex med fler inblandade parter samtidigt som allt fler brott begås på internet och över landsgränser har sannolikt försvårat utredningsarbetet. Eftersom dessa förändringar är av mer långsiktig karaktär är det dock troligt att de har begränsad inverkan på resultatutvecklingen i de korta perspektivet. För att få mer information om vilken påverkan detta kan ha haft har regeringen gett Brå i uppdrag att närmare kartlägga eventuella förändringar i karaktären på anmälda brott samt analysera vilken betydelse dessa har haft för uppläkningsresultatet. Brå ska i det sammanhanget också studera om domstolarna över tid ställt allt högre krav på bevisning och hur det i så fall kan ha påverkat resultatutvecklingen.

Färre lagföringar och domslut

För att bedöma flödet i senare delen av rättskedjan används följande indikatorer:

- antal och typ av lagföringar
- antal domslut i brottmål i tingsrätt.

I linje med utvecklingen av antalet personuppläklade brott ökade antalet lagföringsbeslut fram till och med 2009 varefter utvecklingen vände. Under de senaste åren har antalet lagföringsbeslut minskat tydligt. År 2014 fattades nästan 16 procent färre lagföringsbeslut jämfört med 2012. Utvecklingen gäller för såväl kvinnor som män. Genomgående avser drygt 80 procent av lagföringsbesluten män medan knappt 20 procent avser kvinnor. Den nedåtgående utvecklingen återspeglas även i antalet brottmål i tingsrätt respektive antalet domslut² i sådana mål. Efter att ha ökat tydligt mellan 2006 och 2010 har dessa minskat de senaste åren. År 2014 var exempelvis antalet domslut i tingsrätt 15 procent färre jämfört med 2012.

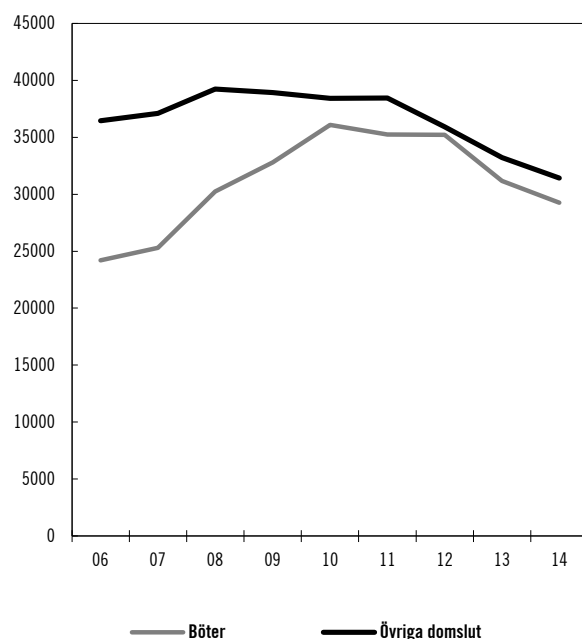
¹ Antalet anmälda brott har i detta sammanhang delats in i 34 olika brottstyper med olika förutsättningar för personuppläkning. Den genomsnittliga personuppläkningsnivå som tidigare gällt för dessa brottstyper har tillämpats på den brottsstruktur som varit aktuell de senaste fyra åren.

² Den officiella kriminalstatistiken över domslut redovisar fällande domar mot en tilltalad i tingsrätt.

Ökningen i antalet domslut fram till 2010 bestod huvudsakligen av enklare mål där påföljden bestämdes till böter (se diagram 2.8), det vill säga ofta mindre resurskrävande mål som inte sällan avgörs utan huvudförhandling. Domslut med allvarigare påföljd än böter har som framgår av diagrammet minskat under en längre tid. År 2014 registrerades 31 400 sådana domslut vilket är den lägsta nivån under de senaste två decennierna.

Diagram 2.8 Avgjorda brottmål i tingsrätt fördelat på domslut med påföljden böter och övriga domslut 2006–2014

Antal domslut

Källa: Officiell kriminalstatistik

En del av de enklare brottmålen avgörs på handlingarna och kräver därmed överlag mindre resurser än mål som avgörs efter huvudförhandling. Över tid har allt fler brottmål kommit att avgöras utan huvudförhandling. Det beror i stor utsträckning på en regelförändring år 2008 som gjorde att det blev möjligt att avgöra fler mål utan huvudförhandling. Antalet brottmål som avgörs med huvudförhandling har dock fortsatt att minska även under senare år. Jämfört med 2011 avgjordes nästan 20 procent färre brottmål genom huvudförhandling under 2014. I detta avseende har således belastningen på domstolarna avseende brottmål minskat tydligt.

Å andra sidan har domstolarnas belastning avseende brottmål ökat genom att de mest

komplexa brottmålen, som kräver särskilt långa förhandlingstider, har blivit fler och tar allt mer resurser i anspråk. Antalet brottmål med mer än 18 timmars huvudförhandling har ökat med 35 procent mellan 2006 och 2014, från knappt 350 mål till närmare 470 mål. Antalet särskilt tidskrävande mål av detta slag utgör visserligen en mycket liten del av det totala antalet brottmål men tar på grund av sin komplexa karaktär en inte oväsentlig, och allt större, del av resurserna i anspråk. Att denna typ av brottmål har ökat i domstolarna kan vara ett tecken på att rättsväsendet i allt större utsträckning hanterar komplex brottslighet som är tidskrävande att utreda och lagföra.

Sammanfattningsvis råder således två parallella trender avseende brottmålen i tingsrätt. Samtidigt som antalet mål med huvudförhandling minskar, vilket kan tyda på en målsammansättning med en större andel enklare mål, så ökar antalet mål med långa förhandlingstider, vilket tyder på att de särskilt komplexa brottmålen ökar.

Färre dömda till fängelse

För att bedöma flödet i den sista delen av rättskedjan används följande indikatorer:

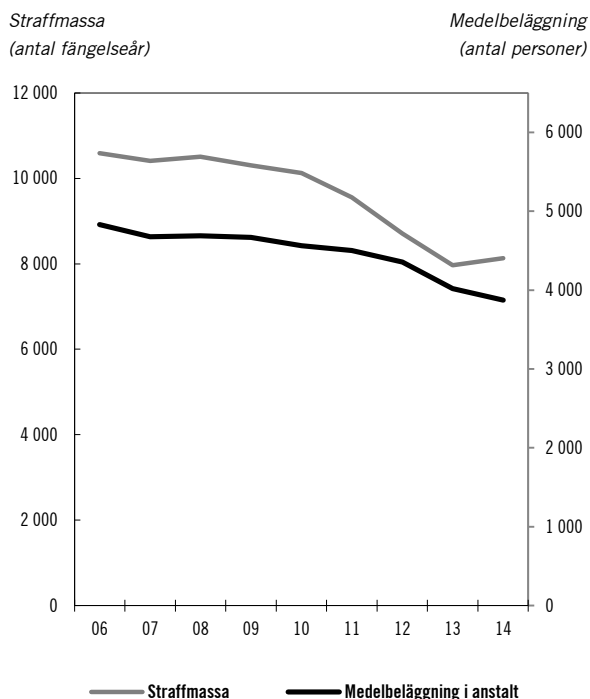
- antalet domslut med påföljden fängelse
- antal utdömda fängelseår (straffmassa)
- medelbeläggning i anstalt.

För att få en bild av utvecklingen efter avtjänad påföljd följs även:

- statistik över återfall i brott.

Antalet domslut med huvudpåföljden fängelse har minskat kontinuerligt sedan 2006. År 2014 dömdes 25 procent färre personer till fängelse jämfört med 2006. Den totala straffmassan, det vill säga den totalt utdömda fängelsetiden under ett kalenderår, har också minskat i ungefär samma storleksordning under denna period (se diagram 2.9). År 2014 ökade dock straffmassan något för första gången på flera år samtidigt som den tidigare kraftiga minskningen av antalet intagna i anstalt också avmattades något. Jämfört med 2006 låg dock medelbeläggningen i anstalt nästan 20 procent lägre 2014. De flesta intagna är män. Andelen kvinnor uppgår endast till drygt 5 procent.

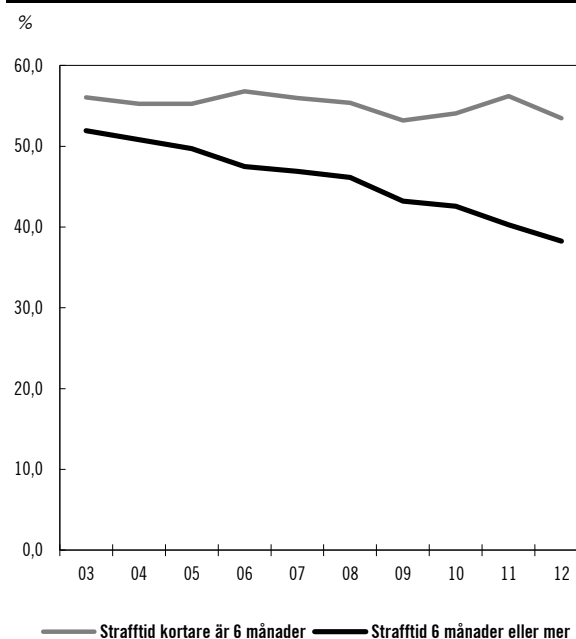

Diagram 2.9 Utdömd straffmassa (i antal fängelseår) samt medelbeläggning i anstalt

Källa: Officiell Kriminalstatistik

För att få en uppfattning om hur utvecklingen ser ut efter att personer lagförts för brott följer regeringen även statistik över återfall i brott som redovisar hur vanligt det är att personer lagförs på nytt. Enligt denna statistik är återfallsproblematiken särskilt tydlig bland män. Omkring 27 procent av männen återfaller i ett nytt brott inom ett år efter en lagföring eller frigivning medan motsvarande andel för kvinnor ligger runt 18 procent. Störst är risken för återfall bland dem som är mest brottsbelastade sedan tidigare. Bland de som avtjänat en fängelsepåföljd, vilket överlag är en särskilt brottsbelastad grupp, är det många som återfaller i brott efter frigivning. Runt hälften av dem som avtjänat ett fängelsestraff återfaller inom ett år. I detta avseende finns dock enligt statistiken tendenser till en positiv trend över tid. För drygt tio år sedan återföll 54 procent av dem som frigavs från fängelse, vilket kan jämföras med 46 procent för dem som frigavs år 2012. Tendensen är förstärkt för dem som dömts till straff på 6 månader eller mer, för vilka det också finns bättre förutsättningar för Kriminalvården att bedriva ett mer utvecklat återfallsförebyggande arbete (se diagram 2.10). Bland dessa återföll 52 procent av dem som frigavs år 2003, vilket

löpande har minskat till 38 procent bland dem som frigavs 2012.

Diagram 2.10 Andel frigivna från fängelse som återfaller* i brott inom ett årKälla: Preliminär officiell kriminalstatistik
* Med återfall avses ny lagföring

Tiden för utredning har minskat men den totala handläggningstiden har ökat

Det ställs höga krav på att rättsväsendets myndigheter ska arbeta effektivt och kvalitetsinriktat. Som en indikator för att mäta rättsväsendets effektivitet har Brottsförebyggande rådet i uppdrag att studera utvecklingen av handläggningstiderna i rättskedjan. Enligt Brå har tiden för utredning totalt sett minskat något mellan åren 2009 och 2013. Regeringen finner det särskilt glädjande att detta inte minst gäller för misstankar avseende unga personer för vilka det finns särskilda skyndsamhetskrav. Av brottstyperna misshandel, våldtäkt, stöld, rån och utpressning som studerats särskilt har dock utredningstiden endast minskat kontinuerligt för misshandel. Tiden mellan åtal och dom har däremot överlag ökat något mellan åren 2010 och 2013. Sammantaget har det lett till att den totala handläggningstiden, från anmälan till dom, uppvisar en viss ökning under denna period. Enligt statistik från myndigheterna har handläggningstiderna under 2014 ökat något inom polisen samtidigt som de har minskat något

inom Åklagarmyndigheten, medan tingsrätterna håller ungefär samma nivå som tidigare. Även om en skyndsam hantering inom rättsväsendet naturligtvis ska eftersträvas är det viktigt att denna strävan inte går ut över rättssäkerheten och kvaliteten i utredningarna.

Sammanfattning av flödet i rättskedjan sedan 2006

Flödet i rättskedjan kan sedan 2006 grovt delas in i två perioder. Utvecklingen fram till och med 2009 som präglas av ökning och utvecklingen därefter som präglas av minskningar. Även om inget tyder på att nivån på den faktiska brottsligheten förändrades på något avgörande sätt anmäldes fram till och med 2009 allt fler brott samtidigt som fler personer misstänktes för brott, fler brott klarades upp, och fler brottmål avgjordes. Detta skedde parallellt med att rättsväsendet fick tydliga resursförstärkningar som bland annat användes till att anställa fler poliser, åklagare och domare.

Ökningen av antalet poliser bidrog sannolikt till uppgången i antalet anmälda brott eftersom allt fler brott blev upptäckta. Några av de brottskategorier som bidrog till att öka flödet under denna period var bedrägerier, eget bruk och innehav av narkotika och butiksstölder som i stor utsträckning utgörs av snatterier. Trots att flödet generellt ökade dömdes inte fler till fängelse. Antalet åtalsunderlåtelse ökade däremot markant och den påföljd som ökade mest var böter. Mycket tyder således på att det särskilt var mindre allvarlig brottslighet som ökade flödet i rättskedjan under denna period.

Efter 2009 präglas flödet i rättskedjan av en uppbromsning följt av en tydlig avmattning. Färre personer blir misstänkta för brott, färre brott personuppläras och färre brottmål avgörs. Särskilt markanta är minskningarna under 2013. Under 2014 sker vissa ytterligare minskningar men dessa är överlag betydligt mer begränsade än året innan.

Även antalet dömda till fängelse och den utdömda straffmassan har minskat på ett påtagligt sätt sedan 2009. En bidragande orsak till det är minskningar avseende narkotikabrott som sannolikt delvis beror på att praxis i narkotikamål har förändrats efter ett antal domar från Högsta domstolen. Antalet dömda till

fängelse liksom den utdömda straffmassan har dock minskat även för andra typer av brott.

Utvecklingen bör ses mot bakgrund av att det i ett längre perspektiv finns tecken på att brottsligheten har blivit allt mer komplex, vilket kan ha försvårat rättsväsendets arbete. Dessa förändringar är dock av långsiktig karaktär och torde inte ha mer än begränsad inverkan på resultatet i det korta perspektivet.

Förändrade prioriteringar, exempelvis där allvarlig och mer resurskrävande brottslighet prioriteras högre än mindre resurskrävande brottslighet, skulle också kunna påverka det övergripande kvantitativa resultatet negativt. Det finns dock inget som tyder på att det försämrade resultatet särskilt gäller för lättupplärade brott. Att såväl antalet dömda till fängelse som den utdömda straffmassan har minskat över tid tyder inte heller på att grovre brott har prioriterats mer än tidigare.

Som tidigare nämnts bedöms det huvudsakliga skälet till uppbromsningen i flödet i rättskedjan vara att polisen redovisar färre ärenden till åklagarna. Detta har lett till att Åklagarmyndigheten har fått färre ärenden att hantera vilket i sin tur tycks påverka antalet inkomna brottmål till domstolarna. Den uppbromsning som skett i början av kedjan påverkar alla följande led.

Utveckling av rättsväsendets kostnader 2012–2014

Tabell 2.7 Kostnadsutveckling 2012–2014

Miljoner kronor			
	2012	2013	2014
Verksamhetens kostnader	36 593	37 561	38 325
Transfereringar	2 266	2 407	2 591
Summa	38 859	39 968	40 916

Rättsväsendets kostnader ökade med 2,37 procent 2014 jämfört med föregående år.

2.5.4 Brottsförebyggande arbete

Mål

Regeringens mål för den brottsförebyggande verksamheten är att brottsligheten ska minska och att antalet brottsoffer ska bli färre.

De myndigheter som bidrar till måluppfyllelsen är Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten och Brottsförebyggande rådet. Därutöver bidrar Kriminalvården med återfallsförebyggande arbete.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att värdera resultatet och måluppfyllelsen för den brottsförebyggande verksamheten är:

- polisens förmåga att upprätthålla ordning och säkerhet
- utvecklingen av polisens förmåga att bedriva planlagd brottsförebyggande verksamhet
- utvecklingen av polisens samverkan med andra aktörer.

Förutom dessa bedömningsgrunder kan i viss mån utvecklingen avseende utsatthet för brott, upplevd trygghet och förtroendet för rättsväsendets myndigheter enligt NTU också användas för att bedöma måluppfyllelsen i den brottsförebyggande verksamheten. Resultaten från NTU beskrivs tidigare i avsnitt 2.5.2.

I tidigare avsnitt påpekas att brottsutvecklingen i stort påverkas av rättsväsendets insatser men också av många andra faktorer. Detta mått är därför svårt att använda som bedömningsgrund.

Verksamhetens resultat

Det brottsförebyggande arbete som polisen bedriver genom yttre verksamhet omfattar såväl planlagd som händelsestyrd verksamhet. Verksamheten omfattar bland annat att upprätthålla ordning och säkerhet genom att exempelvis utföra trafikkontroller, omhänderta påverkade personer, ingripa vid våld och misshandel samt hantera större evenemang såsom idrotts-evenemang, demonstrationer och konserter. Verksamheten handlar dessutom om att hjälpa människor i nöd efter att de larmat 112. Under 2014 gjorde polisen nära 1,3 miljoner ingripanden i hela landet.

Under 2014 genomfördes två stora valrörelser i Sverige, dels inför valet till Europarlamentet,

dels inför valet till kommun, landsting och riksdag. Under dessa valrörelser arrangerades ett stort antal valmöten varje dag som krävde närvaro från polisen. Valrörelserna medförde också ett omfattande polisärt arbete mot extremism genom bland annat förebyggande och hotreducerande åtgärder. Valrörelsen hanterades genom en särskild nationell ledningsorganisation och omfattade en stor del av polisens resurser.

Den särskilda polistaktiken (SPT) har fortsatt att utvecklas under 2014. SPT är en metod som utvecklats för att hantera stora folksamlingar och används vid exempelvis demonstrationer och vid högriskmatcher i fotboll. SPT har utgjort grunden för polisens insatser under valrörelserna. Genom den nationella förstärkningsorganisationen (NFO) har resurserna kunnat användas flexibelt över hela landet.

I storstädernas förorter har det förekommit social oro, våldsbrott och skjutningar som har lett till både döda och skadade men också risk för en ökad otrygghet. Flera av de större polismyndigheterna har under 2014 bedrivit planlagda insatser i dessa områden. I vissa avseenden har arbetet med den dolda organiserade brottsligheten fått stå tillbaka för de lokala problem som varit mer synliga och kopplade till lokala territoriella nätverk. Kriminalunderrättelseverksamhetens arbete med strategiska underrättelseanalyser har bidragit till att insatserna har kunnat bedrivas effektivt och kunskapsbaserat. Baserat på de analyser som gjorts på lokal och regional nivå tog Rikskriminalpolisen under året fram en nationell översikt i vilken det identifierades 55 geografiska områden där lokala kriminella nätverk anses ha negativ påverkan på lokalsamhället.

Krishanterings- och insatsförmågan hos polisen har utvecklats ytterligare under 2014. Det nationella insatskonceptet NIK, som tagits fram under året, syftar till att stärka polisens insatsförmåga och kommer att införas under 2015. Genom en enhetlig, kvalitetssäkrad och samordnad insatsförmåga ökar polisens samlade förmåga att förebygga och ingripa vid särskilt komplexa och krävande händelser.

För att ytterligare stärka förmågan att motverka terrorism och att kunna hantera ett eventuellt terroristattentat etablerades det Nationella taktiska rådet (NTR) under 2014. NTR har under 2014 bland annat utvecklat rutinerna för hantering av en terrorhändelse samt lämnat stöd till Polishögskolan i utbildning

av instruktörer, ledningsfunktioner och kommunikatörer. Under året har 500 instruktörer utbildats och utbildningen bedöms nå omkring 4 000 poliser.

Utöver händelsestyrd verksamhet bedriver polisen planlagda brottsförebyggande insatser. Det brottsförebyggande arbetet bedrivs över hela landet utifrån varierande förutsättningar och problembilder. Polismyndigheternas förmåga att genomföra planlagda brottsförebyggande insatser varierar men har kontinuerligt förbättrats under de senaste åren. De lokala problembilderna blir allt mer konkreta och de åtgärder som genomförs är i ökad utsträckning kopplade till de behov som identifierats. Rikspolisstyrelsen konstaterar dock att det finns potential att utveckla arbetet ytterligare.

Den upplevda tryggheten och förtroendet för polisen är generellt på en fortsatt hög nivå. Polisen arbetar med att öka tryggheten genom att använda metoder som ökar närvaron och synligheten i samhället. En viktig faktor som påverkar förtroendet är det direkta mötet med allmänheten och brottsoffer.

För att polisen ska kunna bidra till att minska brottsligheten krävs ett utvecklat samarbete med andra lokala aktörer. Rikspolisstyrelsen har redovisat att antalet samverkansöverenskommelser med kommunerna har fortsatt att öka under 2014. Överenskommelserna skapar förutsättningar för en effektiv samverkan på lokal nivå. Det lokala samarbetet inriktas ofta mot ungas bruk av alkohol och narkotika, våld i offentlig miljö, trafikstörningar och åtgärder för att förhindra inbrottstöld i bostad.

För ungdomar vars negativa utveckling har gått så långt att det bedöms finnas risk för långvarig och allvarlig kriminalitet behöver samhället agera med särskild kraft. Det är ofta bland dessa ungdomar som den organiserade brottsligheten har sin rekryteringsbas. Rikspolisstyrelsen har under 2013 och 2014 haft i uppdrag att aktivt stödja arbetet med s.k. sociala insatsgrupper för unga som riskerar att utveckla en kriminell livsstil. Rikspolisstyrelsen pekar på att insatserna indikerar ett positivt resultat och att de samverkande aktörerna anser att det finns skäl att fortsätta arbetet. Socialstyrelsen har ett pågående uppdrag att låta utvärdera resultatet för de ungdomar som varit föremål för arbetet i en social insatsgrupp. I uppdraget ingår också att utvärdera hur själva

samverkansformen fungerar. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2017.

Lokalt brottsförebyggande arbete

Brottsförebyggande rådet har en viktig roll att stödja och utveckla det lokala brottsförebyggande arbetet i landet. Under 2014 har myndighetens inriktning för detta arbete varit att fortsätta stimulera och stödja kunskapsbaserade arbetssätt och strukturer för samverkan inom olika områden. Under året betonades särskilt samverkan för att förebygga återfall i brott och samverkan mellan polis och kommun. När det gäller samverkan mellan polis och kommun genomförde Brottsförebyggande rådet under året stödjande insatser inför inrättande av den nya Polismyndigheten.

Förebyggande arbete mot ekonomisk brottslighet

Under 2014 har Ekobrottsmyndigheten påbörjat arbetet med att genomföra den strategi för det brottsförebyggande arbetet mot ekobrott som togs fram 2013. Syftet med strategin är att säkerställa effektiv samverkan, ordning och struktur samt tydliggöra kraven på de förebyggande insatserna. Utöver detta har Ekobrottsmyndigheten i likhet med tidigare år bedrivit ett aktivt informations- och påverkansarbete i samverkan med myndigheter, företag och organisationer. De aktiviteter som har genomförts har framför allt tagit sikte på att minska risken för svart arbetskraft.

Vidare har Ekobrottsmyndigheten under året genom sin kriminalunderrättelseverksamhet tagit fram en underrättelsebild som beskriver hur ekobrottsligheten i Sverige ser ut. Underrättelsebilden används som en del i beslutsunderlaget när gäller myndighetens inriktning av verksamheten.

Säkerhetspolisens förebyggande arbete

Under 2014 har Säkerhetspolisens förebyggande arbete särskilt fokuserat på verksamhet som kan relateras till valen till Europaparlamentet och Sveriges riksdag, utvecklingen i Ukraina samt utvecklingen i Syrien och Irak. Valrörelserna ställde betydande krav på Säkerhetspolisens personskyddsarbete under 2014 och krävde bred samverkan med de då 21 polismyndigheterna, Regeringskansliet, riksdagen, kommunerna och partiorganisationerna. Händelseutvecklingen i Ukraina medförde ett mindre stabilt säkerhetspolitiskt läge i Sveriges närhet vilket, medförde

särskilda krav att följa olovlig underrättelseverksamhet som pågår i Sverige. Resandet av individer från Sverige till Syrien och Irak för att ansluta sig till våldsbejakande islamistiska terroristgrupper har ökat påtagligt under 2014. Att kartlägga och försöka hindra dem som reser ut har varit en viktig uppgift för Säkerhetspolisen, likväl som att bedöma om de som återvänder har potentiell avsikt och förmåga att begå terroristbrott i Sverige. Säkerhetspolisens nationella såväl som internationella samverkan har varit av stor vikt för att möta terrorismhotet.

Kostnadsutveckling

Tabell 2.8 Kostnadsutveckling 2012–2014

Miljoner kronor

	2012	2013	2014
Verksamhetens kostnader	7 812	8 056	8 068

Källa: Årsredovisningarna 2012–2014 för polisen, Ekobrottsmyndigheten, Brottsförebyggande rådet och Säkerhetspolisen.

De senaste åren har kostnaderna för rättsväsendets brottsförebyggande verksamhet ökat. Majoriteten av resurserna används av polisen. Räknat i sammanlagd resurstid har polisens insatser i den yttre verksamheten sjunkit med 3 procent i förhållande till 2013.

Analys och slutsatser

Regeringens samlade bedömning är att målet för den brottsförebyggande verksamheten delvis har uppnåtts. Regeringen bedömer att rättsväsendets myndigheter har utvecklat sina insatser på området, men att det finns fortsatt utvecklingspotential. Det är positivt att tryggheten ligger på en fortsatt hög nivå samtidigt som utsattheten för brott generellt sett är stabil.

Under 2014 har polisen upprätthållit ordningen och säkerheten i såväl den vardagliga dygnet-runt-verksamheten som vid särskilda händelser. Det omfattande arbete som genomfördes av såväl polismyndigheterna som Säkerhetspolisen bidrog i allt väsentligt till att valrörelserna till Europaparlamentet samt kommun, landsting och riksdag kunde genomföras utan omfattande ordningsstörningar. Den svenska polisens yttre verksamhet står sig väl i jämförelse med andra länder. Det går fort att skicka personal, fordon och utrustning inom

SPT-konceptet till de platser där stora insatser behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen och säkerheten. Användningen av konfliktreducerande metoder har bidragit till att minimera personskadorna i dessa sammanhang.

Polisen har under 2014 arbetat med riktade insatser mot den gängkriminalitet som ökar i vissa utsatta områden. Regeringen bedömer att det finns anledning att fortsätta utveckla arbetet i dessa områden. Insatserna blir betydligt mer kraftfulla när de baseras på lägesbilder från kriminalunderrättelsetjänsten och när flera myndigheter arbetar tillsammans mot samma mål.

Förmågan hos polisen att bedriva planlagd brottsförebyggande verksamhet bedöms ligga på en oförändrad nivå. Resurser ska användas effektivt på de tider och platser då de bäst behövs. Enligt regeringen är det därför nödvändigt att arbetet fortsätter att utvecklas. Regeringen anser dessutom att polisen behöver fortsätta att se över strukturen för hur det brottsförebyggande arbetet följs upp.

Många arbetsuppgifter som polisen utför görs i samverkan med andra. Regeringen anser att samverkan är nödvändig i det brottsförebyggande uppdraget för att nå resultat eftersom de allra flesta orsaker till brottsligheten ligger utanför polisens ansvarsområde. Det finns flera områden där samverkan är avgörande. Regeringen bedömer att polisens samverkan med andra utvecklas i en positiv riktning. Samverkansöverenskommelser mellan polis och kommun är nu på plats i nästan hela landet. Det är dock nödvändigt att de strategiska överenskommelserna i ökad utsträckning utgår från gemensamma problembilder, grundas på en väl underbyggd orsaksanalys och innehåller konkreta och uppföljningsbara aktiviteter. Regeringen anser att det finns ytterligare potential för polisen tillsammans med andra aktörer att bekämpa brottslighetens orsaker. Regeringen bedömer att förmågan till uppföljning och utvärdering av de insatser som genomförs inom ramen för samverkan fortsatt behöver utvecklas. Brottsförebyggande rådets arbete för att utveckla den framtida samverkan mellan kommunerna och Polismyndigheten är i detta sammanhang betydelsefullt.

Myndigheternas samverkan för att bekämpa grov organiserad brottslighet har fått en allt tydligare inriktning mot att bekämpa den mest komplexa kriminaliteten där samverkan mellan

myndigheter är avgörande. Regeringen anser att utvecklingen av denna förmåga är positiv och nödvändig. Arbetet bidrar också till bekämpningen av den grova organiserade brottslighet som inte omfattas av den myndighetsgemensamma satsningen.

För att förebygga ekonomisk brottslighet krävs kunskap om riskområden och utvecklingstendenser. Ekobrottsmyndighetens kriminalunderrättelseverksamhet bidrar med sådan kunskap. Genom att myndigheten har tagit fram en ny strategi för den brottsförebyggande verksamheten skapas förutsättningar för ett mer effektivt arbete på området.

Säkerhetspolisen har under 2014 fortsatt utvecklingen för att kunna möta de krav som ställs på en modern säkerhetstjänst. Regeringen anser att det är viktigt att Säkerhetspolisen fortsätter den utvecklingen och att den operativa förmågan prioriteras främst. Under 2014 har samarbetet med flera andra myndigheter fördjupats och förtydligats. Detta gäller inte minst i förhållande till den öppna polisen. Att denna samverkan fungerar är nödvändigt för ett effektivt brottsbekämpande.

2.5.5 Utredning och lagföring

Mål

Regeringens mål för utredning och lagföring är att verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet och att brottsuppleringen ska öka.

De myndigheter inom rättsväsendet som omfattas av verksamheten är Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården (avseende häktesverksamhet) samt Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden. Utöver rättsväsendets myndigheter bidrar Tullverket, Skatteverket (skattebrottsenheterna) och Kustbevakningen. Dessa myndigheters verksamhet redovisas under utg.omr. 3 Skatt, tull och exekution respektive utg.omr. 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att bedöma resultatet och måluppfyllelsen för utredning och lagföring används flera av de indikatorer som tidigare redovisats i den samlade bedömningen. De indikatorer som används är följande:

- antal och andel ärenden redovisade från polis till åklagare
- antal inkomna brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten
- antal och andel personupplklarade brott
- antal och andel lagförda personer och brottsmisstankar
- genomströmningstider.

Utvecklingen bedöms såväl sammantaget som för olika brottskategorier.

Som tidigare framhållits är rättsväsendets verksamhet komplex och därför svår att på ett heltäckande sätt fånga i ett antal statistiska mått. En stor mängd värdefullt arbete utförs inom området utredning och lagföring utan att det resulterar i ärenden redovisade till åklagare eller personupplklarade brott. Dessutom är det svårt att definiera exakt vilken upplklaringsnivå som är rimlig, eftersom förutsättningarna att klara upp de anmälda brotten varierar kraftigt. Med detta i beaktande tillför indikatorerna emellertid värdefull och nödvändig information om utvecklingen i verksamheten.

Verksamhetens resultat

Ärendeflöde

Ett brottsärende som inkommer till polisen kan innehålla ett eller flera anmälda brott. Mellan 2013 och 2014 ökade antalet inkomna ärenden till polisen (exklusive ärenden från övervakning med trafiksäkerhetskameror) med 3 procent. Även antalet brott som anmäldes till polisen ökade i samma storleksordning.

Som tidigare påpekats har dock antalet ärenden som polisen redovisat till åklagare minskat med 2,4 procent. Det innebär att andelen redovisade ärenden av inkomna ärenden

har minskat från 14,3 till 13,6 procent (se tabell 2.6). Uppdelat på olika brottskategorier minskade antalet redovisade ärenden i sex av tio brottskategorier³. För bl.a. bedrägeribrott ökade däremot ärenderedovisningen. Antalet förundersökningsbegränsade ärenden var betydligt fler 2014 än 2013. Summan av antalet redovisade och förundersökningsbegränsade ärenden minskade mellan 2013 och 2014 med 1 procent.

Till Åklagarmyndigheten inkom under 2014 cirka 179 000 ärenden eller drygt 467 000 brottsmisstankar. Det innebär en minskning med knappt 4 procent avseende antal ärenden sedan 2013. Brottsmisstankarna har däremot ökat med drygt 1 procent under samma period. Att brottsmisstankarna har ökat samtidigt som antalet ärenden har minskat beror på att flera ärenden rör bedrägeribrott som innefattar ett större antal brottsmisstankar inom ramen för samma ärende.

Ekobrottsmyndighetens verksamhet präglades under 2014 av den organisationsförändring som innebar att myndigheten från den 1 juli 2013 fick ett nationellt ansvar för de ärenden som myndigheten handlägger enligt sin instruktion. Till myndigheten inkom cirka 5 600 ärenden eller närmare 56 700 brottsmisstankar under året. Det är en minskning av inkomna ärenden med 12 procent jämfört med 2013 samtidigt som antalet brottsmisstankar ökat med 5 procent.

	2012	2013	2014
Polisen	1 465 538	1 453 862	1 508 427
Åklagarmyndigheten	262 346	185 702	179 044
Ekobrottsmyndigheten	4 591	6 369	5 573

Källa: Årsredovisningarna 2014 för polisen, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. På grund av övergången till ett nationellt system för registrering av brottanmälningar inom polisen har vissa justeringar gjorts i statistiken för 2012 och 2013. Därmed skiljer sig utfallet från det som redovisades i polisens årsredovisning 2013 och budgetpropositionen för 2015.

Genomströmningstider

Medelgenomströmningstiden för bearbetade ärenden hos polisen, dvs. ärenden där förundersökning eller annan slags brottsutredning bedrivits, ökade från 87 till 90 dagar mellan 2013

och 2014. Tiden mäts från anmälningdagen till dess att ärendet avslutats hos polisen.

Den genomströmningstid Åklagarmyndigheten mäter från inkommen anmälan till beslut i åklagarledda förundersökningar minskade med 11 dagar till 95 dagar. Även genomströmningstiden mätt från inkommet beslutsunderlag från polisen till åklagarens beslut minskade med 3 dagar till 17 dagar.

Vid Ekobrottsmyndigheten minskade genomströmningstiderna mätt från inkommen anmälan till beslut med 33 dagar till i genomsnitt 248 dagar 2014.

Uppklaring och lagföring

När brottsbekämpande myndigheter lyckas knyta en gärningsperson till ett brott genom att åklagare fattar beslut om åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse räknas brottet som personuppklarat i den officiella kriminalstatistiken. Brott kan också bli uppklarade på andra sätt än genom personuppklaring. Det gäller exempelvis brott som inte blir föremål för lagföring på grund av beslut om förundersökningsbegränsning eller om det konstateras att den anmälda gärningen inte är brott eller den misstänkte är under 15 år.

Som tidigare har redovisats minskade antalet personuppklarade brott med 1 procent mellan 2013 och 2014 till drygt 209 000 brott (se tabell 2.6). Justerat för ett enskilt ärende som sammantaget resulterade i en stor mängd åtalsbeslut uppgår minskningen till 1,5 procent. Den sammantagna personuppklaringsprocenten sjönk från 15,1 till 14,5 procent. Det innebär att den fortsätter att ligga under det spann på mellan 16 och 18 procent som den under lång tid befann sig på före 2013.

För stöld-, bedrägeri- och narkotikabrott märks inga stora förändringar av antalet och andelen personuppklarade brott mellan 2013 och 2014. Sexualbrott hade en positiv utveckling, vilken dock ligger inom ramen för den normala variationen eftersom antalet och andelen uppklarade sexualbrott varierar kraftigt över åren. För misshandel och skatte- och bidragsbrott var utvecklingen tydligt negativ. Nedgången avseende misshandel gäller såväl våld mot kvinnor i nära relation och barnmisshandel som så kallat gatuvåld. Personuppklaringsprocenten för misshandel låg på ca 18 procent under åren 2006–2011 men har sedan dess minskat till 13 procent 2014. Det skulle delvis

³ Brottskategorierna som i polisens årsredovisning benämns trafikbrott och övrigt har här lagts samman.

kunna bero på att ökad anmälningsbenägenhet har bidragit till att det anmäls fler lindriga brott av den karaktär som generellt sett är svåra att utreda.

Antalet ordningsböter som utfärdades av polis gällande trafikbrott var under 2014 ca 42 800 färre än året innan, vilket motsvarar en minskning med 17 procent. För övriga specialstraffrättsliga brott minskade antalet ordningsböter med 1 300 eller 18 procent.

En misstänkt person kan under vissa förutsättningar häktas under en brottsutredning. Beslut om häktning fattas av domstol på begäran av åklagare. Häktning kan ske om det finns risk för att den misstänkte avviker, fortsätter brottslig verksamhet eller försvårar brottsutredningen. Under 2014 häktades cirka 9 500 personer, vilket är i paritet med tidigare år.

Antalet personer som lagförts (dvs. åtalats, fått strafföreläggande eller meddelats åtalsunderlåtelse) genom beslut vid Åklagarmyndigheten minskade med 6 procent till knappt 113 600. Andelen lagförda personer (av det totala antalet misstänkta personer där beslut om lagföring eller avskrivning fattats) liksom andelen lagförda brottsmisstankar låg kvar på samma nivå som föregående år, 65 respektive 62 procent. Antalet personer som lagförts genom beslut vid Ekobrottsmyndigheten ökade med 20 procent medan andelen lagförda personer ökade med 2 procentenheter. Antalet lagförda brottsmisstankar ökade med 69 procent och uppgick till 18 524. Lagföringsandelen avseende brottsmisstankar ökade från 25 procentenheter föregående år till 33 procentenheter.

Insatser för att förbättra effektiviteten och kvaliteten i brottsutredningsverksamheten

Den 1 januari 2015 ombildades Rikspolisstyrelsen, polismyndigheterna och Statens kriminaltekniska laboratorium till en sammanhållen myndighet med sju regioner och ett antal nationella avdelningar. Den 1 oktober 2014 genomfördes också en organisationsförändring inom Åklagarmyndigheten som innebar att den operativa verksamheten delades in i sju geografiska åklagarområden och en nationell åklagaravdelning. I och med dessa förändringar är Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens regionala organisationer mer lika vilket förbättrar förutsättningarna för myndigheternas fortsatta samverkan.

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten arbetar tillsammans både nationellt och lokalt på olika områden för att förbättra verksamheten. Exempelvis var och är hanteringen av våldtäkter en prioriterad fråga i båda myndigheterna. Rikspolisstyrelsen gjorde 2014 en förstudie i vilken man identifierade brister och förbättringsmöjligheter när det gäller polisens handläggning av anmälda våldtäkter. Polismyndigheten arbetar nu vidare med att genomföra rapportens förslag. Inom Åklagarmyndigheten pågår ett internt arbete med att följa upp och analysera domarna i sexualbrottsmål.

Rikspolisstyrelsen genomförde under förra året också en granskning av hur polisen kan förbättra möjligheterna att utreda skjutningar med dödlig utgång i kriminella miljöer. Förslag rörande bl.a. spår- och bevissäkring, operativ analys samt användande av särskilda utredningsteam och specialister har tagits fram och bereds nu vidare inom organisationen.

Polisen har under 2014 haft ett uppdrag att utveckla arbetet för att bekämpa hatbrott i vilket också Åklagarmyndigheten och Brottsförebyggande rådet har bidragit. Rapporten överlämnades till regeringen i mars 2015 och regeringen avser att noga följa Polismyndighetens fortsatta arbete samt följa upp effekten av myndighetens åtgärder.

Såväl polisen som Åklagarmyndigheten har vidare fortsatt sitt arbete med att utveckla hanteringen av mängdbrott. Vid Åklagarmyndigheten inleddes 2012 två försöksverksamheter på området. Hanteringen av bötesbrott på trafikområdet har koncentrerats till två orter, Karlskrona och Östersund. Denna verksamhet permanentades den 1 oktober 2014. Inom Stockholms län hanteras en majoritet av mängdbrottsärendena på en av länets fem kammare. Verksamheten utvärderades 2014. Utvärderingen visade på både styrkor och svagheter med koncentring av mängdbrottsärenden till en kammare. Enhetligheten i handläggningen har ökat och ekonomiskt går det att se viss ökad effektivitet. Samtidigt har genomströmningstiden för dessa ärenden ökat på grund av ett för högt arbetstryck på en enskild kammare. Försöksverksamheten kvarstår och en slutlig utvärdering ska göras under 2015.

Under 2014 har Åklagarmyndigheten även bedrivit ett arbete med att kartlägga ärenden med långa handläggningstider. Drygt 100 ärenden identifierades och tillsyn av ärendena

har genomförts i syfte att pröva om handläggningen skulle påskyndas. Ett mindre antal ärenden innehöll brister som gav anledning till åtgärd.

Mot bakgrund av Ekobrottsmyndighetens utvidgade ansvar för bekämpningen av ekonomisk brottslighet har myndigheten under 2014 bedrivit ett omfattande utvecklingsarbete avseende styrning och kontroll. Därtill har myndigheten utvecklat formerna för arbetet med utredning och lagföring i syfte att förbättra kvaliteten och effektiviteten.

Den nationella myndighetsgemensamma satsningen mot grov organiserad brottslighet har utvecklats ytterligare under 2014 och kretsen av deltagande myndigheter har utökats med Arbetsförmedlingen. I arbetet har underrättelseverksamheten varit av avgörande betydelse. Genom underrättelsecentrumens arbete har kunskapen ökat om bland annat förekomsten av identitetsrelaterad brottslighet och utnyttjande av offentliga trygghets- och ersättningsystem, såsom assistansbedrägerier. För att förhindra utvecklingen av ett ökande antal organiserade och storskaliga bedrägerier har åtgärder också vidtagits för att förbättra bland annat den operativa utredningsförmågan inom polisen.

Flera ärenden avseende systematiska och grova bedrägerier, bidragsbrott samt grova narkotikabrott har avslutats i tingsrätten under det gångna året. Detta har lett till det högsta utfallet avseende lagföring sedan satsningen inleddes. Även summan av de utdömda skadestånden är den största sedan satsningen inleddes. Det finns påtagliga resultat kopplade till Försäkringskassans verksamhet i form av utdömda skadeståndsbelopp som kan relateras till systematiska och organiserade utnyttjanden av välfärdssystem.

För att förbättra arbetet med att återta brottsvinster har Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Tullverket, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten under 2014 tagit fram en strategi för hur det gemensamma samverkansarbetet ska genomföras de kommande tre åren.

Samarbetet mot gränsöverskridande brottslighet

Precis som all annan verksamhet drar brottslighetens nytta av globalisering och fri rörlighet. Detta kräver att de brottsbekämpande myndigheterna utvecklar sina möjligheter att utnyttja de

verktyg som finns för samarbete och informationsutbyte med sina motsvarigheter i andra länder. Polismyndigheten och övriga delar av rättsväsendet bidrar även till insatser för att stärka kapaciteten inom rättssektorn i postkonfliktländer. Ett sådant samarbete kan bl.a. ge ökat förtroende för svensk polis i dessa länder, vilket den svenska polisorganisationen har nytta av i bekämpningen av den gränsöverskridande brottsligheten.

Arbetet med att utveckla informationsutbytet inom EU har fortsatt under 2014. Inom ramen för det s.k. Prümrådsbeslutet utbyter Sverige nu dna-uppgifter med över en tredjedel av medlemsstaterna. Detta har bidragit till att identifiera och lokalisera okända gärningsmän och kartlägga internationell brottslighet, framförallt när det gäller tillgreppsbrott. Möjligheten att göra förfrågningar till fordonsregister inom EU omfattar nu 18 medlemsstater och underlättar för polisen att göra kontroller av utländska fordon. Genom ECRIS-systemet (European Criminal Records Information System) utväxlar Sverige och 23 andra medlemsstater löpande uppgifter och förfrågningar om domar mot varandras medborgare. Under året har Sverige också anslutits till EU:s övervakningssystem för yttre land- och sjögräns (Eurosur). I samarbete med de nordiska grannländerna har det startats insatser för att höja kompetensen för operativt samarbete över gränserna genom t.ex. gemensamma patruller.

Den svenska polisens koncept för en Single Point of Operational Contact (SPOC) har lagts till grund för EU-riktlinjer som ska underlätta ett snabbare och effektivare informationsutbyte.

Åklagarväsendets operativa samarbete med andra länder är ett frekvent inslag i arbetet, särskilt för de internationella åklagarkamrarna. Myndigheternas internationella engagemang har under året genom egna initiativ intensifierats ytterligare, exempelvis inom det europeiska åklagarkontoret Eurojust, där arbetet gått mot mer komplexa ärenden, och i andra internationella samarbeten som det Europeiska rättsliga nätverket (EJN), nätverket av revisorer för att bekämpa ekonomisk brottslighet (ALEFA) och det svenska Asset Recovery Office (ARO).

Forensiskt utredningsstöd

Den kriminaltekniska verksamheten är av stor vikt i brottsutredningar. Teknisk bevisning kan

bidra såväl till att binda en gärningsperson till ett brott som till att fria en misstänkt. Under 2014 ökade antalet begärda undersökningar från rättsväsendet till Statens kriminaltekniska laboratorium med knappt 10 procent (exkl. personprover för dna-analys) och antalet utförda undersökningar ökade med ca 13 procent till 97 200. Antalet begärda undersökningar av personprover för dna-analys minskade med 12 procent. Vid årets slut fanns ca 143 000 personer registrerade i dna-registren, vilket är en ökning med 6 procent. Antalet registrerade spår i spårregistret ökade med 7 procent, och där finns nu ca 29 800 spår som ännu inte gett träff mot person. Genom det utvecklade utbytet av dna-uppgifter inom EU, som innebär att de svenska dna-registren per automatik jämförs med dna-register i andra länder, ökar möjligheterna att få träff på svenska spårprover.

Antalet expedierade ärenden vid Rättsmedicinalverkets olika verksamheter förändrades i vissa avseenden under 2014. Inom rättspsykiatri minskade antalet rättspsykiatriska undersökningar med drygt 9 procent. Antalet utfärdade rättsintyg minskade för tredje året i rad och uppgick till drygt 5 400 vilket är en minskning med 5 procent sedan 2013 och med 16 procent jämfört med 2012. Rättsmedicinalverket kommer under 2015 att närmare analysera skälen till detta i samverkan med Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Antalet expedierade ärenden inom rättskemin ökade med drygt 4 procent till 95 000 under året. Inom rättsgenetiken minskade det totala antalet expedierade ärenden med 30 procent till knappt 3 500.

Kostnadsutveckling

Myndigheternas kostnader inom verksamheten utredning och lagföring uppgick till 16,2 miljarder kronor 2014, vilket är en ökning med drygt 3 procent i förhållande till föregående år.

Tabell 2.10 Kostnadsutveckling 2012–2014

Miljoner kronor

	2012	2013	2014
Verksamhetens kostnader	15 408	15 691	16 221

Källa: Årsredovisningarna 2012–2014 för polisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Kriminalvården.

Inom polisen ökade kostnaderna för utredning och lagföring samtidigt som antalet resurs-

timmar (dvs. arbetad tid) minskade. Varje arbetad timme blev således dyrare. För polismyndigheterna minskade resurstiden för utredning och lagföring med 320 000 timmar mellan 2013 och 2014, vilket motsvarar 213 årsarbetskrafter. Resurstiden vid Rikskriminalpolisen ökade däremot med drygt 200 000 timmar eller 134 årsarbetskrafter. Utfallet för polisen blir att resurstiden för utredning och lagföring minskade med 91 000 timmar, motsvarande 61 årsarbetskrafter.

Polisen och Åklagarmyndigheten har i likhet med tidigare år använt stora delar av sina resurser till att hantera vålds- och sexualbrott. Våldsbrott och övriga brott mot person utgjorde mellan 16 och 17 procent av det totala antalet inkomna och redovisade ärenden till/från polisen. Samtidigt gick 43 procent av resurstiden inom polisen åt till att hantera dessa ärenden. Inom Åklagarmyndigheten utgjordes ca 25 procent av de avslutade brottsmisstankarna av vålds- och sexualbrott och 40 procent av resurserna användes för att handlägga sådana brottsmisstankar.

Under 2014 ökade kostnaderna för utredning och lagföring hos Ekobrottsmyndigheten med knappt åtta procent jämfört med 2013. Samtidigt ökade antalet beslutade brottsmisstankar med drygt 27 procent. Av de resurser som myndigheten lade på utredning och lagföring användes 7 procent till att hantera mängdärenden, 59 procent till mer komplexa projektärenden och 34 procent till särskilt krävande ärenden.

Analys och slutsatser

Under 2014 minskade sammantaget antalet redovisade ärenden från polis till åklagare och antalet personuppklarade brott, trots att inflödet av inkomna ärenden och anmälda brott ökade. Därmed minskade också andelen redovisade ärenden från polis till åklagare och andelen personuppklarade brott. Minskningen i antalet redovisade ärenden och personuppklarade brott är dock betydligt lägre än 2013. Antalet brottsmisstankar som inkom till Åklagarmyndigheten ökade något, vilket beror på att ärendena som inkom till Åklagarmyndigheten i genomsnitt innehöll ett större antal brottsmisstankar än 2013.

Sett till enskilda brottskategorier eller brotts typer är utvecklingen varierande, där vissa typer

av brott uppvisar en positiv utveckling medan andra utvecklats sämre. Regeringens samlade bedömning är dock att målet om ökad brottsupplösning inte har uppnåtts. Detta med anledning av att det sammantagna resultatet ligger på en historiskt låg nivå, samtidigt som det inte finns något som tyder på att nedgången kan förklaras av en förändrad struktur på de ärenden som rättsväsendet har att hantera.

Med tanke på bl.a. ombildningen av polisen och de resurser som fått avsättas i samband med detta arbete bedömer regeringen att en viss påfrestning på den ordinarie verksamheten var väntad under 2014. Även bevakningen av valen till Europaparlamentet, riksdagen, kommuner och landsting krävde stora resurser av polisen förra året. Inom polismyndigheterna, där den största delen av polisens utredningsarbete bedrivs, minskade utredningsresursen under 2014 med motsvarande 213 årsarbetskrafter. I det ljuset är det värdefullt att den kraftiga resultatnedgången som kunde iakttas 2013 har avstannat. Resultatet ligger dock på en låg nivå och det är enligt regeringen angeläget att brottsupplösningen framöver ökar.

En möjlig bidragande orsak till att ärenderedovisningen till åklagare har minskat under senare år kan enligt Rikspolisstyrelsen vara att kraven på förundersökningarna har ökat, exempelvis gällande teknisk bevisning och formerna för hur förundersökningsmaterial presenteras under domstolsförhandling. För att få frågan ytterligare belyst har regeringen som tidigare nämnts gett Brå i uppdrag att göra fördjupade studier av om och i så fall hur domstolarnas krav på bevisning i brottmål har förändrats över tid. Även komplexiteten i de anmälda brotten ska granskas. Syftet är att få en djupare förståelse för utvecklingen av verksamhetsresultatet på området utredning och lagföring och vilka faktorer som påverkar detta. Brå ska redovisa sitt uppdrag senast den 15 oktober 2016.

Den nya organisationen för polisen kommer på sikt att ge bättre förutsättningar för en likvärdig och effektiv brottsutredningsverksamhet. Det är angeläget att de utvecklingsbehov som identifierats under ombildningsprocessen också leder till konkreta åtgärder och förbättringar. Genom ombildningen av polisen skapas ett unikt tillfälle att åstadkomma utveckling och förändring. Det tillfället måste tas tillvara och arbetet för att säkerställa

kompetens och effektivitet i utredningsverksamheten behöver prioriteras högt.

Polis och åklagare har utifrån respektive myndighets uppdrag ett gemensamt ansvar för att verksamheten utredning och lagföring håller hög kvalitet och är effektiv. Regeringen förväntar sig att myndigheterna samverkar väl i dessa frågor. En framgångsrik brottsutredande verksamhet är viktig. Personer som har begått brott ska lagföras och personer som har utsatts för brott ska få möjlighet till upprättelse. Att brott utreds och lagförs har dessutom en brottsförebyggande effekt. Regeringen förväntar sig därför att myndigheterna ytterligare förstärker och utvecklar sina insatser på brottsutredningsområdet så att väsentligt fler brott klaras upp.

2.5.6 Dömande verksamhet

Mål

Regeringens mål för Sveriges Domstolar är att mål och ärenden ska avgöras med hög kvalitet och effektivitet. Målbalanserna och omloppstiderna ska hållas på en rimlig nivå. Domstolsverket ska skapa förutsättningar för domstolarna att uppfylla målet för verksamheten bland annat genom en ändamålsenlig resursfördelning och stöd i verksamhetsutvecklingen.

Inom den dömande verksamheten verkar de allmänna domstolarna och de allmänna förvaltningsdomstolarna. Sveriges Domstolar omfattar även hyres- och arrendenämnderna, Rättshjälpsmyndigheten, Rättshjälpsnämnden och Domstolsverket.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De indikatorer som används för att redovisa resultaten inom verksamhetsområdet är följande:

- omloppstider
- inkomna, avgjorda och balanserade mål
- överbalanser
- produktivitet, mätt som antalet avgjorda mål och ärenden i förhållande till kostnaderna.

Verksamhetens resultat

Omloppstider

Regeringen har beslutat om målsättningar för hur långa omloppstider olika typer av mål högst bör ha i domstolarna. Målsättningarna gäller hur lång handläggningstid 75 procent av målen högst bör ha från att de kommit in till domstolen och till att de har avgjorts. Dessa verksamhetsmål och resultaten framgår av tabell 2.11.

Tabell 2.11 Uppfyllelse av verksamhetsmål: omloppstid i månader för avgjorda mål 2012–2014, 75:e percentilen

Mål	2012	2013	2014	
Tingsrätter				
Twistemål exkl. gem. ansökan om äktenskapsskillnad	7,0	7,3	7,2	7,0
Brottmål exkl. förtursmål	5,0	4,9	4,9	4,8
Hovrätter				
Twistemål	5,0	5,0	5,6	6,3
Brottmål exkl. förtursmål	5,0	7,2	7,6	7,5
Förvaltningsrätter				
Samtliga mål exkl. förtursmål och migrationsmål	6,0	8,5	7,0	6,4
Kammarrätter				
Samtliga mål exkl. förtursmål och migrationsmål	6,0	6,8	7,5	7,0

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisning 2014.

Omloppstiderna har minskat avseende alla verksamhetsmål utom tvistemål i hovrätt. Verksamhetsmålen gällande tingsrätternas omloppstider för tvistemål och brottmål uppnåddes 2014. Omloppstiderna i förvaltningsrätterna och kammarrätterna förbättrades. Hovrätternas omloppstider för brottmål förbättrades marginellt medan omloppstiderna för tvistemål försämrades. Resultaten för hyres- och arrendenämnderna försämrades marginellt.

Under 2014 pågick ett antal riktade åtgärder för att minska handläggningstider och balanser vid Sveriges Domstolar. Som exempel kan nämnas en förstärkningsstyrka med ett antal domare som kunnat tas i anspråk vid frånvaro på grund av utbildning och långvarig sjukskrivning eller vid handläggning av större mål och balansarbetningar. Vissa domstolar har också tilldelats ekonomiska resurser för att kunna göra tillfälliga insatser för att minska omloppstider och överbalanser.

Inkomna, avgjorda och balanserade mål

Antalet inkomna mål (exklusive migrationsmål) till domstolarna minskade med 1,2 procent 2014 jämfört med 2013. Eftersom antalet avgjorda mål ligger på en oförändrad nivå minskade antalet balanserade mål med 4,7 procent.

Tabell 2.12 Den totala målutvecklingen (exkl. migrationsmål) 2012–2014

	2012	2013	2014
Inkomna mål	351 055	349 439	345 181
Avgjorda mål	357 423	351 906	351 244
Balanserade mål	131 911	129 296	123 239

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisning 2014.

Domstolarnas totala balans kan delas upp i en så kallad arbetsbalans och en överbalans. Med arbetsbalans avses det antal mål i balans som statistiskt är förenligt med att regeringens verksamhetsmål gällande omloppstider kan nås. Det antal mål som överstiger arbetsbalansen definieras som överbalans. Överbalansen har minskat från 7 151 mål 2012 respektive 5 776 mål 2013 till 2 529 mål 2014 vilket är den lägsta siffran sen begreppet infördes 2007. Förvaltningsrätterna och tingsrätterna har ingen överbalans alls. Kammarrätternas överbalanser har ökat med drygt 1 500 mål.

Kostnadsutveckling och produktivitet

Verksamhetsområdet inbegriper både verksamheten inom Sveriges Domstolar (exklusive migrationsdomstolarna) och de transfereringar och övriga utbetalningar som utgörs av kostnader under anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* Verksamhetens kostnader avser utfallet på anslaget 1:5 Sveriges Domstolar medan Transfereringar m.m. avser utfallet på anslaget 1:12 *Rättsliga biträden.*

Tabell 2.13 Kostnadsutveckling 2012–2014

Miljoner kronor	2012	2013	2014
Verksamhetens kostnader	4 928	5 171	5 226
Transfereringar m.m.	2 157	2 260	2 432
Summa kostnader	7 086	7 431	7 658

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisningar 2012–2014.

Under perioden 2012–2014 har verksamhetskostnaderna inom Sveriges Domstolar ökat. Under 2014 ökade kostnaderna med 1 procent. Produktiviteten, mätt som antalet avgjorda mål och ärenden i förhållande till de totala fastpris-

beräknade kostnaderna på anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* har ökat under 2014, om än svagt.

Utgifter för rättsliga biträden m.m. ökade med 7,6 procent under 2014 och totalt med 12,7 procent under perioden 2012–2014. Utgifterna för offentlig försvarare utgjorde 2014 56 procent av utgifterna under anslaget. Andra större utgiftsposter gällde målsägandebiträde, offentligt biträde och rättshjälpslagen. Den totala ökningen av utgifterna på anslaget förklaras främst av ökade utgifter för offentlig försvar.

Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att målet för den dömande verksamheten delvis är uppnått. Det är positivt att tingsrätterna nådde verksamhetsmålen avseende omloppstider för både brottmål och tvistemål och att omloppstiderna i förvaltningsrätt och kammarrätt minskade. Dessa domstolar står för den absoluta majoriteten av målen och ärendena i domstolarna. Att förvaltningsrätterna och tingsrätterna har arbetat ned sina överbalanser är också positivt. Däremot är det negativt att omloppstiderna i hovrätterna och hyres- och arrendenämnderna ökade från en redan tidigare alltför hög nivå.

De riktade åtgärder som har vidtagits för att minska handläggningstider och balanser vid *Sveriges Domstolar* har sannolikt påverkat måluppfyllelsen i positiv riktning. Omständigheter som domstolarna menar har försvårat uppfyllelsen av verksamhetsmålen är bl.a. fler omfattande mål, personalomsättning och rekryteringssvårigheter.

Sveriges Domstolar arbetar för att förbättra kvalitet och effektivitet bidrar till ett ökat förtroende för verksamheten hos allmänheten. *Sveriges Domstolar* arbetar kontinuerligt för att förbättra bemötande, domskrivning och kommunikation. Regeringen ser positivt på detta arbete.

Under 2013 och 2014 har antalet inkomna mål till *Sveriges Domstolar* minskat marginellt efter att ha ökat under flera år. År 2013 tillfördes *Sveriges Domstolar* ett resurstillskott. Resurstillskottet har framför allt använts till att öka antalet anställda, särskilt vid tingsrätterna. Arbetsläget bedömdes där vara som mest ansträngt. Antalet årsarbetskrafter fortsatte att öka något även under 2014. Resurstillskottet har även möjlig-

gjort satsningar på till exempel säkerhet, kvalitetsarbete och it-utveckling. Sådana satsningar kan inte förväntas få genomslag i form av ökad produktivitet på kort sikt. Under 2014 ökade dock produktiviteten, om än svagt. Antalet avgjorda viktade mål och ärenden steg trots ett fortsatt minskat målinflöde. De balanserade målen har därmed minskat.

Det processrättsliga regelverket har stor betydelse för domstolarnas effektivitet. De minskade omloppstiderna i tingsrätt och förvaltningsrätt kan delvis förklaras av de reformer som genomförts under senare år (utvecklingen avseende brottmål beskrivs närmare i avsnitt 2.5.3 Samlad bedömning av flödet i rättskedjan). Regeringen bedömer att även genomförda förändringar i de yttre tingsrätts- och förvaltningsrättsorganisationerna har långsiktigt goda effekter för måluppfyllelsen vid *Sveriges Domstolar*. Ytterligare reformer av det processrättsliga regelverket och förstärkningar av den yttre domstolsorganisationen är nödvändiga för att effektiviteten och produktiviteten ska förbättras i framtiden.

Utgifterna för rättsliga biträden fortsatte att öka under 2014 trots att antalet brottmål minskade något. Ökningen beror delvis på att timkostnadsnormen höjdes för offentliga försvarare och att antalet debiterade timmar per förordnande ökade. Även antalet omfattande mål, med flera tilltalade i samma mål, har ökat. Här kan t.ex. nämnas ett stort mål i Södertälje tingsrätt. En särskild utredare har haft i uppdrag att göra en samlad översyn av utgifterna för rättsliga biträden samt överväga vilka åtgärder som kan vidtas och som kan få en utgiftsdämpande effekt. Förslagen redovisas i betänkandet *Rättvisans pris* (SOU 2014:86). Betänkandet bereds i Regeringskansliet.

2.5.7 Verkställighet av påföljd

Mål

Regeringens mål för verksamheten är att påföljderna ska verkställas på ett säkert, humant och effektivt sätt och att antalet återfall i brott ska minska.

Kriminalvården ansvarar för att verkställa påföljder inom verksamhetsområdet.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Uppfyllelsen av målet att påföljder ska verkställas på ett säkert, humant och effektivt sätt bedöms bl.a. utifrån:

- myndighetens arbete med att förbättra den interna styrningen och kontrollen
- flexibiliteten i platsutnyttjandet
- antalet rymningar och andra allvarliga händelser
- graden av strukturerad sysselsättning i anstalt.

Måluppfyllelsen avseende det återfallsförebyggande arbetet under verkställigheten bedöms bl.a. utifrån:

- andelen klienter som har en verkställighetsplan
- andelen klienter som har fullföljt behandlingsprogram
- klienternas deltagande i utbildning
- andelen klienter som har blivit föremål för särskilda utslussningsåtgärder.

Verksamhetens resultat

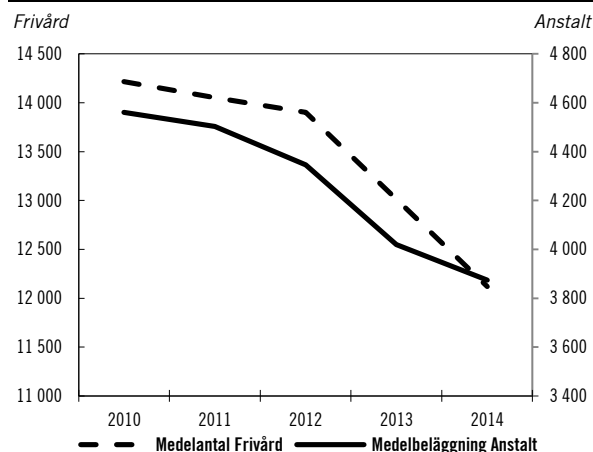
Intern styrning och kontroll

Kriminalvården har från och med januari 2015 en ny organisation. Syftet med omorganisationen har varit att stärka myndighetens förmåga att organisera, styra, följa upp och prognosticera verksamheten. Under 2014 har myndigheten bl.a. arbetat med implementering av den nya ledningsstruktur, styr- och uppföljningsmodell samt budgetfördelningsmodell som beslutades föregående år.

Flexibilitet och beredskap för variationer i klienttillströmningen

Antalet intagna i anstalt och antalet frivårdsklienter fortsatte att minska 2014. De senaste fem åren har medelbeläggningen i anstalt liksom medelantalet frivårdsklienter minskat med 15 procent. 2014 var medelbeläggningen i anstalt 3 874 (95 procent män och 5 procent kvinnor). Frivården hade i genomsnitt 12 120 klienter (87 procent män och 13 procent kvinnor).

Diagram 2.11 Utvecklingen av medelantal klienter i frivård och medelbeläggning i anstalt 2010–2014

Källa: Kriminalvårdens årsredovisning 2012-2014

Till följd av den alltjämt minskande klienttillströmningen har Kriminalvården under 2014 vidtagit fortsatta åtgärder i syfte att minska överskottet av platser. Bland annat har ett antal platser avvecklats permanent och flera platser med behov av renovering har stängts tillfälligt. Kriminalvården har också inlett en dialog med bl.a. Migrationsverket och Statens institutionsstyrelse i syfte att överlåta platser. Detta har bl.a. resulterat i att en avvecklade anstalt kommer att tas i anspråk av Statens Institutionsstyrelse.

Säkerhet

Antalet direktavvikelse från anstalter i den lägsta säkerhetsklassen fortsatte att minska 2014 från tidigare års låga nivåer. Från anstalter i de högre säkerhetsklasserna genomfördes dock 6 rymningar under året. Det är en mycket tydlig ökning i förhållande till de föregående fem åren då antalet rymningar per år varierade mellan 0 och 2 stycken. Samtliga rymningar under året skedde från anstalter i säkerhetsklass 2. Efter inledande rymningarna påskyndade Kriminalvården arbetet med en planerad översyn av säkerheten vid alla anstalter i denna säkerhetsklass. Myndigheten har därefter också inlett ett arbete med säkerhetshöjande åtgärder, baserade på enskilda anstalters behov.

Under 2014 rapporterades drygt 150 allvarliga händelser i anstalt. I förhållande till medelbeläggningen är det i nivå med föregående år. Inom frivården har istället en ökning av antalet rapporterade allvarliga händelser noterats och uppgick 2014 till drygt 30 stycken. Detta beror enligt Kriminalvården troligen på en ökad anmälningsbenägenhet till följd av implementeringen

av myndighetens incidentrapporteringsystem i frivården.

Enligt Kriminalvården visar omfattande kontroller att förekomsten av droger på anstalter fortsatt är mycket låg.

Återfallsförebyggande arbete

Andelen klienter i anstalt och frivård som har en upprättad verkställighetsplan har fortsatt att öka i förhållande till föregående år. Riksrevisionen har 2009 och 2013 riktat kritik mot kvaliteten i verkställighetsplanerna. Kriminalvården har under 2014 fortsatt sitt tidigare påbörjade arbete för att förbättra kvaliteten i verkställighetsplaneringen. Kriminalvården förväntar sig att åtgärderna kommer ge resultat efter utgången av 2015.

Den totala sysselsättningsgraden i anstalt har ökat något i förhållande till föregående år och var 81 procent 2014. Kvinnor har högre sysselsättningsgrad än män. En ökning av antalet anstalter som når 85 procents sysselsättningsgrad har skett. Dock uppnår i likhet med föregående år färre än hälften av anstalterna en 85 procentig sysselsättning. Mer än hälften av sysselsättningen utgörs av arbetsdrift och service. Fem procent av sysselsättningen utgörs av behandlingsprogram.

Andelen klienter, såväl män som kvinnor, som har fullföljt behandlingsprogram har minskat under 2014 i förhållande till föregående år. Kriminalvården förklarar minskningen med avvecklingen av ett utbrett behandlingsprogram som efter utvärdering inte visade sig minska risken för återfall i brott. Kriminalvården redovisade 2013 att myndigheten inte i tillräcklig utsträckning når klienter som har störst behov av behandlingsprogram samt att man heller inte alltid når fram med rätt behandlingsprogram. Myndigheten redovisar för 2014 en något positiv utveckling avseende detta.

Cirka en fjärdedel av alla klienter i anstalt påbörjade någon form av utbildning under 2014, vilket är i nivå med föregående år. Kriminalvården har under året fortsatt att arbeta efter den åtgärdsplan som myndigheten tog fram efter Skolinspektionens kvalitetsgranskning av Kriminalvårdens utbildning 2012 (Rapport 2012:6 Vuxenutbildning i anstalt).

Andelen intagna som frigavs från anstalt via särskild utslussningsåtgärd var 12 procent 2014, vilket är en marginell minskning i förhållande till föregående år. Andelen är densamma för män

och kvinnor. Sett till antalet så minskade påbörjade särskilda utslussningsåtgärder med tio procent 2014 i förhållande till föregående år. De senaste fem åren har antalet påbörjade särskilda utslussningsåtgärder minskat med nära 40 procent.

Samverkan

Kriminalvården och Arbetsförmedlingen har under året fortsatt att utveckla sitt samarbete kring klienter i såväl anstalt som frivård. Kriminalvården har också tillsammans med Arbetsförmedlingen och Coompanion Sverige medverkat i ett projekt finansierat av Europeiska socialfonden. Projektets syfte är att öka kunskaper och visa på möjligheter med arbetsintegrerande sociala företag som en väg för intagna till inträde på arbetsmarknaden.

Statskontoret har under 2014 utvärderat Kriminalvårdens stöd till ideella organisationer (Rapport 2014:24 Kriminalvårdens bidrag till ideella organisationer). Utvärderingen visade att ideella organisationers insatser är ett värdefullt komplement till Kriminalvårdens egna frivårdningsförberedande insatser.

Riksrevisionen har under året granskat samhällets samlade insatser för att förebygga brott (Rapport 2015:4 Återfall i brott – hur kan samhällets samlade resurser användas bättre?). Riksrevisionens slutsatser är bl.a. att det brister i myndigheternas planering och samverkan och att det finns vissa oklarheter kring ansvars- och resursfördelning mellan berörda aktörer.

Ungdomar

Kriminalvården har under året fortsatt att arbeta med uppdraget att utveckla och intensifiera det återfallsförebyggande arbetet för unga i kriminalvård. Under 2014 har flera utbildningsinsatser för personal genomförts, ungdomsavdelningar har fått ny organisation och tydligt uppdrag för sin verksamhet och pilotprojektet för mobilt utredningsteam för adhd har utökats. Därutöver har ett antal beslut som ska främja tidiga insatser för unga i häkte fattats under 2014.

Kostnadsutveckling

Tabell 2.14 Kostnadsutveckling 2012–2014

Miljoner kronor

	2012	2013	2014
Verksamhetens kostnader	5 515	5 642	5 725
Transfereringar	12	10	12
Summa kostnader	5 526	5 653	5 737

Källa: Kriminalvårdens årsredovisning 2013-2014

Verksamhetsområdet omfattar verksamhet inom frivården, anstalter samt Kriminalvårdens transportverksamhet för såväl nationella som internationella transporter. Internationella transporter inom migrationsområdet redovisas under utgiftsområde 8 Migration. Häktesverksamheten ingår som en del i verksamhetsområdet Utredning och lagföring.

Kostnaderna för verksamhetsområdet har ökat sedan 2012. Mellan 2013 och 2014 ökade kostnaderna med 84 miljoner kronor till en nivå på drygt 5,7 miljarder kronor. Utvecklingen förklaras främst av en ökning av antalet anställda och ökade lönekostnader. Antalet årsarbetskrafter har ökat med en procent i förhållande till föregående år.

Analys och slutsatser

Regeringens bedömning är att målen för verksamheten delvis har uppnåtts men att det fortsatt finns utvecklingspotential inom flera områden. Kriminalvården har under året fortsatt det pågående utvecklingsarbetet för att stärka den interna styrningen och kontrollen. Myndigheten har också vidtagit åtgärder för att på ett flexibelt sätt kunna hantera platsbeståndet i förhållande till den vikande klienttillströmningen. Samtidigt som antalet klienter har fortsatt att minska har myndighetens kostnader ökat. Regeringen är angelägen om att myndigheten planerar verksamheten på ett kostnads-effektivt sätt. Den vikande klienttillströmningen i kombination med Kriminalvårdens höga ambitioner i det klientnära arbetet har gett myndigheten goda förutsättningar att bedriva och utveckla klientverksamheten ytterligare. Flera centrala områden i det klientnära arbetet har dock inte utvecklats i önskvärd omfattning. Regeringen har därför höga förväntningar på att Kriminalvårdens pågående utvecklingsinsatser kommer att ge resultat även i detta avseende.

Regeringen ser positivt på att Kriminalvården fortsätter att vidta åtgärder i syfte att skapa bättre förutsättningar för ett flexibelt platsutnyttjande. Den svårprognosticerade beläggningsutvecklingen ställer höga krav på myndighetens arbete på detta område. Regeringen är därför angelägen om att Kriminalvården fortlöpande prioriterar och utvecklar arbetet med åtgärder för flexibilitet i platsutnyttjandet. Myndighetens initiativ att hyra ut eller överlåta lokaler till myndigheter med stora lokalbehov är en av flera viktiga åtgärder på området.

Regeringen ser allvarligt på det höga antalet rymningar från anstalter i säkerhetsklass 2 som skedde under 2014. Regeringen förväntar sig att det arbete som påbörjats med att stärka säkerheten vid anstalter i denna säkerhetsklass kommer att ge resultat på området på så sätt att antalet rymningar återgår till tidigare års låga nivåer. Regeringen är också angelägen om att Kriminalvården ökar insatserna när det gäller säkerheten vid frivårdskontoren och kommer fortsatt följa myndighetens aktiviteter på området.

En individuellt utformad och ändamålsenlig verkställighetsplanering är en förutsättning för ett effektivt återfallsförebyggande arbete. Det är därför en viktig uppgift för Kriminalvården att säkerställa att det för varje klient i ett mycket tidigt skede upprättas en verkställighetsplan av hög kvalitet som kan följa klienten under hela verkställighetstiden. Regeringen är därför angelägen om att myndigheten fullföljer arbetet med att komma till rätta med de problem som fortfarande kvarstår med att upprätta verkställighetsplaner av god kvalitet för alla klienter. Regeringen förväntar sig att myndighetens fleråriga utvecklingsarbete kommer att visa resultat under det kommande året.

Det är viktigt att tiden i anstalt fylls med strukturerade aktiviteter, dels i syfte att upprätthålla ordningen och säkerheten i anstalten dels för att minska individens risk för återfall i brott efter villkorlig frigivning. Det är därför otillfredsställande att myndigheten inte uppnår en högre sysselsättningsgrad. Regeringen är angelägen om att Kriminalvården tillsammans med Arbetsförmedlingen, näringslivet, ideella organisationer och andra relevanta aktörer genom fortsatt utvecklad samverkan vidtar åtgärder för att skapa förutsättningar för meningsfull sysselsättning under verkställigheten.

Det är angeläget att Kriminalvårdens klienter i så hög utsträckning som möjligt deltar i behandlingsprogram som syftar till att minska risken för återfall. Det är samtidigt viktigt att rätt behandlingsprogram matchas med rätt klienter. Det är därför angeläget att Kriminalvården fortsatt utvecklar arbetet med behandlingsprogrammen så att de klienter som har störst behov i högre utsträckning nås av väl anpassade insatser. Regeringen förväntar sig att myndighetens arbete inom ramen för regeringsuppdragen om unga dömda samt män och kvinnor med våldsproblematik bl.a. ska sätta fortsatt fokus på detta.

En stor del av Kriminalvårdens klienter saknar tillräcklig skolunderbyggnad. Nära hälften av de intagna i anstalt saknar gymnasieutbildning. Regeringen vill betona vikten av att fler intagna får möjlighet att studera och skaffa sig en adekvat utbildning under verkställigheten. Det är därför tillfredsställande att Kriminalvården fortsätter att arbeta med de utvecklingsområden som Statens skolinspektion identifierade under sin granskning 2012.

Användningen av de i fängelselagen (2010:610) reglerade särskilda utslussningsåtgärderna fortsätter att minska från år till år. Minskningen är omfattande och sker i en utsträckning som endast till viss del kan förklaras av en vikande klienttillströmning. Utvecklingen motsvarar inte regeringens förväntningar på området. Övergången från anstalt till ett liv i frihet är en särskilt kritisk tidpunkt när det handlar om att förebygga återfall i brott. Kriminalvårdens arbete med att förbereda den intagne för frigivningen genom olika former av utslussningsåtgärder behöver därför stärkas. Kriminalvården måste också vidta åtgärder för att öka andelen intagna som blir föremål för någon av de särskilda utslussningsåtgärderna. Regeringen avser att under hösten återkomma med initiativ i frågan om utslussning.

Det återfallsförebyggande arbetet kräver inte sällan flera och långvariga insatser. Tiden då Kriminalvården har möjlighet att vidta återfallsförebyggande åtgärder som är anpassade till klienternas behov är begränsad. Ansvaret för det återfallsförebyggande arbetet kan därför inte ensidigt vara Kriminalvårdens. Det är angeläget att kommuner, landsting, andra myndigheter, privata aktörer m.fl. i samverkan med Kriminalvården tar sitt ansvar för att insatser initieras och fullföljs under och efter

verkställigheten. Riksrevisionens granskning har visat på en rad utvecklingsområden. Frågan bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

För Kriminalvårdens klienter som är under 21 år är det särskilt viktigt att åtgärder som kan bidra till att bryta en kriminell livsstil planeras och vidtas i god tid samt i samverkan med andra. Det är därför tillfredsställande att myndigheten vidtagit ett flertal åtgärder i syfte att utveckla det återfallsförebyggande arbetet för unga. Regeringen förväntar sig fortsatt utveckling på området inom ramen för det uppdrag om unga dömda som löper även under 2016 samt att arbetet därefter implementerats i den löpande verksamheten.

2.5.8 Stöd till brottsoffer

Mål

Regeringens mål är att skadeverkningarna av brott ska minska och att verksamheten till stöd för brottsoffer bedrivs på ett effektivt och rättsäkert sätt med hög kvalitet. Den som drabbats av brott ska få adekvat information och ett gott bemötande från rättsväsendets myndigheter. De myndigheter inom rättsväsendet som bidrar till måluppfyllelsen genom brottsofferrelaterade verksamheter är Brottsoffermyndigheten, polisen, Åklagarmyndigheten, Sveriges Domstolar och Brottsoffermyndigheten.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att bedöma måluppfyllelsen används bl.a. följande indikatorer:

- brottsutsattas erfarenheter av polisens, åklagarnas och domstolarnas arbete
- antalet inkomna och avgjorda brottsskadeärenden
- genomsnittlig handläggningstid för brottsskadeärenden
- inkomna medel från regressverksamheten
- antalet aktiva regressärenden vid årets slut
- antalet inkomna och beviljade ansökningar till brottsofferfonden.

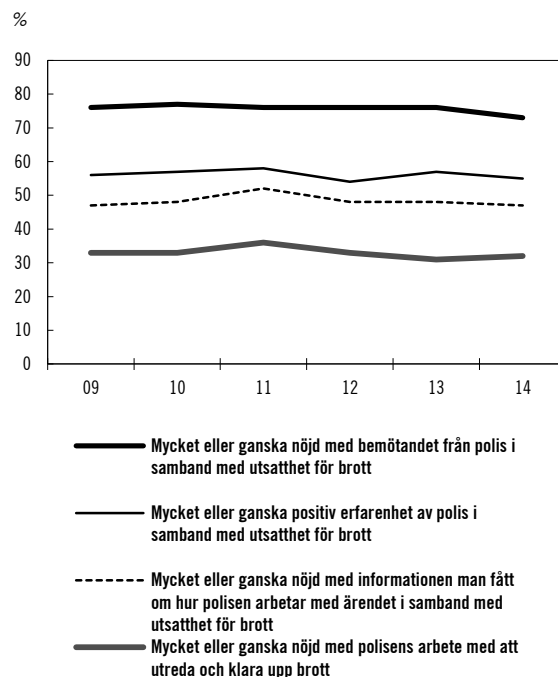
Verksamhetens resultat

För att kunna bedöma måluppfyllelsen inom området följer regeringen dels de åtgärder som myndigheterna vidtagit för att förbättra bemötandet av brottsutsatta och informationen till brottsutsatta, dels Brottsoffermyndighetens resultat avseende handläggning av brottsskadeärenden m.m. Inledningsvis berörs rättsväsendets allmänna arbete, därefter berörs Brottsoffermyndighetens arbete specifikt. När det gäller rättsväsendets allmänna arbete utgår bedömningen framför allt från ett urval av resultatindikatorer från Nationella trygghetsundersökningen (NTU).

Rättsväsendets arbete

Rättsväsendet ska tillsammans med övriga samhället ge stöd åt dem som drabbas av brott. Många av de anställda inom rättsväsendets myndigheter kommer på ett eller annat sätt i kontakt med personer som har drabbats av brott. Myndigheterna och dess personal behöver därför kunna bemöta brottsdrabbade på ett professionellt sätt, ge dem relevant information och hjälpa dem att få kontakt med andra aktörer, t.ex. det civila samhällets organisationer. Det har under senare år tagits många initiativ inom rättsväsendet för att vidareutveckla och förbättra stödet till dem som drabbas av brott, inte minst för våldsutsatta kvinnor och barn.

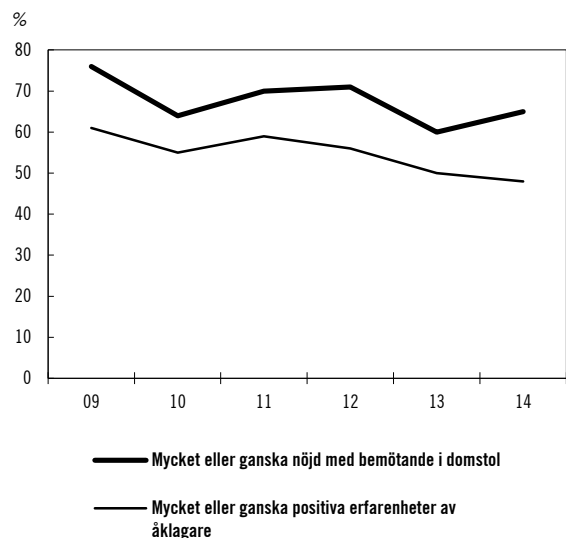
Diagram 2.12 Brottsutsattas erfarenheter av polisens arbete, enligt NTU 2009–2014

Källa: Nationella trygghetsundersökningen

NTU visar att av de personer som sedan undersökningen 2009 har varit i kontakt med polisen på grund av utsatthet för brott är drygt 75 procent mycket eller ganska nöjda med polisens bemötande och drygt hälften uppger att de sammantaget har positiv erfarenhet av polisen. De brottsutsatta är mest nöjda med polisens bemötande men mindre nöjda med den information de fått och polisens arbete med att utreda och klara upp brotten. Av allt att döma upplever således brottsutsatta att polisen varken har försämrat eller förbättrat sitt arbete i dessa avseenden under senare år.

Diagram 2.13 Brott utsattas erfarenheter av åklagare respektive bemötande i domstol, enligt NTU 2009–2014

Källa: Nationella trygghetsundersökningen

När det gäller de personer som har varit i kontakt med en åklagare under senare år på grund av utsatthet för brott uppger ungefär hälften att de har mycket eller ganska positiva erfarenheter av kontakten med åklagaren. Utvecklingen ser relativt stabil ut med en viss antydning till minskning. Undersökningen visar också att män är något mindre nöjda än kvinnor.

Av de som har varit i kontakt med en domstol under senare år uppgav nästan 70 procent att de är nöjda med bemötandet som de fick i domstolen. Utvecklingen ser även i detta avseende relativt stabil ut, men med en viss antydning till minskning. Eftersom underlaget av personer som har erfarenhet av domstol och åklagare är begränsat bör dock de årsvisa resultaten samt utvecklingen över tid tolkas med viss försiktighet. Resultatet ger emellertid en indikation om utvecklingen.

Bemötande

I januari 2014 publicerades resultatet av den brottsofferundersökning som Statistiska centralbyrån gjort på uppdrag av polisen. Undersökningen visar att brott utsatta generellt sett är nöjda med sina kontakter med polisen men också att det finns sådant som kan förbättras. Bland annat framkommer det att möjligheten att få komma till tals i polisutredningar bör förbättras. En viktig del i polisens arbete med brott utsatta är riskanalys vid våld på individnivå. Under 2014 har ett stöd för initiala riskbedömningar tagits fram. Stödet ska användas för att ta fram beslutsunderlag för akuta

skyddsåtgärder samt vara ett sällningsverktyg för bedömning av vilka fall som kräver ytterligare riskanalys. Polisen har också deltagit i ett EU-projekt vars syfte är att sprida goda exempel inom området riskanalys vid våld i nära relationer. Inom personsäkerhetsarbetet fokuserade myndigheten på att säkerställa rutiner och arbetsmetoder för att politiskt förtroendevalda och andra opinionsbildare samt journalister skulle känna sig trygga under valrörelsen.

Vid Åklagarmyndigheten pågår ett tillsyns- och metodutvecklingsarbete där brottsofferperspektivet är en viktig aspekt. Riktlinjer och en uppdaterad handbok för kontaktförbud har tagits fram. Det pågår också ett utvecklingsprojekt om hanteringen av brott mot barn där en översyn av sexualbrott på nätet mot unga brottsoffer ingår men även en granskning av kvaliteten i barnförhör i syfte att se om det finns behov av att vidta åtgärder för att säkerställa ett högt bevisvärde.

Sedan 2013 ansvarar Domstolsverkets förtroendesamordnare för att driva, utveckla och samordna arbetet med bemötandefrågor tillsammans med en referensgrupp från domstolarna. Under 2014 har referensgruppen tagit fram ett förslag till en ny gemensam handlingsplan för Sveriges Domstolars arbete med dessa frågor. Handlingsplanen började gälla 2015. Domstolsverket har under 2014 haft i uppdrag att utvärdera säkerheten i domstol för målsäganden och vittnen. Uppdraget redovisades till regeringen 2014 och slutsatsen är att säkerheten för målsäganden och vittnen i allmänhet är god, men att det på vissa områden kvarstår en del förbättrings- och utvecklingsarbete. Domstolsverket lämnar även flera förslag kring hur myndigheten och domstolarna kan fortsätta arbeta med dessa frågor. Domstolsverket ska enligt regleringsbrevet för 2015 återrapportera vilka åtgärder som vidtagits till följd av rapporten.

Information

Rättsväsendets myndigheter arbetar kontinuerligt med att förbättra informationen till brottsoffer. Polisen samarbetar med Åklagarmyndigheten för att förbättra målsägandes möjligheter att få sina skadeståndsanspråk tillgodosedda. Under 2014 har bland annat en handledning tagits fram för att ge vägledning vid utredning av skadestånd i de polisiära förundersökningarna.

De informationssatsningar som Brottsoffermyndigheten har genomfört har breddat och fördjupat kunskaperna om brottsutsattas rättigheter både hos professionella aktörer och ideellt verksamma. Under året har myndigheten särskilt satsat på information om brottskadeersättning och information till barn. Brottsoffermyndigheten har under året avslutat tre regeringsuppdrag. De har rört framförallt utbildningsinsatser, förmedling av forskningsmedel om mäns våld mot kvinnor, inklusive sexuellt våld och andra sexuella övergrepp samt information till barn som brottsoffer.

Brottsoffermyndighetens arbete och resultat

Brottsoffermyndighetens uppgift är att främja brottsoffers rättigheter, behov och intressen samt vara ett informations- och kunskapscentrum för brottsofferfrågor. I den övergripande rollen att uppmärksamma och synliggöra brottsofferfrågor ingår även att initiera samverkan kring och sprida information om brottsofferfrågor.

Kostnadsutveckling

Tabell 2.15 Kostnadsutveckling 2012–2014

Miljoner kronor

	2012	2013	2014
Verksamhetens kostnader	40	41	45
Transfereringar	98	137	147
Summa kostnader	138	178	192

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisning 2012–2014.

Verksamheten omfattar både Brottsoffermyndighetens arbete och de transfereringar som utgörs av kostnader för brottskadeersättning under anslaget 1:11 Ersättning för skador på grund av brott. Även Brottsofferfonden ingår i verksamheten. Brottsofferfondens medel är dock inte uppförda på statens budget utan finansieras huvudsakligen av lagöverträdare, som betalar en särskild avgift till fonden.

Mellan 2012 och 2014 har kostnaderna, inklusive transfereringar för verksamheten, i löpande priser ökat med cirka 40 procent och uppgick 2014 till drygt 192 miljoner kronor.

Brottskadeärenden

Om en dömd gärningsperson inte kan betala skadeståndet och den brottsdrabbade inte har någon försäkring som täcker skadan, kan

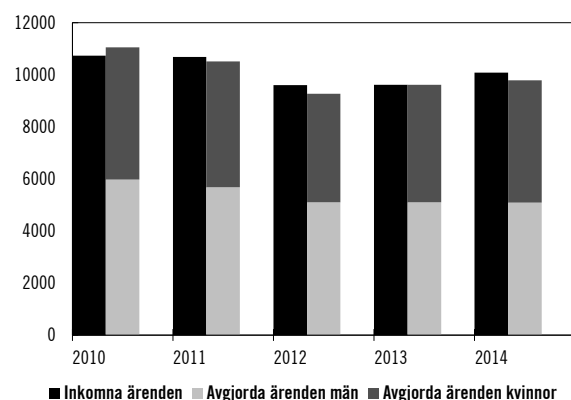
personen i vissa fall få ersättning från staten. Sådan ersättning kallas brottskadeersättning.

Trenden med ett minskat antal inkomna ansökningar har avbrutits och antalet inkomna brottskadeärenden ökade under året med cirka 4,8 procent till drygt 10 000 ärenden. Orsaken till detta är sannolikt myndighetens fortsatta informationsinsatser inriktade mot brottsoffer och professionella aktörer, förenat med ett enklare ansökningsförfarande och möjligheten att ansöka om brottskadeersättning elektroniskt. Antalet avgjorda ärenden ökade med 3,8 procent. Under 2014 utbetalades drygt 111 miljoner kronor i brottskadeersättning, vilket är en ökning med cirka 14 procent i förhållande till föregående år. Ökningen har flera förklaringar. Antalet avgjorda ansökningar har ökat vilket också medfört att fler brottsutsatta har fått brottskadeersättning. Praxisutvecklingen när det gäller kränkingsersättning har medfört högre ersättning, särskilt när det gäller grova våldsbrott och sexualbrott. Viss del av ökningen kan sannolikt förklaras av att Brottsoffermyndigheten under 2014 i allt väsentligt inte lämnat lägre ersättning än vid domstol utdömda och sakprövade belopp vad avser kränkning. Sedan halvårsskiftet har myndigheten också, genom införandet av en ny brottskadelag, varit förhindrad att göra så. Myndigheten lämnar även i avsevärt mindre utsträckning än tidigare lägre ersättning för sveda och värk än det som prövats av domstol. Vidare har antalet avgjorda ärenden avseende personskador och kränkning ökat. Ärendebalansen fortsätter att öka. Jämfört med 2013 ligger 18 procent fler ärenden i balans. Sannolikt har balansen påverkats av att myndighetens serviceåtagande mot sökande har växt genom att myndigheten i allt väsentligt själv hämtar in nödvändig utredning. I Brottsoffermyndighetens handläggningstid ingår därför även den tid som ärendet avvaktar besked från exempelvis Kronofogdemyndigheten, försäkringsbolag och vårdgivare. Införandet av en ny brottskadelag har i implementeringsfasen, förutom utbildningsinsatser, även föranlett en omfattande omarbetning av myndighetens mallar för beslutsfattande och handläggning vilket också krävt resurser.

Omloppstiden för ett ärende att registreras, beredas, avgöras och expedieras var under året i genomsnitt 81 dagar, vilket är avsevärt längre handläggningstid jämfört med föregående år.

Diagram 2.14 Inkomna och avgjorda ärenden

Inkomna och avgjorda ärenden

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisningar

Under 2014 inkom 329 ansökningar om brottskadeersättning avseende barn som har bevittnat brott. Antalet sådana ansökningar har minskat något jämfört med 2013, men är fortfarande avsevärt högre än åren dessförinnan. Andelen beviljade ansökningar ligger på cirka 74 procent vilket är en ökning med 10 procent jämfört med föregående år. Totalt betalades drygt 2,1 miljoner kronor ut till sökande i denna ärendekategori.

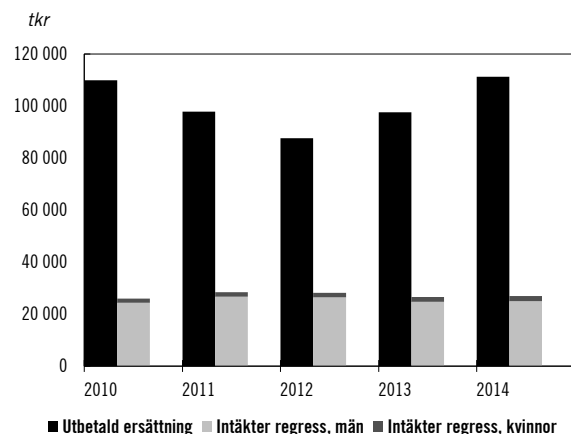
Tabell 2.16 Utbetalad brottskadeersättning fördelat på brottstyper

Brottstyp	Antal inkomna ärenden	Utbetalad ersättning tkr
Våldtäkt inkl. grov våldtäkt mot vuxen	183 (157)	9 509 (9 526)
Våldtäkt inkl. grov våldtäkt mot barn	73 (92)	9 054 (9 127)
Misshandel inkl. försök till mord/dråp riktat mot vuxen	2 400 (2 325)	29 724 (23 721)
Misshandel inkl. försök till mord/dråp riktat mot barn	429 (486)	3 850 (4 635)
Våld i nära relation mot kvinna inkl. grov kvinnofridskränkning	667 (643)	14 506 (14 216)
Rån	1 072 (1 165)	11 338 (11 462)
Olaga hot	834 (776)	5 151 (4 653)
Övergripping i rättssak	60 (66)	531 (311)
Utpressning	56 (70)	652 (895)
Överträdelse av kontaktförbud	26 (17)	172 (124)
Människohandel	0 (3)	0 (435)

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisning för 2014. Föregående års siffror inom parentes.

Genom regressverksamheten kräver staten gärningspersoner på den brottskadeersättning som Brottsoffermyndigheten, i deras ställe, betalat ut till brottsoffer.

Intäkterna från regressverksamheten uppgick till drygt 31 miljoner kronor 2014, vilket är en marginell höjning jämfört med föregående år. Vid utgången av 2014 fanns drygt 36 000 aktiva regressärenden. Av de betalningsskyldiga var 93 procent män.

Diagram 2.15 Utbetalad brottsskadeersättning och intäkter av regress

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisningar

Brottsofferfonden

Under 2014 uppgick Brottsofferfondens intäkter till drygt 30 miljoner kronor, vilket var en minskning med cirka tre procent jämfört med föregående år. Drygt 27 miljoner kronor fördelades under året från fonden till olika brottsofferinriktade projekt och verksamheter. Två tredjedelar av dessa medel beviljades till det civila samhällets organisationer i form av verksamhetsstöd, t.ex. vittnesstödsverksamhet och för utbildnings-, informations- och utvecklingsprojekt. Merparten av bidragen till de civila samhällets organisationer avsåg stöd till brottsofferjourer. Vidare beviljades en tredjedel av fondens medel till viktologiska forskningsprojekt inom olika ämnen och inriktningar. Kvinnor och män har beviljats medel i samma utsträckning.

Analys och slutsatser

Regeringen anser att målet för verksamheten stöd till brottsutsatta delvis har uppnåtts.

Både NTU och polisens egen brottsofferundersökning visar att brottsutsatta i många delar är nöjda med sina kontakter med polisen. Det finns dock utrymme att förbättra arbetet ytterligare. Trots att polisen har utvecklat sin information till brottsdrabbade under de senaste åren visar de båda undersökningarna att det är ett område där det finns mer att göra. Kontakterna mellan polis och brottsoffer under tiden då brottet utreds skulle exempelvis kunna utvecklas ytterligare. Under senare år har de brottsdrabbade som uppger att de har mycket eller ganska positiva erfarenheter av åklagare

respektive är mycket eller ganska nöjda med bemötande i domstol minskat något. Mot bakgrund av detta finns det också fortsatt anledning att utveckla arbetet med bemötandefrågor.

Trenden av växande inkomna brottsskadeansökningar har förstärkts under året. Ökningen avser uteslutande ansökningar om ersättning på grund av personskada. Myndighetens fortsatta informationskampanjer förenat med ett enklare ansökningsförfarande har med stor sannolikhet bidragit till den uppåtgående trenden. Den genomsnittliga handläggningstiden av brottsskadeärenden har ökat jämfört med föregående år. Det är viktigt att myndigheten i de delar den kan påverka handläggningstiden gör det. Ärendebalansen fortsätter att öka. Det är av fortsatt stor vikt att myndigheten säkerställer kontinuitet vad gäller kompetens och kapacitet i handläggningen även vid vakanser. Regeringen kommer noga följa denna utveckling. Summan av utbetalad brottsskadeersättning har ökat markant, vilket har flera förklaringar. Antalet avgjorda ansökningar har ökat. Samtidigt har praxis utvecklats mot högre belopp vad avser ersättning för kränkning. Därtill innebär införandet av den nya brottsskadelagen att myndigheten inte får besluta om lägre ersättning än vid domstol utdömda och sakprövade belopp vad avser kränkning. Regeringen bedömer att målen för verksamheten brottsskadeärenden till övervägande del har uppnåtts.

Att utöva regress från dömda gärningspersoner är betydelsefullt sett ur ett finansiellt perspektiv men även av rättviseskäl för den brottsutsatte och som en signal och reaktion från samhället. Regressintäkterna har ökat något och verksamheten finansierade under 2014 knappt en tredjedel av den utbetalade brottsskadeersättningen. Antalet aktiva regressärenden fortsätter att öka. Det är ännu för tidigt att bedöma om genomförda lagstiftningsförändringar 2014 har fått något större genomslag för regressverksamheten men goda resultat av den utökade kvittningsmöjligheten har redan kunnat observeras. Regeringen bedömer att målen för regressverksamheten har uppnåtts.

Brottsofferfonden har stor betydelse för finansieringen av viktologisk forskning och ideella organisationers brottsofferarbete. Bidragen från Brottsofferfonden når med en god spridning över landet många olika forskningsprojekt, organisationer och verksamheter, som

uppmärksammar och främjar brottsoffer. Fondens medel har använts för verksamhet som gagnar brottsoffer och regeringen bedömer att målen för Brottsofferfonden har uppnåtts.

Regeringen förväntar sig att Brottsoffermyndigheten säkerställer en effektiv handläggning av ärenden om brottskadeersättning. När det gäller brottsofferfonden är det angeläget att Brottsoffermyndigheten ser till att verksamheten även fortsättningsvis bedrivs på ett bra sätt. Höjningen av avgifterna till brottsofferfonden kommer att ge ökade möjligheter att finansiera angelägna verksamheter och projekt som bidrar till ett bättre brottsofferarbete. Det är viktigt att myndigheten tillvaratar den utvecklingspotential som finns i rollen som informations- och kunskapscentrum för brottsofferfrågor.

2.5.9 Kompetensförsörjning inom rättsväsendet

Målet för området statliga arbetsgivarfrågor är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att rätt kompetens finns för att nå verksamhetens mål. För att uppnå målet måste staten vara en attraktiv och föredömlig arbetsgivare. De statliga myndigheterna ska bedriva ett strategiskt kompetensförsörjningsarbete. Statliga arbetsgivare ska bl.a. sträva efter att ha en jämn könsfördelning på ledande befattningar, öka den etniska mångfalden bland de anställda och säkerställa en god arbetsmiljö. De statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänstemän.

Rättsväsendets myndigheter arbetar fortlopande med dessa frågor och ett kontinuerligt arbete bedrivs för att utveckla kompetensförsörjningen. Under 2014 genomfördes ett antal utbildningsinsatser för att bibehålla och utveckla kompetensen hos rättsväsendets anställda. Myndigheterna har genomfört olika program som syftar till att utveckla förmågan hos befintliga chefer. Det har också gjorts insatser för att identifiera framtida chefer och förbereda dessa på en kommande ledarroll.

Vid utgången av 2014 uppgick antalet anställda inom rättsväsendet till 46 873 personer, en ökning med knappt 200 anställda sedan 2013.

Myndigheternas arbete för att främja jämställdhet och likabehandling bedrivs långsiktigt. Andelen kvinnor på ledande befattningar har

ökat sedan 2013 och i flera av rättsväsendets myndigheter är det en högre andel kvinnor än män som arbetar i en ledningsfunktion. Andelen anställda kvinnor inom rättsväsendet har ökat sedan tidigare år och 2014 hade flertalet myndigheter fler anställda kvinnor än män.

Andelen anställda med utländsk bakgrund vid rättsväsendets två största verksamheter, polisen och Kriminalvården, uppgick 2014 till 7,7 respektive 17,0 procent, en ökning med 0,2 respektive 1,0 procentenheter sedan 2013. Vid Sveriges domstolar uppgick andelen anställda med utländsk bakgrund 2014 till 10,0 procent vilket är samma andel som 2013. Under 2013 gjordes även en uppföljning av andelen anställda med utländsk bakgrund inom Åklagarmyndigheten, andelen anställda med utländsk bakgrund uppgick då till 8,4 procent.

Tabell 2.17 Antal anställda inom rättsväsendet 2012–2014

	2014	2013	2012
Polisen	28 689	28 488	28 347
Kvinnor	12 049	11 965	11 622
Män	16 640	16 523	16 725
Kriminalvården	8 873	8 820	8 673
Kvinnor	4 170	4 146	3 990
Män	4 703	4 674	4 683
Sveriges domstolar	6 853	6 702	6 584
Kvinnor	4 866	4 758	4 740
Män	1 987	1 944	1 844
Åklagarmyndigheten	1 341	1 334	1 335
Kvinnor	897	894	881
Män	444	441	454
Övriga myndigheter i rättsväsendet¹	1 085	1 167	1 063
Kvinnor	660	653	584
Män	425	514	479
Totalt	46 841	46 711	46 185
Kvinnor	22 642	22 500	21 902
Män	24 199	24 200	24 283

Källa: Myndigheternas årsredovisningar samt arbetsgivarstatistiken.
 Fotnot 1: Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Domarnämnden, Ekobrottsmyndigheten, Gentekniknämnden, Justitiekanslern, Revisorsnämnden och Rättsmedicinalverket.

Rättsväsendets myndigheter arbetar med att utveckla och förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet, vilket syftar till att upprätthålla en god arbetsmiljö och värna om de anställdas hälsa. Sjukfrånvaron 2014 var 3,9 procent.

Tabell 2.18 Andel sjukfrånvaro i förhållande till tillgänglig arbetstid inom rättsväsendet 2012–2014

År	Kvinnor	Män	Samtliga
2014	5,1 %	3,0 %	3,9 %
2013	4,8 %	2,9 %	3,8 %
2012	4,9 %	2,9 %	3,8 %

Källa: Arbetsgivarverket

Analys och slutsatser

Rättsväsendets myndigheter ska arbeta strategiskt med kompetensförsörjning för att säkerställa att de har den kompetens som krävs för att klara nuvarande och framtida uppgifter. För att attrahera och behålla skickliga medarbetare behöver myndigheterna vara attraktiva arbetsplatser. De anställdas kompetens ska tas tillvara och utvecklas. Myndigheterna ska också utveckla och främja ett gott ledarskap och säkerställa chefsförsörjningen för framtida behov. Det är därför positivt att myndigheterna arbetar aktivt med kompetenshöjande åtgärder och chefsutvecklingsprogram. Det skapar förutsättningar för kompetenta medarbetare och chefer, vilket är nödvändigt för myndigheternas verksamhetsutveckling på lång och kort sikt. Myndighetsgemensamma utbildningar och utbyte av kunskap och erfarenhet är värdefulla för rättsväsendets utveckling. Myndigheterna behöver samtidigt utveckla sin förmåga att långsiktigt ta tillvara den kunskap och kompetens som medarbetarna förvärvar genom utbildningar och andra kompetenshöjande erfarenheter som exempelvis utlandstjänstgöring.

Rättsväsendets legitimitet och allmänhetens förtroende för det kan påverkas av hur väl de anställda vid myndigheterna avspeglar befolkningens sammansättning. Ett långsiktigt mångfaldsarbete har generellt bidragit till att öka andelen anställda med utländsk bakgrund inom rättsväsendet, vilket är positivt. Då det emellertid finns relativt stora skillnader mellan myndigheterna vad gäller andelen anställda med utländsk bakgrund, ser regeringen det som angeläget att myndigheterna fortsätter att arbeta aktivt med denna fråga. Flera av rättsväsendets myndigheter bedriver även ett aktivt värdegrundsarbete. De myndigheter som i stor utsträckning rekryterar akademiker har påtalat att det på lång sikt finns en risk att endast kvinnor kan komma att rekryteras på grund av att kvinnor regelmässigt har bättre akademiska

meriter. Vissa myndigheter har därför påbörjat ett arbete för att komma tillrätta med den ojämna könsfördelningen. Regeringen vill betona vikten av att myndigheternas ansträngningar för att främja jämställdhet och mångfald fortsätter.

Rättsväsendets myndigheter ska säkerställa en god arbetsmiljö genom exempelvis skydd mot hot och våld samt goda möjligheter att kombinera arbete, familj och fritid. Myndigheterna genomför olika arbetsmiljöinsatser för att minska sjukskrivningen samt driver och utvecklar säkerhetsfrågorna med hög prioritet. Regeringen förväntar sig att samtliga myndigheter i rättsväsendet fortsätter att utveckla ett strukturerat strategiskt och operativt arbetsmiljöarbete.

Regeringens sammantagna bedömning är att myndigheternas bedriver ett aktivt kompetensförsörjningsarbete. Det är samtidigt angeläget att myndigheternas strategiska kompetensförsörjning fortsätter utvecklas för att kunna möta framtida utmaningar.

2.6 Budgetförslag

Tabell 2.19 Utgiftsutveckling 2005–2015

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Utfall 2006	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015
1:1 Polismyndigheten	14 629	15 431	16 532	17 780	17 967	18 883	19 704	20 478	20 698	21 079	21 163
1:2 Säkerhetspolisen	637	725	788	870	899	940	985	987	1 070	1 106	1 140
1:3 Åklagarmyndigheten	830	889	966	977	1 053	1 168	1 168	1 233	1 278	1 310	1 344
1:4 Ekobrottsmyndigheten	337	349	374	370	390	425	423	445	532	582	588
1:5 Sveriges Domstolar	3 856	3 890	4 108	4 259	4 418	4 572	4 816	4 928	5 171	5 226	5 196
1:6 Kriminalvården	5 218	5 447	5 928	6 329	6 782	7 164	7 503	7 380	7 604	7 744	7 702
1:7 Brottsförebyggande rådet	58	65	63	56	61	63	67	70	81	89	96
1:8 Rättsmedicinalverket	221	229	247	261	273	297	312	334	345	362	380
1:9 Gentekniknämnden	3	3	3	4	4	4	4	4	5	5	5
1:10 Brottsoffermyndigheten	26	27	30	30	30	31	33	31	33	36	38
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	74	87	91	86	89	80	65	57	98	111	119
1:12 Rättsliga biträden m.m.	1 094	1 326	1 455	1 607	1 621	1 804	2 002	2 157	2 260	2 432	2 561
1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	31	28	32	44	34	35	40	51	54	67	81
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	4	3	3	3	4	4	15	12	38	12	14
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	6	6	7	6	7	7	7	21	7	7	7
1:16 Säkerhets- och integritetsskydds-nämnden				10	10	10	13	16	16	17	17
1:17 Domarnämnden							7	7	8	7	8
1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet											17

2.6.1 1:1 Polismyndigheten

Tabell 2.20 Anslagsutveckling 1:1 Polismyndigheten

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags-sparande	Utfall
2014	Utfall	21 078 972	18 010	
2015	Anslag	21 161 726 ¹	Utgifts-prognos	21 162 950
2016	Förslag	21 560 567		
2017	Beräknat	21 828 597 ²		
2018	Beräknat	22 242 094 ³		
2019	Beräknat	22 695 292 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 21 561 046 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 21 562 341 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 21 562 342 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter avseende Polismyndighetens verksamhet. Anslaget får också användas för avvecklingsutgifter som kan uppstå till följd av den genomförda ombildningen av Rikspolisstyrelsen, polismyndigheterna och Statens kriminaltekniska laboratorium. Därutöver får anslaget användas för bidrag till organisationer som hjälper personer att lämna ett liv i kriminalitet (avhopparverksamhet).

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.21 Offentlighetsrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlighetsrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	63 344	662 938	633 918	29 020
Prognos 2015	70 000	683 000	662 000	21 000
Budget 2016	70 000	680 000	619 000	61 000

De offentlighetsrättsliga avgifter som inte får disponeras är avgifter från tillståndsgivningen samt Riksbankens transporter. Polismyndigheten disponerar avgifter från stämningsmannadelgivning, passhantering och nationella id-kort.

Tabell 2.22 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	41 741	57 391	-15 650
(varav tjänsteexport)	26 521	26 521	
Prognos 2015	30 000	21 000	9 000
(varav tjänsteexport)	15 000	15 000	
Budget 2016	30 000	21 000	9 000
(varav tjänsteexport)	15 000	15 000	

Den uppdragsverksamhet som ovanstående intäkter avser är, förutom tjänsteexport, prover som utförs av Nationellt forensiskt centrum, utbildning av ordningsvakter samt kontroller av väktarhundar.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 50 000 000 kronor från och med 2016 så som regeringen har aviserat i de tre senaste årens budgetpropositioner.

Regeringen ser det som angeläget att stödja organisationer som hjälper personer att lämna ett liv i kriminalitet, s.k. avhopparverksamhet. För att göra det möjligt för Polismyndigheten att lämna bidrag till sådan verksamhet ökas anslaget med 5 000 000 kronor från och med 2016.

Nationellt forensiskt centrum, som är en del av Polismyndigheten, utför mot avgift forensiska undersökningar åt Kustbevakningen, Skatteverket och Tullverket. Dessa undersökningar ska fortsättningsvis finansieras via Polismyndighetens anslag, varför anslaget 1:1 *Polismyndigheten* ökas med 1 200 000 kronor från och med 2016. Samtidigt minskas anslaget 2:1 *Kustbevakningen* under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap med 200 000 kronor och anslaget 1:3 *Tullverket* under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution med 1 000 000 kronor.

I samband med förändringar av de processuella reglerna för förvar beräknas Polismyndighetens utgifter öka. Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor 2016. Från och med 2017 ökas anslaget med 1 500 000 kronor. Anslaget 1:1 *Migrationsverket* under utgiftsområde 8 Migration minskas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 21 560 567 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Polismyndigheten* för 2016.

För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 21 828 597 000 kronor, 22 242 094 000 kronor respektive 22 695 292 000 kronor.

Tabell 2.23 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:1 Polismyndigheten

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	21 159 726	21 159 726	21 159 726	21 159 726
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	386 608	653 978	1 065 857	1 518 719
Beslut	14 233	14 893	16 511	16 847
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt			1	0
Förslag/ beräknat anslag	21 560 567	21 828 597	22 242 094	22 695 292

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

2.6.2 1:2 Säkerhetspolisen

Tabell 2.24 Anslagsutveckling 1:2 Säkerhetspolisen

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2014	1 106 181		22 728
2015	Anslag	1 142 065 ¹	1 139 659
2016	Förslag	1 191 364	
2017	Beräknat	1 206 208 ²	
2018	Beräknat	1 259 055 ³	
2019	Beräknat	1 284 709 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 191 424 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 220 576 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 220 576 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Säkerhetspolisens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen ser behov av att ge Säkerhetspolisen möjlighet att fortsätta arbetet med att vidareutveckla arbetet mot terrorism och stärka skyddet avseende vitala samhällsfunktioner samt att motverka främmande makts underrättelseverksamhet.

Anslaget ökas därför med 65 000 000 kronor 2016 och 2017 samt 95 000 000 kronor från och

med 2018. Anslaget 1:6 *Kriminalvården* minskas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 191 364 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Säkerhetspolisen* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 206 208 000 kronor, 1 259 055 000 kronor respektive 1 284 709 000 kronor.

Tabell 2.25 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:2 Säkerhetspolisen

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 142 065	1 142 065	1 142 065	1 142 065
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	19 287	33 698	55 899	80 308
Beslut	30 012	30 445	61 091	62 336
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	1 191 364	1 206 208	1 259 055	1 284 709

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Styrningen av Säkerhetspolisen

Regeringens bedömning: Det finns inte längre behov av särskilda riktlinjer för Säkerhetspolisen och regeringen avser därför att upphöra med att utfärda sådana riktlinjer för Säkerhetspolisen.

Skälen för regeringens bedömning: I samband med ombildningen av Rikspolisstyrelsen, Statens kriminaltekniska laboratorium och de 21 polismyndigheterna till en nationell myndighet, blev Säkerhetspolisen den 1 januari 2015 en fristående myndighet. Samma dag trädde också en ny instruktion för myndigheten i kraft (2014:1103).

I samband med ombildningen beslutade regeringen även att inrätta ett insynsråd vid Säkerhetspolisen för att tillgodose behovet av demokratisk insyn och medborgerligt inflytande. Insynsrådet består av åtta ledamöter från samtliga riksdagspartier och har under 2015 påbörjat sin verksamhet. En av huvuduppgifterna för insynsrådet är att på nära håll följa

hur Säkerhetspolisen inriktar och prioriterar sin verksamhet.

Sedan 1989 har Säkerhetspolisen i enlighet med propositionen 1988/89:108 om Säkerhetspolisens inriktning och organisation m.m. i samband med det årliga regleringsbrevet också erhållit riktlinjer för det kommande årets verksamhet. Då såväl regleringsbrevet som riktlinjerna med hänsyn till rikets säkerhet varit belagda med sekretess har riktlinjerna inte kunnat redovisas i budgetpropositionerna så som varit fallet för riktlinjerna till den öppna polisen. För att åstadkomma en så bred parlamentarisk förankring som möjligt gällande riktlinjerna har dessa årligen varit föremål för ett samråd med företrädare för de oppositionspartier som varit representerade i Utrikesnämnden.

Sedan många år meddelas inte längre några riktlinjer till den öppna polisen. Överhuvudtaget har regeringens myndighetsstyrning förändrats avsevärt under senare år med det uttalade syftet att i möjligaste mån frångå detaljstyrning och bli mer strategisk. För polisens del har det bl.a. inneburit att regleringsbreven blivit mindre detaljerade. Regeringen har därför funnit anledning att också ompröva behovet av särskilda riktlinjer till Säkerhetspolisen.

I takt med att instruktionen för Säkerhetspolisen utvecklats betydligt och att det nu finns ett insynsråd med parlamentarisk representation från samtliga riksdagspartier som på nära håll ska följa hur myndigheten inriktar och prioriterar sin verksamhet, finner regeringen att det inte längre föreligger något behov av att utfärda särskilda riktlinjer för styrningen av Säkerhetspolisen vid sidan av regleringsbrevet.

Regeringen avser därför upphöra med att utfärda särskilda riktlinjer till Säkerhetspolisen.

2.6.3 1:3 Åklagarmyndigheten

Tabell 2.26 Anslagsutveckling 1:3 Åklagarmyndigheten

Tusental kronor

2014	Utfall	1 309 913	Anslags-sparande	6 466
2015	Anslag	1 396 032 ¹	Utgifts-prognos	1 343 747
2016	Förslag	1 450 500		
2017	Beräknat	1 469 962 ²		
2018	Beräknat	1 499 819 ³		
2019	Beräknat	1 531 592 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 450 566 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 450 659 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 450 660 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Åklagarmyndighetens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

För att kunna upprätthålla kvalitet och effektivitet i verksamheten ökas Åklagarmyndighetens anslag med 30 000 000 kronor från och med 2016 så som regeringen har aviserat i de tre senaste årens budgetpropositioner.

Regeringen föreslår att 1 450 500 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Åklagarmyndigheten* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 469 962 000 kronor, 1 499 819 000 kronor respektive 1 531 592 000 kronor.

Tabell 2.27 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:3 Åklagarmyndigheten

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 396 032	1 396 032	1 396 032	1 396 032
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	28 088	47 129	76 349	107 540
Beslut	26 380	26 801	27 438	28 020
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	1 450 500	1 469 962	1 499 819	1 531 592

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

2.6.4 1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tabell 2.28 Anslagsutveckling 1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2014	Utfall	582 197		-6 265
2015	Anslag	609 267 ¹	Utgifts- prognos	588 011
2016	Förslag	636 098		
2017	Beräknat	637 252 ²		
2018	Beräknat	645 607 ³		
2019	Beräknat	656 561 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 632 118 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 632 143 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 632 143 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Ekobrottsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

För att kunna upprätthålla kvalitet och effektivitet i verksamheten ökas Ekobrottsmyndighetens anslag med 15 000 000 kronor från och med 2016 så som regeringen har aviserat i de tre senaste årens budgetpropositioner.

Ekobrottsmyndigheten får ökade kostnader för hantering av skattetillägg i enlighet med det som föreslås i propositionen Skattetillägg: Dubbelprövningsförbudet och andra rättssäkerhetsfrågor (prop. 2014/15:131). Anslaget ökas därför med 5 700 000 kronor 2016 och med

1 700 000 kronor från och med 2017. Anslaget 1:1 *Skatteverket* under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 636 098 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Ekobrottsmyndigheten* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 637 252 000 kronor, 645 607 000 kronor respektive 656 561 000 kronor.

Tabell 2.29 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	609 267	609 267	609 267	609 267
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	7 719	12 730	20 860	31 552
Beslut	19 112	15 255	15 480	15 742
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	636 098	637 252	645 607	656 561

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

2.6.5 1:5 Sveriges Domstolar

Tabell 2.30 Anslagsutveckling 1:5 Sveriges Domstolar

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2014	Utfall	5 226 455		113 356
2015	Anslag	5 370 755 ¹	Utgifts- prognos	5 195 563
2016	Förslag	5 415 185		
2017	Beräknat	5 504 826 ²		
2018	Beräknat	5 604 472 ³		
2019	Beräknat	5 717 031 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 5 439 256 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 437 635 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 5 437 634 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter avseende de allmänna domstolarnas, de allmänna förvaltningsdomstolarnas, hyres- och arrendenämndernas, Rättshjälpsmyndighetens, Rättshjälpsnämndens, Notarienämndens samt Domstolsverkets verksamhet. Vidare får anslaget användas för

utgifter avseende den regionala avdelningen vid den enhetliga patentdomstolen. Anslaget får även användas för utgifter i samband med avvecklingen av Patentbesvärsmåden, Marknadsdomstolen och Statens va-nämnd.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.31 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	106 130	13 720		
Prognos 2015	150 000	14 300		
Budget 2016	151 000	14 300		

Under 2015 beräknas Sveriges Domstolar leverera in avgifter till inkomsttitel på statsbudgeten motsvarande 150 miljoner kronor, varav 124 miljoner kronor utgör ansökningsavgifter, 8 miljoner kronor kungörandeavgifter och 18 miljoner kronor efterbevaknings- och tillsynsavgifter. Återbetalning av medel för rättshjälpskostnader m.m. beräknas uppgå till 39 miljoner kronor.

Avgiftsintäkter och andra ersättningar som disponeras härrör i huvudsak från uthyrning av lokaler och personal, försäljning av kopior och rättsfallpublicering. Dessa uppgick 2014 till cirka 14 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Domstolsprövningen av immaterialrättsliga, marknadsföringsrättsliga och konkurrensrättsliga mål och ärenden föreslås ske samlat i en särskild domstol i första och andra instans (Patent- och marknadsdomstolen respektive Patent- och marknadsöverdomstolen), se avsnitt 2.3.2. Anslaget föreslås öka med 10 216 000 kronor för 2016 och ytterligare 20 434 000 kronor för 2017. För att finansiera detta förs 6 510 000 kronor över från det under utgiftsområde 24 upptagna anslaget 1:11 *Patentbesvärsmåden* samt 3 706 000 kronor från det under utgiftsområde 18 upptagna anslaget 2:1 *Marknadsdomstolen* för 2016. Från 2017 förs dessa anslag över i sin helhet och tas därmed inte längre upp på statens budget.

Regeringen avser att lägga fram förslag om ändringar i plan- och bygglagen (2010:900) som innebär att länsstyrelserna inte längre ska svara för prövningar av överklagade kommunala beslut

avseende detaljplaner och områdesbestämmelser. Dessa ärenden ska istället överklagas direkt till domstol. Ändringarna beräknas träda i kraft den 1 juni 2016. Förslaget förväntas medföra en ökad ärendemängd vid domstolarna. Anslaget ökas därför med 8 000 000 kronor från och med 2016 och ytterligare 6 000 000 kronor från 2017 för att finansiera reformen, varav 2 000 000 kronor 2016 och 4 000 000 kronor från och med 2017 finansieras genom att anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* under utgiftsområde 1 minskas.

Regeringen har i 2015 års ekonomiska vårproposition (prop. 2014/15:100) föreslagit att Statens va-nämnds uppgifter inordnas i mark- och miljödomstolarna. Därför ökas anslaget med 9 141 000 kronor från 2016. Anslaget 1:9 *Statens va-nämnd* under utgiftsområde 18 minskas med motsvarande belopp och tas inte upp på statens budget från och med 2016.

För att täcka de kostnader som avvecklingen av Statens va-nämnd medför tillförs anslaget 1 500 000 kronor för 2016 från det under utgiftsområde 20 upptagna anslaget 1:16 *Skydd av värdefull natur*.

Så som regeringen aviserade i budgetpropositionerna från 2013 och framåt ökas anslaget med 5 000 000 kronor från och med 2016.

Den i budgetpropositionen för 2015 beslutade minskningen av anslaget med 150 000 000 kronor justeras. Regeringen föreslår att anslaget tillförs 75 000 000 kronor från och med 2016.

Vidare minskas anslaget med 1 000 000 kronor från 2016, ytterligare 800 000 kronor från 2017 samt ytterligare 2 000 000 kronor från 2018 för att finansiera avgiften till den enhetliga patentdomstolen så som regeringen aviserade i 2015 års budgetproposition. Det under utgiftsområde 4 upptagna anslaget 1:14 *Avgifter till internationella sammanslutningar* ökas med samma belopp under perioden.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 5 415 185 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 5 504 826 000 kronor, 5 604 472 000 kronor respektive 5 717 031 000 kronor.

Tabell 2.32 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:5 Sveriges Domstolar

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	5 370 755	5 370 755	5 370 755	5 370 755
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	100 160	166 112	268 019	381 266
Beslut	-54 730	-30 229	-30 456	-31 068
Överföring till/från andra anslag	-1 000	-1 812	-3 845	-3 923
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	5 415 185	5 504 826	5 604 472	5 717 031

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

2.6.6 1:6 Kriminalvården

Tabell 2.33 Anslagsutveckling 1:6 Kriminalvården

Tusental kronor

År	Typ	Belopp	Notering	Belopp
2014	Utfall	7 743 619	Anslags- sparande	298 997
2015	Anslag	7 842 483 ¹	Utgifts- prognos	7 701 618
2016	Förslag	8 120 000		
2017	Beräknat	8 320 257 ²		
2018	Beräknat	8 520 659 ³		
2019	Beräknat	8 721 137 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 8 235 758 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 8 301 783 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 8 341 738 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kriminalvårdens förvaltningsutgifter.

Vidare får anslaget användas för utgifter för:

- övervakningsnämnderna,
- övervakare, biträdande övervakare, förtroendemän och
- statsbidrag till organisationer inom kriminalvårdens område.

Kompletterande information

Statsbidrag regleras i förordningen (2002:954) om statsbidrag till vissa organisationer inom kriminalvårdens område.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.34 Avgiftsbelagd verksamhet

Tusental kronor

	Intäkter som inte får disponeras/ Intensivövervakning	Intäkter som får disponeras/Arbetsdrift
Utfall 2014	1 774	106 976
Prognos 2015	2 300	107 000
Budget 2016	2 800	110 000

Kriminalvården disponerar inkomster från arbetsdriften och terapiverksamheten inom kriminalvården. För arbetsdriften gäller inte kravet på full kostnadstäckning. Det ekonomiska målet är att intäkterna till 50 procent ska täcka de direkta kostnaderna för arbetsdriften. För terapiverksamheten gäller att avgifterna ska delfinansiera verksamheten.

Av 5 § lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll framgår att dömda som verkställer ett fängelsestraff under intensivövervakning med elektronisk kontroll ska betala en avgift. Avgiften uppgår till 80 kronor per dag, dock högst 9 600 kronor. Avgiften ska betalas i förskott till Kriminalvården för att därefter kvartalsvis tillföras Brottsofferfonden.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 73 000 000 kronor från och med 2016 så som regeringen har aviserat i de tre senaste årens budgetpropositioner.

Regeringen ser ett behov av att underlätta intagnas återanpassning till samhället genom förstärkta utslussningsåtgärder och utvecklad samverkan med berörda aktörer. Kriminalvårdens anslag förslås öka med 25 000 000 kronor från och med 2016 till följd av detta.

Mot bakgrund av en lägre beläggningsnivå beräknas Kriminalvården ha ett lägre resursbehov än vad som tidigare prognosticerats. Därför föreslås anslaget minska med 305 502 000 kronor 2016, 190 382 000 kronor 2017, 123 540 000 kronor 2018 samt 190 226 000 kronor 2019 varav 100 000 000 kronor finansierar följande förslag:

1. 4 000 000 kronor från och med 2016 för att finansiera motsvarande ökning av anslag 6:3 *Datainspektionen* under utgiftsområde 1.

2. 30 000 000 kronor 2016 och 2017 för att finansiera motsvarande ökning av anslag 2:6 *Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal* under utgiftsområde 6.
3. 65 000 000 kronor 2016 och 2017 samt 95 000 000 kronor från och med 2018 för att finansiera motsvarande ökning av anslag 1:2 *Säkerhetspolisen*.
4. 1 000 000 kronor från och med 2016 för att finansiera Sveriges tillträde till Kapstadskonventionen.

Mot bakgrund av ovanstående förslag föreslår regeringen att 8 120 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Kriminalvården* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 8 320 257 000 kronor, 8 520 659 000 kronor respektive 8 721 137 000 kronor.

Tabell 2.35 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:6 Kriminalvården

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	7 884 483	7 884 483	7 884 483	7 884 483
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	121 508	203 650	332 586	485 636
Beslut	84 009	201 816	272 798	319 653
Överföring till/från andra anslag	30 000	30 308	30 791	31 364
Övrigt			1	0
Förslag/beräknat anslag	8 120 000	8 320 257	8 520 659	8 721 137

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

2.6.7 1:7 Brottsförebyggande rådet

Tabell 2.36 Anslagsutveckling 1:7 Brottsförebyggande rådet

Tusental kronor				
2014	Utfall	89 377	Anslags-sparande	2 650
2015	Anslag	97 107 ¹	Utgifts-prognos	96 247
2016	Förslag	98 281		
2017	Beräknat	99 335 ²		
2018	Beräknat	100 972 ³		
2019	Beräknat	102 883 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 98 285 tkr i 2016 års prismetod.

³ Motsvarar 98 289 tkr i 2016 års prismetod.

⁴ Motsvarar 98 290 tkr i 2016 års prismetod.

Ändamål

Anslaget får användas för Brottsförebyggande rådets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 98 281 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Brottsförebyggande rådet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 99 335 000 kronor, 100 972 000 kronor respektive 102 883 000 kronor.

Tabell 2.37 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:7 Brottsförebyggande rådet

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	97 107	97 107	97 107	97 107
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 419	2 472	4 108	6 023
Beslut	-245	-244	-243	-247
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	98 281	99 335	100 972	102 883

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

2.6.8 1:8 Rättsmedicinalverket

Tabell 2.38 Anslagsutveckling 1:8 Rättsmedicinalverket

Tusental kronor

2014	Utfall	362 065	Anslags- sparande	27 463
2015	Anslag	371 005 ¹	Utgifts- prognos	380 306
2016	Förslag	400 612		
2017	Beräknat	405 095 ²		
2018	Beräknat	412 046 ³		
2019	Beräknat	420 007 ⁴		

¹ Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 400 629 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 400 649 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 400 649 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Rättsmedicinalverkets förvaltningsutgifter

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Rättsmedicinalverket bedriver avgiftsbelagd verksamhet inom rättsgenetik, delar av rättskemin samt inom rättsmedicin vad gäller utfärdande av rättsintyg.

Tabell 2.39 Uppdragsverksamhet. Rättsgenetik

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	21 926	23 682	-1 756
Prognos 2015	22 000	24 000	-2 000
Budget 2016	20 000	25 000	-5 000

Tabell 2.40 Uppdragsverksamhet. Rättskemi

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	67 376	51 829	15 546
Prognos 2015	56 000	55 000	1 000
Budget 2016	58 000	59 000	-1 000

Tabell 2.41 Uppdragsverksamhet. Rättsintyg

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	25 006	22 080	2 926
Prognos 2015	23 000	21 000	2 000
Budget 2016	24 000	24 000	0

Den rättsgenetiska verksamheten resulterade i ett underskott 2014, vilket bidrog till att det ackumulerade överskottet för denna verksamhet minskade något. Den rättskemiska verksam-

heten resulterade i ett stort överskott, vilket ökade det ackumulerade överskottet väsentligt. Även Rättsintygsvärksamheten resulterade i ett överskott. Det bidrog till att den verksamhetens ackumulerade underskott minskade.

Regeringens överväganden

För att kunna fullgöra sitt uppdrag utifrån de krav som finns på myndigheten samt upprätthålla kvalitet och effektivitet i verksamheten ökas Rättsmedicinalverkets anslag med 25 000 000 kronor 2016 så som regeringen har aviserat i de tre senaste årens budgetpropositioner.

Regeringen föreslår att 400 612 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Rättsmedicinalverket* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget 405 095 000 kronor, 412 046 000 kronor respektive 420 007 000 kronor.

Tabell 2.42 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:8 Rättsmedicinalverket

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	371 005	371 005	371 005	371 005
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	5 627	9 826	16 341	23 824
Beslut	23 980	24 264	24 700	25 178
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	400 612	405 095	412 046	420 007

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

2.6.9 1:9 Gentekniknämnden

Tabell 2.43 Anslagsutveckling 1:9 Gentekniknämnden

Tusental kronor

2014	Utfall	5 333	Anslags- sparande	46
2015	Anslag	5 287 ¹	Utgifts- prognos	5 172
2016	Förslag	5 359		
2017	Beräknat	5 420 ²		
2018	Beräknat	5 513 ³		
2019	Beräknat	5 618 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 5 360 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 360 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 5 358 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Gentekniknämndens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 5 359 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Gentekniknämnden* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 5 420 000 kronor, 5 513 000 kronor respektive 5 618 000 kronor.

Tabell 2.44 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:9 Gentekniknämnden

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	5 287	5 287	5 287	5 287
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	85	146	239	345
Beslut	-13	-13	-13	-14
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	5 359	5 420	5 513	5 618

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

2.6.10 1:10 Brottsoffermyndigheten

Tabell 2.45 Anslagsutveckling 1:10 Brottsoffermyndigheten

Tusental kronor

2014	Utfall	35 642	Anslags- sparande	2 588
2015	Anslag	37 519 ¹	Utgifts- prognos	37 702
2016	Förslag	40 011		
2017	Beräknat	40 448 ²		
2018	Beräknat	41 129 ³		
2019	Beräknat	41 916 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 40 013 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 40 014 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 40 014 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Brottsoffermyndighetens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 40 011 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Brottsoffermyndigheten* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 40 448 000 kronor, 41 129 000 kronor respektive 41 916 000 kronor.

Tabell 2.46 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:10 Brottsoffermyndigheten

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	37 519	37 519	37 519	37 519
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	593	1 008	1 655	2 405
Beslut	1 899	1 921	1 955	1 992
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	40 011	40 448	41 129	41 916

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

2.6.11 1:11 Ersättning för skador på grund av brott

Tabell 2.47 Anslagsutveckling 1:11 Ersättning för skador på grund av brott

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2014	Utfall	111 207		7 007
2015	Anslag	122 241 ¹	Utgifts-prognos	118 967
2016	Förslag	121 935		
2017	Beräknat	121 943 ²		
2018	Beräknat	121 953 ³		
2019	Beräknat	121 953 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 121 943 tkr i 2016 års prismetod.

³ Motsvarar 121 953 tkr i 2016 års prismetod.

⁴ Motsvarar 121 953 tkr i 2016 års prismetod.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för ersättningar för skador på grund av brott i enlighet med bestämmelserna i brottsskadelagen (2014:322).

Kompletterande information

Bestämmelser om brottsskadeersättning finns i Brottsskedeförordningen (2014:327).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 121 935 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Ersättning för skador på grund av brott* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 121 943 000 kronor, 121 953 000 kronor respektive 121 953 000 kronor.

Tabell 2.48 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:11 Ersättning för skador på grund av brott

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	122 241	122 241	122 241	122 241
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	0	0	0	0
Beslut	-306	-298	-288	-288
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	121 935	121 943	121 953	121 953

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

2.6.12 1:12 Rättsliga biträden m.m.

Tabell 2.49 Anslagsutveckling 1:12 Rättsliga biträden m.m.

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2014	Utfall	2 432 430		-184 388
2015	Anslag	2 498 657 ¹	Utgifts-prognos	2 561 135
2016	Förslag	2 338 657		
2017	Beräknat	2 338 657		
2018	Beräknat	2 338 657		
2019	Beräknat	2 338 657		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för rättsliga biträden som enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken, lagen (1988:609) om målsägandebiträde och rättshjälpslagen (1996:1619) ska betalas av allmänna medel. Anslaget får vidare användas för utgifter som enligt lagen (1996:1620) om offentligt biträde ska betalas av allmänna medel, exklusive utgifter som avser offentligt biträde i ärenden enligt utlänningslagen (2005:716) och lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.

Anslaget får även användas för utgifter för medlare enligt 6 kap. 18 a § och 21 kap. 13 § andra stycket föräldrabalken samt rättegångsbiträde enligt 20 kap. 2 b § föräldrabalken. Anslaget får användas för utgifter för särskilda företrädare för barn enligt 12 § lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn samt för utgifter för bevisning, parter, tolk, översättning och god man, förvaltararvoden m.m. i konkurser samt

ersättning till likvidatorer och bouppteckningsförrättare.

Dessutom får anslaget användas för utgifter som hänför sig till internationellt straff- och civilrättsligt samarbete och som inte ska betalas av annan myndighet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 2 338 657 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 2 338 657 000 kronor, 2 338 657 000 kronor respektive 2 338 657 000 kronor.

Tabell 2.50 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:12 Rättsliga biträden m.m.

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	2 468 657	2 468 657	2 468 657	2 468 657
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Överföring till/från andra anslag	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	2 338 657	2 338 657	2 338 657	2 338 657

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

2.6.13 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tabell 2.51 Anslagsutveckling 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifts- prognos	Anslags- sparande
2014	67 071		-262
2015	80 082 ¹	81 022	
2016	Förslag	39 981	
2017	Beräknat	39 984 ²	
2018	Beräknat	39 987 ³	
2019	Beräknat	39 987 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 39 984 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 39 987 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 39 987 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter som uppkommer för staten i samband med vissa skaderegleringar. Anslaget får även användas för

utgifter för ersättning till vissa ombuds- och rättegångs-kostnader.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 39 981 000 kronor anvisas under anslag 1:13 *Kostnader för vissa skaderegleringar* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 39 984 000 kronor, 39 987 000 kronor respektive 39 987 000 kronor.

Tabell 2.52 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	40 082	40 082	40 082	40 082
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning	0	0	0	0
Beslut	-101	-98	-95	-95
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	39 981	39 984	39 987	39 987

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

2.6.14 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tabell 2.53 Anslagsutveckling 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifts- prognos	Anslags- sparande
2014	11 568		7 105
2015	Anslag	20 374 ¹	13 923
2016	Förslag	21 374	
2017	Beräknat	22 174 ²	
2018	Beräknat	24 174 ³	
2019	Beräknat	24 174 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Från anslaget får betalas årsavgifter till Haag-konferensen för internationell privaträtt, Internationella institutet i Rom för unifiering av privaträtten (UNIDROIT), Association Internationale des Hautes Juridictions Administratives, Bernunionen (WIPO=World Intellectual Property Organization), till Interpol och Schengen Information System samt till

kostnader för föreberedelsearbete och medlemsavgifter för den enhetliga patentdomstolen.

Kompletterande information

Vidare får bidrag till vissa andra internationella sammanslutningar samt internationellt samarbete och forskning med anknytning till Justitiedepartementets område betalas från anslaget.

Regeringens överväganden

För att finansiera medlemsavgiften till den enhetliga patentdomstolen föreslås anslaget öka med 1 000 000 kronor från 2016 och ytterligare 800 000 kronor från 2017 samt ytterligare 2 000 000 kronor från 2018 såsom aviserades i 2015 års budgetproposition.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 21 374 000 kronor anvisas under anslag 1:14 *Avgifter till vissa internationella sammanslutningar* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 22 174 000 kronor, 24 174 000 kronor respektive 24 174 000 kronor.

Tabell 2.54 Härlledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	20 374	20 374	20 374	20 374
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	1 000	1 800	3 800	3 800
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	21 374	22 174	24 174	24 174

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

2.6.15 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

Tabell 2.55 Anslagsutveckling 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

Tusental kronor

2014	Utfall	7 157	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	7 157 ¹	Utgifts-prognos	6 979
2016	Förslag	22 157		
2017	Beräknat	22 157 ²		
2018	Beräknat	22 157 ³		
2019	Beräknat	22 157 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter i syfte att stimulera lokalt brottsförebyggande arbete. Brottsförebyggande rådet belastar anslaget med vissa egna kostnader direkt kopplade till denna verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen ser ett behov av att utveckla det lokala brottsförebyggande arbetet, genom bland annat ökad kunskapsspridning, förstärkt samverkan mellan olika aktörer och förbättrade möjligheter att stötta olika brottsförebyggande projekt runt om i landet. En nationell samordningsfunktion upprättas hos Brottsförebyggande rådet för detta syfte. Mot denna bakgrund ökas anslaget ökas med 15 000 000 kronor från och med 2016.

Regeringen föreslår att 22 157 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 22 157 000 kronor.

Tabell 2.56 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	7 157	7 157	7 157	7 157
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	15 000	15 000	15 000	15 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	22 157	22 157	22 157	22 157

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

2.6.16 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

Tabell 2.57 Anslagsutveckling 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014	Utfall	17 250	1 559
2015	Anslag	18 368 ¹	17 384
2016	Förslag	18 714	
2017	Beräknat	18 938 ²	
2018	Beräknat	19 287 ³	
2019	Beräknat	19 673 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 18 714 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 18 717 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 18 716 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 18 714 000 kronor anvisas under anslag 1:16 *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 18 938 000 kronor, 19 287 000 kronor respektive 19 673 000 kronor.

Tabell 2.58 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	18 368	18 368	18 368	18 368
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	393	617	965	1 352
Beslut	-47	-47	-46	-47
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	18 714	18 938	19 287	19 673

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

2.6.17 1:17 Domarnämnden

Tabell 2.59 Anslagsutveckling 1:17 Domarnämnden

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014	Utfall	7 406	482
2015	Anslag	7 739 ¹	7 772
2016	Förslag	7 942	
2017	Beräknat	8 007 ²	
2018	Beräknat	8 112 ³	
2019	Beräknat	8 250 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 7 942 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 7 942 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 7 942 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Domarnämndens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 7 942 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Domarnämnden* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 8 007 000 kronor, 8 112 000 kronor respektive 8 250 000 kronor.

Tabell 2.60 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:17 Domarnämnden

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	7 739	7 739	7 739	7 739
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	222	287	392	531
Beslut	-19	-19	-19	-20
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	7 942	8 007	8 112	8 250

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

2.6.18 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet

Tabell 2.61 Anslagsutveckling 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet

Tusental kronor

2014	Utfall	Anslags- sparande	0	
2015	Anslag	17 000 ¹	Utgifts- prognos	16 577
2016	Förslag	85 000		
2017	Beräknat	60 000		
2018	Beräknat	53 000		
2019	Beräknat	48 000		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.62 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet

Tusental kronor

	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019–2022
Ingående åtaganden		20 000			
Nya åtaganden	20 000	200 000			
Infriade åtaganden		-20 000	-50 000	-40 000	-110 000
Utestående åtaganden	20 000	200 000			
Erhållet/förslaget bemyndigande	20 000	200 000			

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter avseende verksamhet som bedrivs inom ramen för fonden för inre säkerhet, samt för administration av fonden.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 200 000 000 kronor 2017–2022.

Skälen för regeringens förslag: Europaparlamentet och rådet antog den 16 april 2014 förordningarna (EU) nr 513/2014 och (EU) nr 515/2014 som tillsammans inrättar Fonden för inre säkerhet (ISF). Fonden är en del av flera EU-fonder kopplade till EU:s fleråriga budgetram som sträcker sig från och med 2014 till och med 2020. Verksamheten ska bedrivas utifrån ett nationellt program som delvis omfattar fleråriga projekt. Åtaganden under anslaget medför således utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 200 000 000 kronor 2017–2022.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 85 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 60 000 000 kronor, 53 000 000 kronor respektive 48 000 000 kronor.

Tabell 2.63 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	85 000	60 000	53 000	48 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	85 000	60 000	53 000	48 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.